ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ
ЈЕЛЕНА ГИНИЋ

РОДНИЧОК 7

Руски језик за 7. разред основне школе

Седма година учења

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
БЕОГРАД

Р е ц е н з е н т и

др Ксенија Кончаревић, редовни професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду

Анита Тешић, професор у Основној школи „Петар Кочић“ у Земуну

др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета у Београду

Уредник
Владана Антонијевић

Одговорни уредник
Слободанка Ружичић

За издавача
Милољуб Албијанић,
директор и главни уредник

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3::811.161.1(035)

ПОПОВИЋ, Људмила, 1965–
Родничок 7 : руски језик за 7. разред основне школе : седма година учења : приручник за наставнике / Људмила Поповић, Јелена Гинић. – 1. изд. – Београд : Завод за уџбенике, 2009 (Лозница : Младост груп). – 190 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 500.

ISBN 978-86-17-16531-2
1. Гинић, Јелена [аутор], 1975–
а) Руски језик – Настава – Методика – Приручници
COBISS.SR-ID 171024652

ISBN 978-86-17-16531-2

© Завод за уџбенике, Београд, 2009.
Ово дело се не сме умножавати и на било који начин репродуковати, у целини нити у деловима, без писменог одобрења издавача.

САДРЖАЈ

I. Шематски садржај по дидактичким јединицама 5
II. Увод 11
III. Садржај лекција. 22

Уро́к 1. «Я ХОЧУ́ С ТОБО́Й ПЕРЕПИ́СЫВАТЬСЯ» 22
1. час 24
2. час 27
3. час 29
4. час 31
5. час 32
6. час 34
7. час 36
8. час 37
9. час 39
10. час 41
11. час 42
12. час 44

Уро́к 2. «ДАВА́ЙТЕ СОРЕВНОВА́ТЬСЯ!» 46
1. час 48
2. час 51
3. час 53
4. час 55
5. час 56
6. час 57
7. час 60
8. час 61
9. час 63
10. час 64
11. час 65
12. час 67
13. час 68
Сценарий СПОРТИ́ВНЫЙ ПРА́ЗДНИК В СТРАНЕ́ СКА́ЗОК 69

Уро́к 3. «ПОБЕДИ́ТЕЛЯМИ НЕ РОЖДА́ЮТСЯ» 73
1. час 75
2. час 79
3. час 81
4. час 82
5. час 85
6. час 86

7. час 88
8. час 89
9. час 91
10. час 93
11. час 94
12. час 95

Уро́к 4. «ГДЕ ЗИМА́ С ВЕСНО́Й ВСТРЕЧА́ЮТСЯ» 97
1. час 99
2. час 102
3. час 104
4. час 105
5. час 107
6. час 109
7. час 111
8. час 112
9. час 115
10. час 117
11. час 118
12. час 120
13. час 123

Уро́к 5. «НАЧНЁМ С ПОНЕДЕ́ЛЬНИКА» 124
1. час 126
2. час 130
3. час 132
4. час 134
5. час 136
6. час 138
7. час 140
8. час 141
9. час 142
10. час 145
11. час 148
Сценарий ЭКСКУ́РСИЯ В ПОДМОСКО́ВЬЕ 149

Уро́к 6. «ЧЕМ ТЫ ИНТЕРЕСУ́ЕШЬСЯ?» 158
1. час 160
2. час 163
3. час 165
4. час 168
5. час 169
6. час 171
7. час 174
8. час 177
9. час 178
10. час 180
11. час 182
12. час 184
13. час 186
14. час 190

I. ШЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПО ДИДАКТИЧКИМ ЈЕДИНИЦАМА

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи
1.	***Я хочу с тобой переписываться***	– Усвајење терминалних формула епистоларне етикеције (уобличавање почетка и краја писма или краће поруке) – Усвајање правила састављања СМС – Усвајање терминологије на руском језику која је везана за Интернет – Усвајање исказа у функцији изражавања жеља – Формулисање типичних питања у приватној преписци – Усвајање исказа у функцији позивања у госте – Обнављање начина представљања – Коришћење услуга шалтерских служби у пошти: – предавање и преузимање писама и пакета; – куповина коверата, разгледница, маркица и сл. – Именовање функција на руском језику: *Как начать письмо;* *Как представиться;* *Как выразить желание* *Как узнать новости;* *Как пригласить в гости;* *Как закончить письмо.*	– Модалне просте и сложене личне реченице са глаголом ***хотеть*** у кондиционалу: *Я хотел бы познакомиться с тобой.* *Я хотел бы, чтобы ты ко мне приехал в гости.* – Модалне просте и сложене безличне реченице са глаголом ***хотеться***: *Мне хочется ...* Мне хотелось бы... – Парадигма презентских и императивних облика глагола ***писать*** и ***отвечать*** – Парадигма перфекта и футура свршених облика глагола ***писáть*** и ***отвечáть*** – Глагол ***давать*** у директивним конструкцијама (подстицање саговорника на одређену радњу) – Употреба предлога ***в, на*** са акузативом и локативом именица: *в гости; на улицу; в Белграде; на дороге* – Употреба предлога ***от*** са генитивом: *от Маши.*	– Гласовни систем руског језика – Подела на самогласнике и сугласнике – Редукција вокала ***а*** и ***о*** – Дистрибутивна вредност фонема	– Дописивање – Адресовање коверта и разгледнице – Претрага Интернета на руском језику – РУнета – Београд и његова позната туристичка места (Калемегдан, Кнез-Михаилова улица, Скадарлија) – Пословица. – Песма: Э.Мошковская «Грамотная ручка».

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуро-лошки елементи
2.	***Давайте соревноваться!***	– Усвајање исказа са Експресивном функцијом комплиментирања – Формулисање исказа са функцијом пружања подршке, храбрења – Усвајање исказа са облигативном функцијом давања обећања и подсећања на неиспуњено обећање. – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама – навијање за време утакмице, на хиподрому, на такмичењима; – учешће у такмичењима; – учлањивање у спортски клуб – Именовање функција на руском језику: *Как успокоить, подбодрить; Как выразить одобрение, как похвалить; Как напомнить о чёмнибудь; Как пообещать*	– Свршени глаголски облици у функцији исказивања обећања – Промена личних заменица у једнини и множини – Употреба предлога у конструкцијама са падежним облицима личних заменица: ***у + Gen.; к + Dat.; с + Instr.; о + Loc***. – Аспектуалне разлике у семантици глагола кретања у руском језику, на примеру глагола ***пла́вать - плыть, бе́гать - бежа́ть.*** – Парадигма презентских и императивних облика глагола ***пла́вать, плыть, бе́гать, бежа́ть.*** – Парадигма облика перфекта и футура свршених облика глагола ***плыть*** и ***бежа́ть.*** – Интонација упитних реченица.	– Изговор меких сугласника – Уочавање разлике у начину артикулације меких сугласника	– Познати руски спортисти – Популарни у Русији видови спорта. – Омиљени у Русији начини рекреације – Песме: А.Стариков «Запасной»; «Пока учитель не пришёл».

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи
3.	***Победителями не рождаются***	– Усвајање исказа у функцији описа изгледа човека – Усвајање исказа у функцији описа карактерних особина човека – Усвајање функције претварања директног говора у индиректни – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – интеракција наставник – ученик на часу; – учешће на такмичењима из школских предмета; – додељивање дипломa на школској свечаности; – писање школског састава; – изражавање личног става. – Именовање функција на руском језику: *Как описать внешность;* *Как описать черты характера;* *Как передать чужую речь;* *Как рассуждает победитель.*	– Прилог као врста речи – Прилози за начин радње (формална обележја и значење) – Кратак и пун облик придева. – Присвојне заменице – Подредни везници у зависној објекатској реченици у функцији изражавања индиректног говора – Семантика и спојивост глагола *играть*	– Редукција вокала. ***а*** и ***о*** – Усвајање различитих степена редукције – Улога акцента у речи – Условљеност степена редукције удаљеношћу од акцентованог слога.	– Изреке истакнутих руских књижевника о руском језику – Руска књижевност – А.П.Чехов „Каштанка“ – Такмичења из школских предмета (*олимпиады*) – Песме: Б.Заходер «Перемена»; А.Барто «В зеркале» – Пословица

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи
4.	***Где зима с весной встречются***	– Идентификација дома здравља – Усвајење исказа у функцији изражавања болести – Усвајање исказа у функцији изражавања жеља – Усвајање исказа у циљу заказивања посете зубару – Усвајање исказа у вези с поправком зуба – Усвајање исказа у вези с коришћењем лека – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – зубар – пацијент у ординацији, – пацијент – апотекар у апотеци, – лекар– пацијент – Именовање функција на руском језику: *Как выразить желание? Как выразить пожелание?*	– Употреба безличних облика глагола *повезло́, казалось* и *приснилось:* *Мне не повезло́.* *Нам не повезло́.* *Во́ве каза́лось...* *Мне присни́лось...* – Изражавање жеље уз помоћ безличног облика глагола *хоте́ться* и инфинитива: *Мне хо́чется спать* – Модалне просте и сложене безличне реченице са глаголом ***хоте́ться***: *Мне хо́чется... Мне хоте́лось бы...* – Обнављање именичке парадигме: – Номинатив једнине именица: – питања за номинатив *(Кто?, Что?)* – Генитив једнине именица: – питања за генитив (*Кого́?, Чего́?, Чей? Отку́да?*) – основна значења генитива (лице којем припада предмет – *портфе́ль де́вочки*, материјал од ког је направљен предмет – *самолётик из бумаги,* место – *ве́рнулся из школы).* – предлози с генитивом *(вокруг, около, позади, впереди, после, кроме, возле, из-под, из-за, для, без, из, у, от, до, с)* – Датив једнине именица: – питања за датив *(Кому?, Чему?, Где?, Куда?)* – Основна значења датива: – лице коме се нешто даје *(дать другу),* – правац *(подойти к до му),* – место *(ходить по бере гу),* – предлози с дативом *(к, по),* – Усвајање парадигме одричних заменица *никто́* и *ничто́.* Употреба одричних заменица с предлозима, на пример: *ни к кому, ни для чего́...* – Промена придева на *- ый, - ая, -ое, -ые* и *-ий, -ее, -яя, -ие* у једнини и множини. – Предикативи *на́до, ну́жно, необходи́мо, нельзя́, мо́жно* у безличним реченицама: *Мне на́до, мне необходи́мо, мне ну́жно...* – Предикатив *должен (должна́, должно́, должны́)* у личним реченицама: *Он до́лжен...* – Номинатив и генитив редних бројева: *Сего́дня пе́рвое апре́ля. Пе́рвого апре́ля, в пя́т ницу.*	– Асимилација звучних сугласничких гласова у позицији пред безвучним сугласничким гласовима – Читање наставака *–ого* и *–его* у генитиву једнине речи придевске промене – Диереза сугласничких гласова у оквиру одређених сугласничких група	– Празник студената Московског универзитета «Татья́нин день» – Посета зубару у Русији. Текст «Речные камешки». – Руски сликари – пејзажисти: Алексеј Саврасов и Игор Грабар. Текст «Март», В. Бианки. – Текст: «Мо́жно ли управля́ть пого́дой». – Песма за певање «О́сень» групе ДДТ

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи
5.	***Начнём с понедельника***	– Усвајање исказа у функцији слагања са саговорником – Усвајање исказа у функцији неслагања са саговорником – Усвајање исказа у функцији изражавања претпоставке – Изражавање времена – Захтевање и пружање информације о датуму и тачном времену – Утврђивање функције претварања директног говора у индиректни – Утврђивање исказа у функцији описа дневних обавеза (*распорядок дня*) – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама као што су: – интеракција на улици (захтевање информације о тачном времену) – туристичко путовање – Именовање функција на руском језику: *Как выразить несогласие? Как подтвердить согласие с чьим-либо мнением? Как высказать предположение?*	– Именице 3. деклинације – Одређивање именичке деклинације – Прилози за време (формална обележја и значење). – Средства за изражавање временских односа: – прилози за време; – предложно-падежне конструкције; – сложене синтаксичке конструкције са везницима *когда, пока* и сл. – Обнављање основних бројева	– Функције меког знака (*разделительный мягкий знак; мягкий знак – показатель мягкости согласных*)	– Златни прстен Русије. Градови *Су́здаль, Росто́в, Влади́мир, Смоле́нск* – Истакнуте личности руске историје: *Влади́мир Монома́х, Ю́рий Долгору́кий, Алекса́ндр Не́вский. Андре́й Ру́блёв* – Песма: И. Токмакова »И́ва« – Песма за певање „Мохна́тый шмель“ из филма »Жесто́кий рома́нс« – Песма за певање »Пе́сня о дру́ге« Владимира Висоцког

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структура	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи
6.	***Чем ты интересуешься***	– Идентификација различитих врста продавница (књижара, продавница играчака, продавница обуће) – Тражење услуга у књижари – Тражење и пружање информације о омиљеним књигама – Упознавање интересантних делова књижара у Русији – Упознавање с најпознатијим европским писцима бајки – Упознавање с јунацима руских народних бајки – Усвајање правилног читања стихова – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама интеракције купац – продавац – Именовање функција на руском језику: *Как вы́разить, что тебе́ что-то не нра́вится? Как узна́ть мне́ние собесе́дника?* – Идентификација забавног парка – Именовање објеката који путују у космос – Именовање објеката за вожњу у забавном парку – Упознавање с првим руским космонаутима – Упознавање с Москвом – идентификација ВВЦ – *Всероссийский выставочный центр,* идентификације телевизијске куле *Останкино* – Упознавање с личношћу и делом Костантина Циолковског – Упознавање с халама ВВЦ – Именовање различитих професија	– Промена глагола *покупать и купить* у прошлом, садашњем и будућем времену (простом и сложеном), као и у императиву – Безлична употреба глагола *нравиться: Мне нравится...* – Обнављање именичке парадигме: – Акузатив једнине именица: – питања за номинатив *(Кого?, Что? Куда́?),* – основна значења акузатива (предмет или лице на које је усмерена радња – *ви́жу стол/ ма́льчика,* правац радње – *пошёл в шко́лу,* место, – *положи́л на по́лку,* – предлози с акузативом (*в, на, за, с, по, под, про, об, обо*) – Инструментал једнине именица: – питања за генитив (*Кем? Чем?)* – основна значења инструментала (предмет којим се врши радња – *рису́ю карандашо́м*, место – *лежи́т под столо́м,* лице с којим се врши радња – *иду́ с ма́мой*) – предлози с инструменталом: *(с, под, за, над, между, перед)* – Локатив једнине именица: – питања за локатив: *(О ком?, О чём?, Где?),* – основна значења локатива, – лице, предмет о коме се говори (*расска́зываю о дру́ге*), – место *(лежи́т в порт фе́ле),* – предлози с локативом *(о, в, на, при).*	– Обнављање деоне функције меког и тврдог знака у руском језику – Руски вокали *я, е, ё, ю* на апсолутном почетку речи или после вокала	– Упознавање с врстама продавница у Русији – Јунаци руских бајки: *Кощéй Бессмéртный* и *Ба́ба-Яга́* – Први писани споменици у Русији: *Берестяны́е гра́моты* – Песма: А. А. Фет «Чу́дная карти́на» – Песма: С. Марша́к «Ры́хлый снег» – Песма за певање «Конь» групе *Любэ*

II. УВОД

1. **СТРУКТУРА УЏБЕНИЧКОГ КОМПЛЕТА**

Уџбенички комплет садржи *Уџбеник*, *Радну свеску*, компакт-диск и *Приручник за наставнике*. Сваки од елемената овог комплета је незаобилазан део глобалног уџбеничког склопа.

УЏБЕНИК садржи шест дидактичких јединица наслављених *Я хочу́ с тобо́й перепи́сываться, Дава́йте соревнова́ться! Победи́телями не рожда́ются, Где зима́ с весно́й встреча́ются, Начнём с понеде́льника; Чем ты интересу́ешься?,* као и рубрику *Для тех, кто лю́бит чита́ть* која је смештена на крају *Уџбеника* и садржи текстове предвиђене за самосталну обраду или за обраду на часовима уз помоћ наставника. Ова рубрика је конципирана као подстицај ученицима за опробавање у самосталном читању књижевних текстова на руском језику, као и за стицање такве навике. Текстови су забавни, поучни и духовити, богати разноврсном информацијом о култури, историји и науци у Русији. Ради лакшег савладавања текстови су подељени на одељке, а речник је смештен на маргинама. После сваког одељка следе питања помоћу којих ученик може да провери да ли је добро схватио садржину текста. Питања су намењена не само за самоконтролу већ и да подстакну продуктивно усвајање нове лексике. Одломци су веома подесни и за обраду на часу у наставцима уколико наставник конципира наставу тако да у оквиру одређене лекције обради и текст из рубрике *Для тех, кто лю́бит чита́ть* који се тематски у њу уклапа. Рецимо, у оквиру лекције *Я хочу́ с тобо́й перепи́сываться* може да се обради текст *Кру́глый отли́чник,* у оквиру лекције *Победителем не рождаются* – текст *Олимпиа́да по ру́сскому языку́,* у оквиру лекције *Начнём с понедельника* – текст *В дере́вне у де́душки,* у оквиру лекције *Чем ты интересуешься?*– текст *Исто́рия письма́* итд.

Концепција *Уџбеника* наставља структурно и методички циклус претходних уџбеника из серије «Родничок». Задатак овог циклуса аутори виде у томе да омогући ученицима савладавање сложеног задатка усвајања комуникативних основа циљног страног језика на рецептивном и репродуктивном нивоу. Свака дидактичка јединица у овом уџбенику представља нову етапу у концентричном излагању градива.

Концентричност излагања огледа се како на ситуативно-наративном, тако и на комуникативном и граматичком нивоу. У *Уџбенику* је представљен наставак приче о вршњацима ученика, који се налазе у различитим ситуаци-

јама током свог заједничког школовања и дружења у једној од московских школа. Сижејна линија се одвија логично, прилагођено приликама и годишњим добима, узрасту и специфичним културним приликама. Ове године Мила и њени другови водиће своје вршњаке кроз Београд, на базен, такмичење из руског језика, у посету болесном пријатељу, у књижару, у градски парк, у радњу љубимаца и, најзад, у један од највећих забавних паркова у Москви. Ове ситуације су искоришћене за обнављање и усавршавање на вишем нивоу тема: *школа, ја и моји другови, годишња доба, спорт, празници, код лекара, боје, време и свакодневне обавезе, излети и путовања, флора и фауна, забава и одмор, оријентација у времену и простору, изглед и карактерне особине човека, одећа и обућа, куповина, становање* и друге.

Обнављање и усавршавање тематских блокова осмишљено је комплементарно и концентрично. У сваком од шест понуђених тематских блокова преплиће се на лексичком и комуникативном нивоу неколико тематских јединица. Рецимо, у тематском блоку *Победителем не рождаются* обновљене су теме *школа, ја и моји другови, изглед и карактерне особине човека*, које су обрађене у току усвајања нове теме – *школско такмичење*. Такав тематски склоп развијен је у следећем сижеу: припрема се такмичење из руског језика. Другови предлажу да Мила учествује на такмичењу. Мила пита наставницу како изгледа такмичење. Наставница даје Мили задатак да напише припремни састав на тему «Дружба начинается с улыбки». Мила чита Маши свој састав у којем је описала своју другарицу и њен осмех. Машин осмех је постао за Милу симбол другарства. Мила је победила на такмичењу. Директор школе награђује Милу на школској свечаности. Ученици честитају Мили на победи.

Концентричност излагања омогућава комбинацију усвојеног лексичког фонда и обрађених комуникативних функција. Усвајање новог градива обнављањем старог пружа ученицима подршку, сазнање да они већ владају градивом и подстиче тежњу за усавршавањем. Формирање новог знања и активирање старог – дидактички је мото уџбеничког склопа за 7. разред.

Концепцијска и методичка усредсређеност *Уџбеника* на стицање комуникативних вештина ове године учења је још наглашенија у односу на претходне. Осим стрипованих дијалога и илустрованих мини-дијалога, који се дају у оквиру прва два дела сваке лекције, велика пажња посвећује се утврђивању и усвајању најфреквентнијих исказа који се користе у одређеним комуникативним ситуацијама. Ради се о исказима одређене илокутивне усмерености груписаних око конкретних комуникативних функција.

У овом уџбенику усвајању вербалних комуникативних образаца посвећена су прва два дела сваке лекције, као и рубрика *Поупражняемся*. Иако већ у прва два дела налазимо примере основних комуникативних образаца, њихова селекција и комбинација у оквиру рубрике *Поупражняемся* служи уочавању варијантности исказа исте интенционалне усмерености.

У првом делу сваке од наведених лекција комуникативне ситуације су илустроване у облику стрипа. Тако је заступљен први ниво савладавања комуникативне ситуације – рецептивни. Ученик запажа детаље у стрипу на које наставник скреће пажњу, анализира ситуације. Други ниво савладавања комуникативне ситуације – активни лексички, предвиђен је у оквиру следећег часа. Ради се о превођењу ученика на виши степен лексичке и комуникативне компетенције (знања и способности за продуктивну употребу лексичког фонда). Неки од ученика, вероватно ће се, задржати на рецептивноим нивоу. Неопходно их је охрабрити, упутути на вежбе испод стрипованих комуникативних ситуација (рубрика *СМОТРИМ; СЛУШАЕМ; ОТВЕЧАЕМ*) и мотивисати одговарајућим евалуативним исказима.

Током рада са ученицима у оквиру четвртог дела сваког тематског блока, који је насловљен *Поупражњемся,* задатак наставника видимо у томе да објасни у чему се састоји разлика између понуђених комуникативних формула, у каквој ситуацији је примерено употребити сваку од њих. Том сложеном задатку помоћи ће текстуални део ове рубрике – у краћем тексту употребљени су искази са одговарајућом комуникативном функцијом.

Трећи део сваке лекције, као и уџбенику за 6. разред, посвећен је културолошким чињеницама, где се пружају основна знања из историје руске културе. Мора се поново нагласити да ниједан блок у *Уџбенику* није дат изоловано – културолошке чињенице прожимају цео наративни дискурс. Ове године је рубрика *Альбом путешественника* (тако се назива ова културолошка страна) обогаћена информацијом о историји руске књижевности и сликарства, подацима о спорту и истакнутим руским спортистима, историјским споменицима у оквиру чувеног Златног прстена Русије, историји руског писма (повеље на кори), историји руске космонаутике и науке. Аутори су такође полазили од тежње да се прошири знање не само из руске књижевности, уметности и историје већ да се ученици боље упознају са историјским споменицима своје престонице, да науче да говоре о њима на руском језику, да представе својим вршњацима из Русије најбоље српске спортисте како би стекли комуникативну навику неопходну у ситуацији упознавања гостију из Русије са својим завичајем.

Културолошка рубрика такође се користи у сврху овладавања издашном и поузданом скалом дискурса, стицањем културе писменог и усменог изражавања. Управо у оквиру ове рубрике ученици формулишу своје прве епистоларне поруке, састављају огласе, труде се да препричају неку анегдоту и сл. Неопхподно је имати на уму да такав ниво овладавања језиком није доступан свима. Зато су задаци у оквиру рубрике селективно пробрани: за успешније ученике предвиђена су креативна вежбања, док слабије треба мотивисати успехом постигнутим при извођењу једноставнијих задатака.

Према концепту *Уџбеника* у оквиру стицања морфолошке компетенције ученици ће обновити именичке промене, утврдити придевске промене, као

и обновити на вишем нивоу знање о глаголским променама, основним и редним бројевима, заменицама и предлозима. Посебно је обрађена тема прилога, као и понуђена конкуренција морфолошких средстава у функцији изражавања временских, просторних, квалитативних и других односа.

Усвајање граматичких облика такође је предвиђено етапно. У првој фази ученици савладавају облике рецептивно, помоћу образаца понуђених искључиво у контексту како у оквиру дијалога, тако и одабраним дискурсом текстова. У другој фази предвиђа се утврђивање рецептивно усвојеног градива путем систематизације облика, док се у трећој фази усвајају апстрактни граматички облици. Пут од пасивног ка активном савладавању деклинацијских и конјугацијских промена разрађен је у *Уџбенику* до детаља и снабдевен је краћим текстовима, насталим искључиво у те сврхе.

Утврђивање фонолошке, ортографске и ортоепске компетенције предвиђено је у оквиру рубрике *ЗВУКИ И БУКВЫ* која је ученицима већ позната. Они усвајају и обнављају на вишем нивоу чињенице о гласовној вредности руских фонема њиховој реализацији у посебним условима, као и о прозодијским елементима – акценту, интонацији и сл. Усвајање основних ортографских принципа предвиђено је на основном нивоу и поткрепљено је бројним вежбама у циљу њиховог лакшег меморисања.

Треба се посебно осврнути на избор прозних и песничких текстова у *Уџбенику*. Сви текстови саставни су део опште тематске оријентације лекције у чији састав улазе, а истовремено садрже примере за конкретно граматичко правило које се усваја. Текстови познатих руских књижевника пробрани су и са естетске стране тако да ученици од првих контаката са циљним језиком стичу знање о богатој књижевности која је на том језику настала.

Граматичко градиво о средствима и начинима претварања директног говора у индиректни стално се утврђује вежбама препричавања. Стога су текстови и са те стране одабрани тако да се ученицима омогући обављање тог задатка.

Посебан акценат на овом нивоу савладавања језика ставља се на стицање вештине усменог и писменог изражавања свог става у вези са нечим. Писање састава и краћих есеја на теме које су блиске узрасту ученика постепено прераста у уобичајени школски задатак. Ученици не само што опробавају своју креативност у писању текстова, већ и у њиховом илустровању. Препоручујемо наставницима да сваки пут после креативног задатка израде са ученицима на часовима додатне наставе одговарајући постер на којем ће се наћи најбољи радови ученика. На тај начин ученицима се омогућава да изграде своје самопоуздање, стекну сигурност, што је један од основних предуслова за успешну комуникацију на страном језику.

Илустрације у *Уџбенику* су духовите и богате садржајем. Њихову вишеслојност наставник треба вешто да искористи, што значи да пре сваке нове лекције мора пажљиво да их проучи и да осмисли начин презентације њихо-

вог садржаја, полазећи од личне креативности и, свакако, ослањајући се на помоћ понуђену у *Приручнику*. С обзиром на узраст ученика, илустрације садрже и елементе различитих игара, које развијају визуелну меморију и комбинаторику друштвених игара, заснованих на активном коришћењу обрађене лексике и сл.

Радна свеска. Вежбе и задаци у *Радној свесци* намењени су увежбавању и утврђивању градива, презентованог у *Уџбенику*. Оне су такође подељене по лекцијама, при чему свака од шест лекција у *Радној свесци* прати материјал одговарајуће лекције у *Уџбенику*.

Све вежбе у *Радној свесци* можемо да поделимо на рецептивне и продуктивне. У вежбама је навелико заступљен лудички елемент: оне су промишљене у облику посебно осмишљених игара, чији је циљ утврђивање усвојене лексике и обрађених комуникативних функција. Велики број вежби је посвећен увежбавању конкретних морфолошких или правописних правила. Такве вежбе подесно је давати ученицима за самосталну израду код куће, док у школи наставник треба да се ослони на *Радну свеску* у циљу релаксације ученика после презентације новог градива или пред неку активност, која захтева већи напор. Зато се за израду на часу препоручују вежбе са наглашеним лудичким елементом: друштвене игре, укрштене речи, забавни илустровани задаци и сл.

Радна свеска садржи и краће текстове који се могу обрадити како на часу са наставником, тако и самостално. Текстови не захтевају помоћ у семантизацији речи, опремљени су питањима која помажу да ученик самостално провери колико је добро разумео њихову садржину.

На крају сваке лекције у *Радној свесци* постоји тест, чији је основни циљ провера ефикасности наставниковог рада са децом. Овај тест индикује не само ниво усвојености градива, већ и брзину реаговања ученика на адекватан проблем; стога је неопходно водити рачун о времену израде теста.

Вежба превођења са руског језика на српски и обрнуто препоручује се за самосталну израду пред тест. Преводећи реченице, ученици активирају знање које су стекли у оквиру одређене лекције, претварају га из пасивног у репродуктивно, али и активирају грађу коју су усвојили током свих година учења руског језика.

Аудио-касета је намењена стицању искуства у разумевању живог руског говора и представља узор исправног изговора. Она садржи дијалоге, текстове, правила и примере, рецитације, песмице, брзалице и пословице у извођењу деце и одраслих – говорника руског језика. Садржина аудио-касете тематски и дидактички прати склоп *Уџбеника* и *Радне свеске*. Аудио-снимак садржи грађу која је такође распоређена у шест одговарајућих дидактичких јединица. Садржина аудио-снимка за сваку дидактичку јединицу презентована је у овом приручнику у оквиру сваке лекције парцијално, по часовима.

Аудио-снимак садржи велики број рецитација и песама, примерених овом школском узрасту.

За сваки час у оквиру веће наставне јединице наснимљено је неколико минута аудио-материјала, али наставник може (а у појединим случајевима и мора) да повећа период намењен аудитивном усвајању градива понављањем појединих текстова.

Приручник за наставнике садржи три поглавља. У првом поглављу даје се шематски приказ општег садржаја *Приручника* по наставним јединицама, где су посебно издвојени наслов, комуникативне функције, обрађиване граматичке структуре, основе фонетике и фонологије и лингвокултуролошки елементи који се презентују у оквиру сваке од шест лекција.

Друго поглавље садржи увод, у којем је дат приказ и краћи опис садржине свих компонената уџбеничког комплета, као и краћи опис структуре курса.

Треће поглавље нуди опис свих шест дидактичких јединица, тако да се састоји од шест једнаких делова чија структура одсликава комуникативне функције и граматичке структуре које су предвиђене за обраду у оквиру сваке лекције и издвојене у посебној табели.

Даљи опис дидактичке јединице садржи речник лексике која је предвиђена за усвајање: продуктивни и рецептивни речник. Затим следе опис наставних средстава неопходних током рада са ученицима у оквиру дате лекције, издвојени лингвокултуролошки елементи дидактичке јединице, као и садржај аудио-снимка за дату лекцију у целини.

После садржаја аудио-снимка дата су решења за поделу лекције по часовима. Опис сваког часа нуди разрађене обрасце структуре школског часа, који углавном садржи од 5 до 7 саставних компонената. Њихов избор – од загревања, преко презентације до понављања у комбинацији са мноштвом понуђених игара и креативним вежбама у *Радној свесци*, омогућује брзу смену дечјих активности у распону од интензивнијих до опуштајућих, што ће претворити час у забавно дружење са креативним учењем страног језика.

2. СТРУКТУРА КУРСА

РОДНИ́ЧОК садржи шест лекција, од којих је свака подељена на 12–13 часова у трајању од по 45 минута. На крају сваке лекције предвиђен је тест који ће омогућити увид у ефикасност курса, као и у исправност примењеног дидактичког поступка.

Свака лекција садржи презентацију и увежбавање нових комуникативних функција и структура које их прате. Сваки час у оквиру лекције такође обухвата ревизију и рекапитулацију обрађеног градива кроз мини-дијалоге, вежбе понављања и примерене игре. У жељи да испоштују разлике у различитим

индивидуалним приступима настави, аутори овог уџбеничког комплета настојали су да понуде велики избор активности, попут вежби, активних и пасивних игара, чији краћи опис следи у наставку овог поглавља.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ

ЗАГРЕВАЊЕ

Загревање представља уводни део у оквиру сваког часа. Вежбе загревања су у функцији припреме деце за рад на усвајању нових комуникативних функција, јачања њихове концентрације, као и обнављања градива обрађеног на претходним часовима. Загревање често има наглашено лудички карактер и кратко траје (у просеку од 5 до 10 минута). Оптимални временски период загревања од пресудног је значаја за даљи ток часа: уколико се непотребно продужи, деца ће бити уморна и неће бити у стању да пажљиво прате презентацију која следи одмах после загревања. Током загревања наставник се стално креће по учионици успостављајући контакт са сваким од ученика појединачно. *Ниједан ученик не сме бити запостављен!*

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Ово је кључна активност у оквиру сваког часа. Током ове временски најдуже и садржајно најсложеније активности ствара се подлога за усвајање предвиђених комуникативних функција, уводе се нове реалије и обрађује лексика везана за њих. Током презентације наставник користи различите поступке: визуализацију и драматизацију лексике и структура, питања и одговоре на релацији наставник–дете, мини-дијалоге, рад у групама, слушање аудио-снимка итд. Значајно је да наставник у току презентације стално прати реакцију ученика и да напусти одабрани поступак уколико примети да концентрација ученика опада. Трајање презентације предвиђено је од 10 до 20 минута, у зависности од врсте одабраних поступака и њихове комбинације.

СЛУШАЊЕ АУДИО-СНИМКА

Ова активност понекад улази у састав презентације, али често је издвојена и следи после неких других активности – игара, вежбања у *Радној свесци* и сл. Таквим разбијањем презентације постиже се олакшана рецепција градива, уколико је оно обимно, као и таласасто одржавање дечје концентрације. Свака вежба на аудио-снимку садржи команде, које ће наставник у почетку да преводи, а касније ће деца сама исправно реаговати на њих. Уколико деца не реагују на команде спикера, наставник зауставља траку, уочава проблем, решава га и поново пушта траку. Вежбе понављања изводе сви ученици, док за вежбе пружања тоталног одговора наставник може да бира ученике селективно.

МИНИ-ДИЈАЛОЗИ

Мини-дијалози служе активном увежбавању обрађених структура и лексике. Изводе се обично по паровима. Први мини-дијалог изводе успешнији ученици према упутствима наставника, док се увежбавање према понуђеном обрасцу обавља између ученика који седе у истој клупи (или по избору самих ученика). За време обављања таквих мини-дијалога наставник обилази разред, ослушкујући и помажући ученицима да се опробају у активном коришћењу усвојених комуникативних функција.

ЧИТАЊЕ

Читање представља следећи ниво усвајања комуникатиних функција после њиховог рецептивног усвајања презентацијом наставника, као и путем слушања аудио-снимка. Планирајући ову активност за други час сваке лекције, наставник унапред дели улоге међу ученицима, који увежбавају само свој део текста. На тој начин олакшава се домаћи задатак и уводи у читање елемент драматизације, која ће учинити ову активност привлачном.

Читање песама и краћих текстова без припреме, непосредно на часу, увек треба да буде додељено да бољим ученицима са добрим изговором. Понекад је пожељно пустити аудио-снимак текста или песме после претходног читања и семантизације речи, а некада пре читања. У том циљу неопходно је пратити упутства наведена у овом приручнику, која проистичу из дубоког познавања концепције *Уџбеника*.

ПРЕПРИЧАВАЊЕ

Препричавање представља логички наставак у развоју комуникативне компетенције ученика. На овом нивоу савладавања језика ученици уче како се директни искази претварају у индиректне, тј. како да претворе просту реченицу у сложену. Такав поступак захтева не само разумевање начина градње зависних објекатских реченица у руском језику већ и познавање парадигме промене личних и присвојних заменица. Стога се обради тих граматичких структура посвећује велика пажња. Вештина препричавања увежбава се у спрези са развијањем комуникативне функције изражавања личног става – ученик не само што учи како да исправно пренесе информацију већ и како да искаже своје мишљење у вези са њом.

Препричавање може бити разврстано у неколико подврста ове активности, као што су:

– детаљно препричавање текста у којем се, по могућству, чувају типолошке особине текста, одражавају структурне и композицијске појединости,
– сажето препричавање у којем се преноси главна информација, док се појединости изостављају,

– селективно препричавање када се репродукују поједини делови текста,
– препричавање са допунским задацима, попут претварања директног говора у индиректни, промене актера, премештање делова, довршавање текста и сл.,
– препричавање са креативним елементима, тј. самостално обликовање исказа.

Циљ ове активности састоји се у:

– јачању концентрације ученика у вези са текстом,
– усвајању вештине анализе текста, уочавању у њему главних и споредних елемената,
– уочавању у тексту обрађеног градива,
– стварању навике формирања исказа према аналогији са усвојеним у оквиру текста.

Припреме за препричавање позитивно утичу на богаћење речничког фонда и граматичке структуре говора ученика, као и на правилно распоређивање језичких средстава.

РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

Разговор о тексту првенствено је намењен развијању комуникативне способности изражавања личног става у вези са одређеном темом, али има и васпитну функцију стварања навике да се коректно износи своје мишљење, а поштује туђе. Примењујући ову активност у оквиру часа, наставник доприноси јачању самопоуздања ученика. Ученике треба мотивисати да отворено износе своје проблеме, уче да деле своје сретне тренутке са друговима. Лакоћу емотивног „отварања“ на страном језику, која је познати психолошки феномен, треба искористити у циљу ефикаснијег савладавања одговарајућих комуникативних функција.

ПИСАЊЕ САСТАВА

Писање састава доприноси развијању комуникативне вештине препричавања и исказавања личног става. Пишући састав или есеј, ученици уче како да изразе своје схватање неког проблема, истовремено активирајући знање које су стекли током претходних година учења руског језика. Писање састава треба да се одвија према унапред одређеном плану. Као подлога за такав план могу да послуже питања која следе после текста из одређене теме. Неопходно је да наставник пре израде састава, који се даје као домаћи задатак, упути ученике на питања из вежбе у *Уџбенику* која могу да послуже као план за писање састава или да састави са ученицима такав план. Од најбољих састава ученика препоручујемо израду постера који може да послужи као одличан подстицај за даљи развој њихове креативности.

ИГРЕ

Игре чине језик природним и пуним садржаја, полазећи од забаве и стимулативног контекста. Понуђене игре можемо да разврстамо на фонетске, игре реаговања, физичке игре, конкурсе и квизове, као и на музичке игре. Правила сваке игре наставник објашњава деци пред њен почетак без обзира на то да ли се игра раније примењивала у процесу наставе. Циљ сваке игре истакнут је посебно при њеној презентацији и током њеног извођења наставник мора да прати тај циљ како се не би изгубио дидактички континуитет.

ПЕСМЕ И РЕЦИТАЦИЈЕ

Курс обилује дечјим песмама и рецитацијама, примереним овом узрасту. При њиховом избору аутори су се руководили како дидактичким, тако и естетским циљевима. Одабране песме углавном су преузете из богате ризнице песама истакнутих руских дечјих песника. Меморисање песама прати циљ увежбавања исправног изговора, па зато за време њихове презентације наставник мора да се ослони на аудио-снимак и да инсистира на фонетски исправном изговору.

ВЕЖБАЊА У *РАДНОЈ СВЕСЦИ*

Вежбе у *Радној свесци* углавном су засноване на језичкој грађи *Уџбеника*. Стога је неопходно узети у обзир чињеницу да је *Радна свеска* функционално и тематски прилагођена структури *Уџбеника* и да су вежбе подређене циљу утврђивања усвојеног градива. При конципирању структуре часа и домаћег задатка наставник мора да искористи максимум вежби понуђених у *Радној свесци*, што ће му олакшати детаљна селекција понуђена у овом приручнику. Али израда свих задатака у *Радној свесци* не сме да постане сама себи циљ, што би претворило учење у напорно дриловање. У одабиру и селекцији задатака из *Радне свеске*, као уосталом и у целокупној својој активности, наставник мора да се ослони на сопствено осећање мере.

Количина и разноврсност вежби у *Радној свесци* надахнуће децу на учење руског језика подједнако као и избор игара понуђених у овом приручнику уколико се искористе сврсисхосдно и са мером!

ДОМАЋИ ЗАДАТАК

Израда домаћег задатка предвиђена је на крају сваког часа. За домаћи задатак најчешће се нуде вежбе из *Уџбеника* и *Радне свеске* предвиђене за ту сврху, али често део задатка може бити увежбавање читања, меморисање, као и неки други чин, попут израде хербаријума, постера, интервјуа, честитке, цртања или другог поступка који развија код ученика креативни принцип овладавања градивом. **Креативност ученика увек мора бити одликована!**

Направите од радова ученика изложбу или постер, што ће их уверити да се њихов рад поштује; на тај начин стећи ће навику да поштују сваки рад, па и само учење.

Посебно бисмо желели да нагласимо да понуђени сценарио часова има оријентациони карактер, те да наставник има пуну слободу да, у складу са динамиком усвајања, ученичким преференцијама, просечним нивоом комуникативне компетенције ученика у одељењу, али и индивидуалним склоностима и способностима, варира не само решења на плану компензације и структуре часова него посебно избор вежби за заједнички и индивидуални рад. Дату чињеницу наглашавамо стога што индивидаулизација и диференцијација представљају један од основних стожера принципа савремене дидактике и методике наставе. Приручник који пружа наставнику мноштво идеја у вези са извођењем сваког часа појединачно ипак оставља наставнику улогу да у складу са својом проценом сваког одељења и сваког ученика понаособ понуди могућност давања варијабилних инструкција за израду вежбања, нуђења различитих канала презентације информације, детаљног разрађивања повратне везе са сваким учеником, диференцираних задатака за самостални рад, пружања додатних и допунских информација, детаљног разрађивања повратне везе са сваким учеником, давања диференцираних задатака за самостални рад, пружања додатних и допунских делова градива у самој лекцији, у посебним микроструктурним целинама (нпр., текстова за самостално читање), као и давања ученицима додатних и допунских информација изван *Уџбеника*. То значи да поред обавезних и јединствених активности наставник би требало да има и допунске активности за мање успешне и мање способне ученике, као и додатне, факултативне активности, срачунате на посредовање више информација, као и амбициознија и креативнија питања и задатке за оне надарене и успешније. Надамо се да ће неки од садржаја које смо понудили у овом приручнику моћи наставнику да послуже у ту сврху. Наравно, највећи део материјала требало би да буде саображен у складу са индивидуалним специфичностима ученика, које обично називамо просечним, дакле са оним ученицима који немају проблема у савладавању градива, али ни натпросечне резултате, а којима је такође неопходно систематски приступити диференцирано (нпр. давати им што више материјала за самосталне пројекте, различите алтернативне сценарије за дискусије на часу, писмене саставе, активности типа радионице и сл.).

III. САДРЖАЈ ЛЕКЦИЈА

Урóк 1. «*Я ХОЧУ́ С ТОБО́Й ПЕРЕПИ́СЫВАТЬСЯ*»

Комуникативне функције	**Језичке структуре**	**Активности**
– Усвајење терминалних формула епистоларне етикеције (уобличавање почетка и краја писма) – Усвајање исказа у функцији изражавања жеља – Формулисање типичних питања у приватној преписци – Усвајање исказа у функцији позивања у госте – Обнављање начина представљања – Коришћење услуга шалтерских служби у пошти: – предавање и преузимање писама и пакета, – куповина коверата, разгледница, маркица и сл. – Усвајање правила скраћивања појединих речи у оквиру адресе – Именовање функција на руском језику: *Как нача́ть письмо́;* *Как предста́виться;* *Как выра́зить жела́ние;* *Как узна́ть но́вости;* *Как пригласи́ть в го́сти;* *Как зако́нчить письмо́.*	– Модалне просте и сложене личне реченице са глаголом ***хотеть*** у кондиционалу: *Я хоте́л бы с тобо́й познако́миться;* *Я хоте́л бы, что́бы ты ко мне прие́хал в гости* – Модалне просте и сложене безличне реченице са глаголом ***хоте́ться***: *Мне хо́чется ... Мне хо́телось бы...* – Парадигма презентских и императивних облика глагола ***писа́ть/написа́ть*** и ***отвеча́ть/отве́тить*** – Парадигма перфекта и футура свршених облика глагола ***писа́ть*** и ***отвеча́ть*** – Глагол ***дава́ть*** у директивним конструкцијама (подстицање саговорника на одређену радњу) – Употреба предлога ***в, на*** са акузативом и локативом именица: *в го́сти; на у́лицу; в Белгра́де; на доро́ге* – Употреба предлога ***от*** са генитивом: *от Ма́ши*	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у *Радној свесци* – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Обнављање фонолошке вредности руских вокала. Редукција вокала.

РЕЧНИК

Откры́тка с ви́дом, поздрави́тельная откры́тка, авиапо́чта, телегра́мма, мейл, СМСка, бланк, конве́рт, почто́вая ма́рка, и́ндекс, почто́вый я́щик, бандеро́ль, посы́лка, моби́льный/со́товый телефо́н.

Пригласи́ть в го́сти; идёт письмо́; вы́слать авиапо́чтой; получи́ть отве́т; скача́ть с Интерне́та, посла́ть/получи́ть СМС-ку.

Здра́вствуй, ...! Дорога́я ...! До́брый день, ...! Уважа́емый (ая) ...!

До свида́ния. Всего́ хоро́шего. Всего́ до́брого. До встре́чи. Жму ру́ку.

Меня́ зову́т ...; Моё и́мя ...; Моя́ фами́лия ...; ... – так меня́ зову́т.

Мне хо́чется; мне хоте́лось бы; хоте́л бы; прие́хать в го́сти; обме́ниваться ма́рками; расска́зывать о шко́льных новостя́х; обсужда́ть спорти́вные собы́тия; дели́ться впечатле́ниями о кни́гах и фи́льмах.

Как ты поживае́шь? Как жизнь (учёба, рабо́та, настрое́ние)? Что но́вого? Что интере́сного? Каки́е у тебя́ но́вости? Чем увлека́ешься? Чем бу́дешь занима́ться на кани́кулах?

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Холм; люби́мое ме́сто прогу́лок; уголо́к; при́стань; на́бережная; у́личные фонари́; нео́новые рекла́мы.

Заколдо́ванная; загора́живать плечо́м.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета, рачунар, картонске табле са натписима: *Канцеля́рские това́ры, По́чта, Приём пи́сем, Приём посы́лок и бандеро́лей, Кио́ск*, карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима, лопта, разгледнице и фотографије туристичких атракција родног места ученика, папирни цвет са латицама које се откидају и причвршћују.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Дописивање.

«Детское радио» на сајту Интернета.

Адресовање коверта и разгледнице.

Београд и његова позната туристичка места (Калемегдан, Кнез-Михаилова улица, Скадарлија).

Пословица.

Песма: Э. Мошко́вская «Гра́мотная ру́чка».

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини -дијалози (страна 8–9).

Дијалози (страна 10).

Текст: «Письмо́ Ма́рку» (страна 16).

Текст: «Счастли́вая ру́чка» (страна 21).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање

Циљ:

– усвајање начина адресовања коверта на руском језику,

– усвајање предложно-падежних конструкција са заменицама и заменичким прилозима,

– усвајање начина читања бројева у поштанском броју.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник поздравља ученике, показује им писмо, адресовано на његово име на руском језику и каже да је добио данас писмо из Русије. Затим користи предложно-падежне конструкције са заменицама и заменичким прилозима. Обраћање ученицима би могло почети следећим речима: *Ребя́та, сего́дня я получи́л(а) письмо́ из Росси́и. От кого́? От мои́х друзе́й. Отку́да? Из Москвы́....*

Наставник показује коверат. Чита адресу. Скреће деци пажњу на изговор речи *сего́дня* [сиво́д'н'а], начин читања бројева у поштанском броју (*оди́ннадцать три ноля́*) и на датив у адреси (*Милану, Марине, Весне*). Затим исписује на табли образац непопуњене адресе на руском коверту: *И́ндекс: Куда́: Кому́:*

Наставник позива ученике на таблу и предлаже им да попуне адресу. Попуњавање адресе може да се изведе у облику такмичења између двеју екипа. Побеђује екипа чији представник први исправно попуни образац адресе замишљеног примаоца.

На тај начин ученици се припремају за презентацију градива и стичу основна знања о начину адресовања писма које упућују неком из Русије.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативних функција позивања у госте, давања поклона,
– усвајање комуникативних функција у интеракцији купац – продавац (поштански службеник),
– усвајање лексике у вези са електронским дискурсом,
– обнављање језичких структура:
– безличне реченице са предикатом ***зову́т***,
– увајање упитних исказа са заменичким прилозима ***отку́да, куда́, кому́***,
– обнављање конструкција са предлозима ***от, из, в, на, к***,
– обнављање правила употребе предложног и беспредложног датива и генитива,
– обнављање начина конструисања номинативне реченице са показном речцом ***э́то***,
– обнављање конструкција са глаголима ***надева́ть, примеря́ть***,
– усвајање исказа са глаголом ***переписываться***.

Трајање: око 15 минута.

Начин обнављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 6. Подсетите их када су се прошли пут опростили од девојчице Миле и њених другова.

Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 6–7 (лекција 1/1). Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: Мила се вратила са распуста, који је провела у Београду. Она је донела поклоне својим друговима, мајице са приказом Калемегдана. Вова жели да се дописује са дечаком из Београда. Мила даје e-mail и поштанску адресу свог друга Марка Вови. Вова се распитује колико путује писмо из Русије у Србију и опредељује се за e-mail као бржи начин комуникације. Вова саставља Марку електронско писмо–mail.

Предложени репертоар питања и одговора:

Где Ма́ша и Са́ша? Они́ в па́рке. На чём сидя́т де́ти. Они́ сидя́т на ла́вочке. Де́ти сидя́т на ла́вочке в па́рке. Что пока́зывает Ма́ша Са́ше. Она́ пока́зывает текст СМС-ки на моби́льном телефо́не. От кого́ СМС-ка? От Ми́лы. Что пи́шет Ми́ла Ма́ше? Ми́ла приглаша́ет друзе́й к себе́ в го́сти.

Где де́ти? Де́ти в гостя́х у Ми́лы. Что подари́ла Ми́ла друзья́м? Она́ подари́ла друзья́м футбо́лки. Что нарисо́вано на футбо́лках? На футбо́лках – ви́ды Белгра́да. Калемегда́н и «Победи́тель» - си́мвол Белгра́да. Кто уже́ наде́л футбо́лку? Ма́ша наде́ла футбо́лку. Она́ приме́рила футбо́лку. Ма́ше футбо́лка подхо́дит. э́то её разме́р.

Где нахо́дятся Ми́ла и Во́ва? Они́ в ко́мнате Ми́лы. На чём они́ сидя́т? Они́ сидя́т на дива́не. Что рассма́тривает Во́ва? Он рассма́тривает аль-

бо́м с ви́дами Белгра́да. У Во́вы в рука́х альбо́м. Кто подари́л Ми́ле э́тот альбо́м? Альбо́м ей подари́л её друг Ма́рко. Во́ва хо́чет переписываться с Ма́рком. Он про́сит у Ми́лы дать ему́ а́дрес её дру́га.

Где Во́ва? Он в свое́й ко́мнате. Что де́лает Во́ва? Он пи́шет письмо́ но́вому дру́гу. Как он начина́ет письмо́? Каки́ми слова́ми?

Обратите пажњу ученицима на то да се у руском језику мушка лична имена на – *ко* не мењају. *Письмо́ от Ма́рко. Во́ва пи́шет Ма́рко.*

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање – одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и у раду са ученицима. Пожељно је постављати ученицима што више питања која су слична наведеним и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације треба прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа.

Затим треба прећи на слушање записа мини-дијалога. За време слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о томе како се формулишу различити искази приликом коришћења услуга појединих шалтерских служби у пошти.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 мин.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности: Изабрати парове успешнијих ученика и помоћи им да изведу мини-дијалоге у специјално конструисаним комуникативним ситуацијама:

а) испред киоска са разгледницама (између купца и продавца),
б) у пошти (ученик шаље пошиљку или писмо),

в) између пријатеља (ученик саопштава свом другу/својој другарици да је добио поруку од заједничког пријатеља).

У циљу стварања ефекта игре пожељно је да наставник унапред припреми натписе на картонским таблама: *По́чта; Приём пи́сем; Приём посы́лок и бандеро́лей; Кио́ск*.

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо: тип писма, број говорнице, садржај разгледнице и сл.

5. Игра ХЛОП-ШЛЁП

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 6 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације из 1. лекције. Уколико именује исправно, ученици пљескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају рукама по коленима и кажу „Шлёп!“.

На пример: *Ма́ша и Са́ша сидя́т на ла́вочке в па́рке*. – «*Хлоп*!»

Де́ти в гостя́х у Во́вы. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 10 у *Уџбенику*. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 11. Вежбе 1 и 3 у *Радној свесци*. Донети на час непопуњен коверат, разгледницу или честитку.

2. час

1. Загревање: игра ПОЧТАЛЬОН

Циљ:

– усвајање изговора речи *почтальо́н,*

– усвајање начина адресовања коверта на руском језику,

– усвајање предлошко-падежних конструкција са именицама и заменицама, као и конструкција са заменичким прилозима.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Извести загревање у виду такмичења између двеју екипа. Свака екипа бира свог „поштара“. Ученици адресују коверете или разгледнице, које су донели на час, на руском језику једном од ученика из разреда, затим их дају свом „поштару“. Поштар виче: «Письмо́!». Супарнички „поштар“ пита «Кому́?». Поштар исправно одговара, стављајући име и презиме адресата у датив. Затим на исти начин исправно одговара на питања „Отку́да?“ и «От кого́?» Уколико одговори исправно, супарнички поштар каже: «Вручи́ть письмо́ по а́дресу!» и писмо доспева у руке адресата, уколико погреши – супарнички поштар каже «Верну́ть письмо́ отправи́телю». Поштар дели писма све док не погреши. Када погреши, екипа бира другог поштара, а писма „дели“ супарничка екипа. Побеђује екипа која подели више писама.

Обратити пажњу на исправан изговор речи *почтальон* [пъч’тал’йо́н].

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог по улогама. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама 6 и 7: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике, како би их мотивисао успех постигнут при извођењу.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове успешнијих ученика и помоћи им да изведу мини-дијалоге у специјално конструисаним комуникативним ситуацијама:

а) испред киоска са разгледницама (између купца и продавца),
б) у пошти (ученик шаље пошиљку или писмо),
в) између пријатеља (ученик саопштава свом другу/својој другарици да је добио поруку од заједничког пријатеља).

У циљу постизања што бољег ефекта игре пожељно је да наставник унапред припреми натписе на картону: *По́чта, Приём пи́сем, Приём посы́лок и бандеро́лей, Кио́ск*.

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо: тип писма, број говорнице, садржај разгледнице и сл.

5. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа из речника на страни 11. Вежбе 7, 8 и 9 у *Радној свесци*. Донети на час разгледнице или сличице са туристичким атракцијама Београда или свог родног места.

3. час

1. Загревање: игра ХЛОП-ШЛЁП

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре *ХЛОП-ШЛЁП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *ПОЧТА*. Наставник изговара речи које су тематски везане за пошту (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику која је тематски везана за пошту (*письмо́, телегра́мма, посы́лка, бандеро́ль* итд.), ученици пљескају длановима и кажу «*Хлоп*», а ако је реч узета из друге области (*па́рта, де́рево, чемода́н, биле́т* итд.), ученици кажу «*Шлёп*» и ударе се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко три пута погреши – испада из игре.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница, везаних за епистоларну етикецију у Русији,

– усвајање правила писања скраћеница на примерима скраћеница из адресе на коверту или визиткарти,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура,
– усвајање комуникативне функције презентовања туристичких атракција,
– утврђивање прилога за место *слева, справа,* као и локативних конструкција: *в центре, на улице, на площади* итд.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на странама 11 и 12. Наставник показује фотографије туристичких атракција Београда и објашњава садржај на руском језику. Осим понуђених призора Београда, неопходно је показати додатне разгледнице или фотографије родног места ученика и описати приказано. Треба подстаћи ученике питањем шта би од призора из свог родног места описали у писму пријатељу или пријатељици у Русији.

Потребно је употребити у опису призора прилоге за место *сле́ва, спра́ва,* као и локативне конструкције *в це́нтре, на у́лице, на пло́щади* итд.

Затим је потребно обратити пажњу ученицима на начин на који се скраћују речи када се адресује писмо или када се саставља визиткарта. У циљу утврђивања ових скраћеница може се извести игра. Наставник исписује на табли пуне речи из адресе или визиткарте и позива ученике да их замене скраћеницама. Побеђује екипа која напише више исправних скраћеница.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати опис туристичких атракција Београда. Током слушања треба скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима одговарајућа питања о садржају фотографија.

4. Игра ЭКСКУРСОВОД

Циљ:
– активно усвајање функције презентовања туристичких атракција,
– усвајање предложно-падежних конструкција са именицама, заменицама и заменичким прилозима.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Сваки ученик покушава да објасни садржај илустрације или фотографије коју је донео. У циљу јачања ефекта игре пожељно је објаснити ученицима како уобличити разгледање града. Прву «экскурсию по городу» води сам наставник. Он каже: «Здравствуйте. Меня зовут... Сегодня я буду вашим экскурсоводом по Белграду. Белград – столица Сербии. Это крупный административный, транспортный, культурный центр. Перед вами старинная крепость Калемегдан. В центре Калемегдана скульптура известного сербского скульптора Ивана Мештровича Победитель. Слева от Победителя военный музей, справа – обсерватория...»

Затим ученици преузимају „разгледање“. Најбоље „водиче“ наставник одликује добром оценом.

5. Домаћи задатак

Припремање (писмено и усмено) текста екскурсије по свом родном граду на руском језику. Донети разгледнице свог места или направити и развити фотографије за своју екскурзију.

4. час

1. Провера домаћег задатка: игра ЭКСКУРСИЯ

Циљ:

– утврђивање усвојене лексике,

– развијање усменог изражавања.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Загревање се изводи игром. Наставник уводи ученике у замишљену ситуацију: «Сегодня, ребята, мы проведем экскурсию по нашему городу/нашей деревне». Ученици наступају у улози водича користећи унапред припремљени текст и разгледнице/фотографије родног места.

Од свих припремљених текстова наставник на часу додатне наставе прави са ученицима постер ЭКСКУРСИЯ ПО ... користећи разгледнице/фотографије свог насеља.

2. Понављање

Циљ:

– обнављање комуникативне функције честитања и исказивања жеља,

– усвајање нове лексике из електронског дискурса руског језика.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: читање и превођење краћих текстова; рад на рачунару.

Опис активности:

Наставник подсећа ученике како се саставља текст рођенданске честитке на руском језику. У том циљу упућује ученике на страну 14 *Уџбеника*. Ученици читају писмо слушаоцима уредништва Дечјег радија, као и честитку коју су деца упутила Дечјем радију поводом његове годишњице. После тога ученици самостално састављају сличну честитку. Пожељно је, уколико постоји могућност, посетити сајт Дечјег радија: www.deti.fm. У оквиру опције «Как сказать по русски» из главног менија овог сајта ученици могу пронаћи занимљива питања и одговоре у вези са акцентовањем појединих речи. Посећивање овог сајта може да постане леп подстицај за самостално аудирање текстова на руском језику.

3. Пословица

Циљ:

– меморисање текста пословице,

– утврђивање императивних облика глагола у 2. лицу једнине.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Наставник објашњава смисао пословице на страни 15 *Уџбеника*, посебно обраћајући пажњу на глагол *наживáть/нажи́ть* који се ретко користи у савременом руском језику (често са негативном конотацијом – *нажи́ть врагá, нажи́ть болéзнь*). Глагол *приобретáть/приобрести́* одговара српском *стицати/стећи* и експресивно је неутралан. Ученици у хору понављају пословицу неколико пута ради њеног бољег меморисања.

4. Домаћи задатак

Писмено саставити текст честитке на руском језику поводом неког значајног догађаја у животу друга или другарице из разреда. Научити пословицу напамет.

5. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: утврђивање усвојене комуникативне функције састављања текста честитке.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају текст честитке. После читања поклањају честитку ономе коме је намењена. Током читања наставник заједно са ученицима исправља евентуалне грешке.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање терминалних формула епистоларне етикеције (уобличавање почетка и краја писма),
– усвајање исказа у функцији изражавања жеља,
– усвајање исказа у функцији позивања у госте,
– обнављање начина представљања.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима како се пише писмо на руском језику. Пожељно је почети причу слушањем аудио-снимка текста «Письмо Вовы» (страна 16 *Уџбеника*). Затим наставник поставља деци питања:

Кому́ Во́ва пи́шет письмо́? Как он на́чал письмо́? А как ещё мо́жно нача́ть письмо́? Дава́йте посмо́трим в учебник (читање терминалних формула почетка писма, затим понављање).

Как Во́ва предста́вился в письме́? А как написа́л о свое́й семье́? Как мо́жно ещё предста́виться или предста́вить кого́-то? (следи обрада комуникативне функције представљања).

Как Во́ва вы́разил своё жела́ние перепи́сываться? Как ещё мо́жно вы́разить жела́ние? Дава́йте прочита́ем об э́том в учебнике.

Затим следи на исти начин обрађена презентација преосталих комуникативних функција (постављање питања, позивање у госте, поздравна формула на крају писма).

3. Игра ЦВЕТИК-САМОЦВЕТИК

Циљ: утврђивање исказа у функцији изражавања жеља.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник је припремио цветић са више разнобојних латица, које се лако скидају. Разред се дели на две екипе. Свака од екипа смишља по седам жеља, при чему је неопходно да буду искоришћене све варијанте модуса реченица:

Мне хо́чется ... Мне хоте́лось бы... Я хоте́л(а) бы ...

За сваку исправно формулисану жељу екипа добија једну латицу. Екипа која скупи више латица побеђује у игри. Она добија шансу да замисли жељу коју друга екипа треба да испуни (рецимо, да отпевају, одрецитују, одглуме нешто итд.).

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник доноси карте које је претходно израдио са ученицима на часу додатне наставе. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как узнать новости?* итд.), а на другим се налазе искази са одговарајућом комуникатином функцијом. Игра се одвија између двеју екипа по принципу игре картама. Представник једне екипе извлачи карту из шпила са интенцијама, док представници друге екипе извлаче по шест карата и одговарају на карту са што више карата са одговарајућим исказима. Ако нема чиме да одговори на карту са интенцијом, екипа губи ту карту. Супарничка екипа повлачи карту са интенцијом и извлачи другу. Пошто одговоре на једну карту, ученици поново вуку карте из шпила са исказима. Све карте којима се одговорило иду у «банку» екипе која одговара. Већи број прикупљених карата доноси већи број бодова. Када је шпил са исказима потрошен, збрајају се бодови и екипе замењују улоге. Побеђује екипа која је скупила више бодова.

5. Домаћи задатак

Саставити писмо другу или другарици из Русије по узору на Вовино писмо. Укратко описати у писму своју породицу и завичај користећи лексику и исказе који су усвојени у оквиру ове лекције.

6. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи игром. Наставник именује одређену интенцију, а ученици формулишу одговарајуће исказе (нпр., наставник – *Как вы́разить жела́ние?* ученици – *Я хочу́... Мне хо́чется...*).

Побеђује екипа са више исправних одговора.

2. Провера домаћег задатка

Циљ:

– утврђивање усвојене комуникативне функције састављања текста писма,
– обнављање лексике из тематског блока «Экску́рсия».

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају текст писма. Наставник заједно са ученицима исправља евентуалне грешке. Најбоља писма препоручљиво је преписати и истаћи на паноу у учионици.

3. Радна свеска

Циљ:

– утврђивање усвојених комуникативних функција,
– утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности: Израда вежби 5 и 6 и у *Радној свесци.*

4. Игра ПОЧТАЛЬОН

Циљ:

– утврђивање начина адресовања коверта на руском језику,
– утврђивање предлошко-падежних конструкција са именицама и заменицама, као и конструкција са заменичким прилозима.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

У игри учествују две екипе. Свака екипа бира свог „поштара“. Ученици дају коверете или разгледнице које су раније користили за ову игру свом „поштару“. Поштар виче: «Письмо́!». Супарнички „поштар“ пита «Кому́?». Поштар исправно одговара стављајући име и презиме адресата у датив. Затим на исти начин исправно одговара на питања «Отку́да?» и «От кого́?». Уколико одговори исправно, супарнички поштар каже «Вручи́ть письмо́ по а́дресу!» и писмо доспева у руке адресата, а ако погреши – супарнички поштар каже «Верну́ть письмо́ отправи́телю».

Када писмо дође у руке адресата, наставник пита: «От кого́ ты получи́л(а) письмо́?» Ученик одговара пуним исказом: «Я получи́л(а) письмо́ от ...» Поштар дели писма све док не погреши. Када погреши, екипа бира другог поштара, а писма „дели“ супарничка екипа. Побеђује екипа која подели више писама.

5. Домаћи задатак

Вежбе 11, 12 и 13 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник доноси карте које је претходно израдио са ученицима на часу додатне наставе. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как узна́ть но́вости?* итд.), а на другим искази са одговарајућом комуникатином функцијом. Игра се одвија између двеју екипа по принципу игре картама. Представник једне екипе извлачи карту из шпила са интенцијама, док представници друге екипе извлаче по шест карата и одговарају на карту са што више карата са одговарајућим исказима. Ако нема чиме да одговори на карту са интенцијом, екипа губи ту карту. Супарничка екипа повлачи карту са интенцијом и извлачи другу. Пошто одговоре на једну карту, ученици поново вуку карте из шпила са исказима. Све карте којима се одговорило иду у „банку“ екипе која одговара. Већи број прикупљених карата доноси већи број бодова. Када је шпил са исказима потрошен, збрајају се бодови и екипе замењују улоге. Побеђује екипа која је скупила више бодова.

2. Презентација

Циљ: усвајање промене глагола *писать* и *отвечать* у презенту.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима особине промене глагола *писать* и *отвечать* у презенту. Неопходно је скренути пажњу ученика да оба глагола припадају 1. конјугацији (тематски вокал *е* у наставцима личних облика). Такође је потребно истаћи да се у презенту глагола *писать* дешавају гласовне промене у корену (упоредити те промене са променама у облицима презента српског глагола *писати*).

Подсетити ученике на промену других глагола 1. конјугације са суфиксом а- у презенту: *чита́ть, рабо́тать, знать* и сл.

Извести са ученицима следећу вежбу: наставник изговара личну заменицу, а ученик треба да каже исправан облик обрађиваног глагола. На пример: наставник – *ты*, ученик – *пи́шешь*.

3. Понављање

Циљ: утврђивање промене глагола *писать* и *отвечать* у презенту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са инфинитивним обликом глагола *писать* или *отвечáть* и именује ученика који треба да одговори. Ученик треба да понови реченицу са адекватним обликом у презенту. На пример: наставник – *Óля писáть письмó бáбушке*, ученик – *Óля пúшет письмó бáбушке.*

4. Самостално вежбање

Циљ: утврђивање употребе презента глагола *писáть* и *отвечáть*.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Израда вежби 1 и 3 на странама 18 и 19 у *Уџбенику.*

5. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Вежба 8 на страни 15 у *Уџбенику.*

6. Домаћи задатак

Вежбе 14 и 15 у *Радној свесци*.

8. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене глагола *писáть* и *отвечáть* у презенту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са инфинитивним обликом глагола *писáть* или *отвечáть* и именује ученика који треба да одговори. Ученик треба да понови реченицу са адекватним обликом у презенту. На пример: наставник – *Óля писáть письмó бáбушке*, ученик – *Óля пúшет письмó бáбушке.*

2. Презентација

Циљ:

– усвајање свршених облика глагола *писать* и *отвечать* у перфекту и футуру,
– усвајање императивних облика глагола *писать* и *отвечать*,
– усвајање императивних функција глагола *давать*.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности:

Наставник презентује ученицима свршене облике глагола *писа́ть* и *отвеча́ть* у перфекту и футуру користећи табеле на страни 18 у *Уџбенику*. Ученици упоређују облике простог и сложеног футура, уочавају разлике међу њима. Ученици треба да обрате пажњу да се за градњу простог футура у руском језику користи искључиво облик свршеног презента. Скренути пажњу на начин грађења свршених облика у овом случају помоћу префикса и суфикса.

3. Понављање

Циљ: утврђивање облика глагола *писать* и *отвечать* у перфекту и футуру.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са инфинитивом глагола *написа́ть* и *отве́тить*, а затим именује ученика и говори: *настоя́щее вре́мя / проше́дшее вре́мя/ бу́дущее вре́мя.* Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу. На пример: наставник: *О́ля писа́ть письмо́ ба́бушке*; *бу́дущее вре́мя*!, ученик: *О́ля напи́шет письмо́ ба́бушке.*

4. Мини-дијалози

Циљ:

– утврђивање усвојених глаголских облика,
– обнављање промене глагола кретања *идти́* и *е́хать*,
– обнављање употребе предлога ***в, из, от*** са акузативом и генитивом именица,
– обнављање прилога за време *уже, ещё.*

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и показати им како да изведу мини-дијалоге према следећим обрасцима:

– Что ру́ге из ...
– Ты уже́ты де́лаешь?
– Пишу́ письмо́.
– Кому́ ты пи́шешь письмо́?
– Дру́гу/под написа́л письмо́?
– Нет, я ещё пишу́.

– Ты уже́ отве́тил на письмо́?
– Нет, я ещё не дописа́л его́.
– Ты всегда́ отвеча́ешь на пи́сьма?
– Да, я всегда́ отвеча́ю на пи́сьма.

– Куда́ ты идёшь?
– Я иду́ в шко́лу. А ты куда́ идёшь?
– Я иду́ в магази́н.

– Ты придёшь ко мне за́втра?
– Да, приду́. А ты ко мне когда́ придёшь?
– Мы придём к тебе́ все вме́сте по́сле шко́лы.

– Куда́ ты е́дешь?
– Я е́ду в дере́вню.

– Отку́да э́тот ма́льчик?
– Он прие́хал из Москвы́.

5. Самостално вежбање

Циљ: утврђивање употребе презента глагола *писа́ть* и *отвеча́ть*.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Израда вежби 2 и 4 на странама 18 и 19 у *Уџбенику*.

6. Домаћи задатак

Вежбе 10 и 15 у *Радној свесци*.

9. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене свршених облика глагола *писа́ть* и *отвеча́ть* у футуру и перфекту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности

Наставник изговара реченицу са инфинитивом глагола *написать* и *ответить*, а затим именује ученика и говори: *настоя́щее вре́мя/ прошéдшее вре́мя/ бу́дущее вре́мя.* Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу. На пример: наставник: *О́ля писа́ть письмо́ ба́бушке*; *бу́дущее вре́мя*!, ученик: *О́ля напи́шет письмо́ ба́бушке.*

2. Презентација

Циљ:

– усвајање императивних облика глагола *писать* и *отвечать*,
– обнављање императивних функција глагола *давать*.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник подсећа ученике на то како се граде императивни облици. Затим упућује ученике на страну 18 *Уџбеника*, где су у табели истакнути императивни облици глагола *писа́ть* и *отвеча́ть*.

Наставник скреће пажњу ученицима на то да се подстицање на радњу у руском језику може извршити и помоћу глагола *давать*, при чему императив глагола *дава́ть* може да се спаја у конструкцији са инфинитивом и обликом футура.

Наставник подстиче ученике да самостално изграде облике императива свршених глагола *написа́ть* и *отве́тить – напиши́, напиши́те; отве́ть/ отве́тьте.*

3. Понављање

Циљ:

– утврђивање употребе императива глагола *писа́ть* и *отвеча́ть,*
– утврђивање императивних функција глагола *дава́ть*.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Израда писмених вежби 16 и 17 у *Радној свесци.*

4. Игра ПОЧТАЉОН

Циљ: утврђивање предлошко-падежних конструкција са именицама и заменицама, као и конструкција са заменичким прилозима.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

У игри учествују две екипе. Свака екипа бира свог „поштара“. Ученици дају коверете или разгледнице које су раније користили за ову игру свом „поштару“. Поштар виче: «Письмо́!» Супарнички „поштар“ пита «Кому́?» Поштар исправно одговара стављајући име и презиме адресата у датив. Затим на исти начин ипрсавно одговара на питања «Отку́да?» и «От кого́?» Уколико одговори исправно, супарнички поштар каже: «Вручи́ть письмо́ по а́дресу!» и писмо доспева у руке адресата, а ако погреши – супарнички поштар каже «Верну́ть письмо́ отправи́телю».

Када писмо дође у руке адресата, наставник пита: «От кого́ ты получи́л(а) письмо́?» Ученик одговара пуним исказом: «Я получи́л(а) письмо́ от ...».

Поштар дели писма све док не погреши. Када погреши, екипа бира другог поштара, а писма „дели“ супарничка екипа. Побеђује екипа која подели више писама.

5. Понављање

Циљ: обнављање употребе предлога ***в, из, от*** са акузативом и генитивом именица.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Израда писмене вежбе 5 на страни 20 у *Уџбенику*.

6. Домаћи задатак

Вежбе 18, 19 и 20 у *Радној свесци*.

10. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене усвојених глагола.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Игра ХЛОП-ШЛЕП. Наставник изговара исправне и неисправне синтагме са обрађеним глаголима на прошлом часу. На пример: *ма́льчик отвечае́т на письмо́; *я напи́шет письмо́* итд. Тамо где су облици употребљени неисправно ученици реагују са «шлёп».

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 21 и објашњава да ће слушати шаљиви текст о томе како је ученик Саша изгубио своју „срећну оловку“. Ученици слушају аудио-снимак.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 20 минута.

Опис активности:

Наставник дели улоге бољим ученицима и позива их да прочитају текст «Счастли́вая ру́чка». Један од ученика чита текст аутора. Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе.

Ученици одговарају на питања у вези са текстом (вежба 2 на страни 22).

4. Понављање

Циљ: обнављање правила о изговору ненаглашених вокала ***о*** и ***а***.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на табелу са правилима изговора ненаглашених вокала ***о*** и ***а*** у руском језику (страна 22 у *Уџбенику*). После читања правила ученици настоје да транскрибују на табли једноставне речи са ненаглашеним вокалима ***о*** и ***а***. Ово вежбање може да се изведе у облику такмичења тако што на свакој од половина представници екипа пишу транскрипцију задатих речи и изговарају их.

5. Домаћи задатак

Увежбати читање и препричавање текста. Подсетити ученике на правила претварања директних исказа у индиректне која су они усвојили у прошлој школској години.

11. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: препричавање текста «Счастли́вая ру́чка».

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици препричавају текст. Обухватити цео разред овом врстом активности. Одговори се оцењују.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 23 и објашњава да ће слушати шаљиву песмицу о паметној оловци. Ученици слушају аудио--снимак.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник позива ученике на читање песмице Е. Мошковске «Гра́мотная ру́чка». Затим позива ученике да исправе грешке у песми (игра «Найди́ оши́бку!»). Неопходно је подсетити ученике на правило о редукцији вокала.

4. Презентација

Циљ: усвајање правила употребе речи страног порекла у руском језику.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник скреће пажњу ученицима на грешку у синтагми *три пальта́* из песмице Е. Мошковске «Гра́мотная ру́чка» и упознаје ученике с правилом (страна 23) према којем се речи страног порекла у руском језику не мењају по падежима.

5. Понављање

Циљ: утврђивање правила употребе речи страног порекла у руском језику.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Израда писмене вежбе на страни 23 у *Уџбенику.*

6. Домаћи задатак

Увежбати читање песмице. Вежбе 21 и 26 у *Радној свесци*.

12. час

1. Загревање: игра ХЛОП-ШЛЕП

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре *ХЛОП-ШЛЕП*. Ученицима се саопшти тематска реч, рецимо *ПОЧТА*. Наставник изговара речи тематски везане за пошту (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски везану за пошту (*письмо́, телегра́мма, посы́лка, бандеро́ль* итд.), ученици пљесну длановима и кажу «*Хлоп*», а ако је реч узета из друге области (*па́рта, де́рево, чемода́н, биле́т* итд.), ученици кажу «*Шлёп*» и ударе себе по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко три пута погреши – испада из игре.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на тест на страни 15 у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Наставник оцењује читање текста песмице «Гра́мотная ру́чка». Неопходно је обратити посебну пажњу на изговор редукованих вокала ***а*** и ***о*** и обухватити све ученике овом врстом активности.

4. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник доноси карте које је претходно израдио са ученицима на часу додатне наставе. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как узна́ть новости?* итд.), а на другим се налазе искази са одговарајућом комуникативном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа по принципу картања. Представник једне екипе извлачи карту из шпила са интенцијама, док представници друге екипе извлаче по шест карата и одговарају на карту са што више карата са одговарајућим исказима. Ако нема чиме да одговори на карту са интенцијом, екипа губи ту карту. Супарничка екипа повлачи карту са интенцијом и извлачи другу. Пошто одговоре на једну карту, ученици поново вуку карте из шпила са исказима. Све карте којима се одговорило иду у „банку“ екипе која одговара. Већи број прикупљених карата доноси већи број бодова. Када је шпил са исказима потрошен, збрајају се бодови и екипе замењују улоге. Побеђује екипа која је скупила више бодова.

Уро́к 2. «*ДАВА́ЙТЕ СОРЕВНОВА́ТЬСЯ*»

Комуникативне функције	**Језичке структуре**	**Активности**
– Усвајање исказа са експресивном функцијом комплиментирања – Формулисање исказа са функцијом пружања подршке, храбрења – Усвајање исказа са облигативном функцијом давања обећања и подсећања на неиспуњено обећање – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – навијања за време утакмице, на хиподрому, на такмичењима, – учешћа у такмичењима, – учлањивања у спортски клуб; – игре „Шах“ – Именовање функција на руском језику: *Как успоко́ить, подбо́дрить; Как вы́разить одобре́ние, как похвали́ть; Как напо́мнить о чём-нибу́дь; Как пообеща́ть*	– Свршени глаголски облици у функцији исказивања обећања – Промена личних заменица у једнини и множини – Употреба предлога у конструкцијама са падежним облицима личних заменица: ***у + Ген.; к + Дат.; с + Инстр.; о + Лок*** – Аспектуалне разлике у семантици глагола кретања у руском језику, на примеру глагола ***пла́вать – плыть, бе́гать – бежа́ть*** – Парадигма презентских и императивних облика глагола ***пла́вать, плыть, бе́гать, бежа́ть*** – Парадигма облика перфекта и футура свршених облика глагола ***плыть*** и ***бежа́ть*** – Интонација упитних реченица	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника. – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у радној свесци – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Изговор меких сугласника. Уочавање разлике у начину артикулације меких сугласника.

РЕЧНИК

Трампли́н; ту́мба; ле́сенка; купа́льная ша́почка; пла́вание; фехтова́ние; борьба́; гимна́стика; атле́тика; верхова́я езда́; велосипе́дный спорт; фигу́рное ката́ние; судья́; спортсме́н; спортсме́нка; гимна́ст; гимна́стка; теннисист; теннисистка; фехтова́льщик; фехтова́льщица; нае́здник; нае́здница; чемпио́н; чемпио́нка.

Лу́чший результа́т; спорти́вный разря́д по борьбе́; спорт по душе́; трениро́вки не в тя́жесть; прыжо́к солда́тиком/ ры́бкой; прыжо́к с по́лным оборо́том.

Проигра́ть в ша́хматы; заня́ть пе́рвое ме́сто на соревнова́ниях; победи́ть в лёгкой атле́тике; прийти́ к фи́нишу пе́рвым; победи́ть на соревнова́ниях; вы́ступить с успе́хом на сце́не; получи́ть пятёрку по контро́льной рабо́те; показа́ть но́вый приём.

Не унывай! Не огорча́йся! Безвы́ходных положе́ний не быва́ет! Вот уви́дишь, все бу́дет хорошо́! У тебя́ всё ещё впереди́! Молоде́ц! Ты заслужи́л побе́ду! Так держа́ть! Мне о́чень понра́вилось твоё выступле́ние. У тебя́ лу́чший результа́т! Твоя́ побе́да для меня́ – больша́я ра́дость. В сле́дующий раз сде́лаю. Не забу́ду. Запишу́, что́бы не забы́ть. Бу́дет сде́лано!

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Запасно́й; сиде́ть в запа́се; не в на́шу по́льзу; не кле́ится игра́; хоть пла́чь.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; картице са исписаним речима са тврдим и меким сугласницима, комад вате и камен, карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима, лопта, фотографије истакнутих спортиста.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Познати руски спортисти. Популарни у Русији видови спорта. Омиљени у Русији начини рекреације.

Песма: А.Ста́риков «Запасно́й».

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини -дијалози (стране 26 и 27).

Дијалози (страна 28).

Дијалог «Телефо́нный разгово́р» (страна 32).

Песма: «Запасно́й» (страна 34).

Текст «Марафо́нский бег» (страна 36).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(13 часова)

1. час

1. Загревање: игра ПУ́ТАНИЦА

Циљ: увежбавање разликовања тврдих и меких сугласника.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник доноси на час парче вате и камен. Ученик добија картице са речима у којима има тврдих и меких сугласника [л] – [л’], [р] – [р’], [м] – [м’], [с] – [с’] итд. На пример: *оле́нь, ло́жка, лиса́, лук, лопа́та, телефо́н, сад, телеви́зор, конве́рт, ла́мпа, телегра́мма, СМСка, тролле́йбус, авто́бус, откры́тка, спортсме́н, прыгу́н, бале́т* и сл. Задатак такмичара је да распореди картице у низу тако да испод вате буду речи са меким сугласницима, а испод камена – са тврдим сугласницима.

Игра се одвија између двеју екипа. Почетак игре може да изгледа као позив да се помогне ученику да разврста тврде и меке сугласнике.

Такмичари не само што разврставају речи већ их и изговарају. За сваку исправно смештену картицу и изговорену реч добија се један бод. За неисправан изговор одузима се бод. Побеђује екипа са више бодова.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативних функција позивања на рекреативне активности, позивања на такмичење, навијања,
– вербално понашање у комуникативној ситуацији „на рекреацији“,
– усвајање нове лексике за именовање различитих врста спорта и спортиста,
– творба именица женског рода од назива спортских занимања,
– обнављање језичких структура:

– директивних исказа са императивом глагола,
– упитних исказа,
– исказа са дескрипцијом интенције понуде (глагол *предложи́ть*),
– исказа са глаголом *занима́ться* (*спо́ртом*),
– локативних конструкција са предлозима ***в, к***,
– усвајање исказа са глаголом *соревнова́ться.*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 14. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 14 и 15 (лекција 2/1). Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: деца су се вратила из школе. Маша зове Милу да заједно иду на базен. Мила пристаје. Њихови другови прилазе згради базена. Деца пливају, скачу са скакаонице. Мила позива да се такмиче у скоковима. Она је тренирала пливање. Саша такође тренира пливање, он предлаже да победник добије сладолед. Мила побеђује у скоковима и она добија сладолед. Другови су прославили Милину победу у посластичарници.

Предложени репертоар питања и одговора:

Что де́лает Ма́ша?Ма́ша звони́т Ми́ле. Она́ звони́т по телефо́ну. Ма́ша предлага́ет Ми́ле пойти́ покупа́ться в бассе́йне. Ми́ла то́же хо́чет пойти́ пла́вать в бассе́йне. Она́ лю́бит пла́вать. Ма́ша собира́ется идти́ пла́вать в бассе́йне. Что она́ берёт с со́бой? Она́ берёт купа́льник, купа́льную ша́почку, очки́, полоте́нце.

Куда́ иду́т де́ти? Они́ иду́т купа́ться. Друзья́ иду́т пла́вать в бассе́йне. На како́й у́лице нахо́дится бассе́йн? На у́лице Спорти́вной. Како́й э́то бассе́йн – откры́тый или закры́тый? Э́то откры́тый бассе́йн. Кто занима́ется пла́ванием? Са́ша занима́ется пла́ванием. Кто ещё занима́ется пла́ванием? Ми́ла то́же занима́ется пла́ванием.

Что де́лает Ма́ша на сле́дующем рису́нке? Ма́ша пры́гает с ту́мбы. Где стои́т Во́ва? Во́ва стои́т на ле́сенке. Что предложи́ла Ми́ла друзья́м? Она́ предложи́ла соревнова́ться в прыжка́х с трампли́на. Что предложи́л Са́ша? Он предложи́л купи́ть победи́телю моро́женое.

Куда́ пошли́ де́ти по́сле пла́вания? Они́ пошли́ в кафе́. В кафе́ мно́го сла́достей. Что́ лежи́т за стекло́м в холоди́льнике? В холоди́льной витри́не лежа́т пиро́жные и то́ртики. Кто победи́л в соревнова́ниях? Ми́ла победи́ла в прыжка́х с трампли́на. У неё в рука́х моро́женое. Де́ти угости́ли победи́тельницу моро́женым.

Потрбно је скренути пажњу ученицима на то да је у руском језику исправна конструкција *идти́ пла́вать/купа́ться в бассе́йне* за разлику од српске адекватне конструкције са предлогом ***ићи на базен***.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање – одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и у раду са ученицима. Пожељно је постављати ученицима већ понуђена питања или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа.

Затим прећи на слушање записа мини-дијалога. За време слушања свих дијалога скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о томе како се формулишу различити искази у комуникативним ситуацијама као што су навијање, играње шаха, тренинг итд.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 8 минута

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да користећи мини-дијалоге налик онима понуђеним у *Уџбенику* прикажу различите комуникативне ситуације:

– на утакмици (захтевање и пружање информације о резултату),
– на тренингу (захтевање и пружање информације о томе колико дуго саговорник тренира одговарајући спорт).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут мењати их у исказима, рецимо резултат, врсту спорта итд.

5. Игра ХЛОП-ШЛЕП

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације приказане у главном стрипу 2. лекције. Уколико именује исправно, ученици пљескају и кажу: «Хлоп». Ако наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају рукама по коленима и кажу: «Шлёп!».

На пример: *Ма́ша зво́нит Ми́ле*. – «*Хлоп*!»

Ма́ша предложи́ла Ми́ле пойти́ в теа́тр. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 28. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 29. Вежбе 2 и 3 у *Радној свесци*. Донети на час илустрације различитих врста спортова.

2. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Извести загревање у виду такмичења између двеју екипа. Наставник показује свакој од екипа илустрације, које су ученици донели на час, а ученици именују врсту спортског занимања, на пример: *теннисист, футболи́ст, нае́здник, шахматист* итд. Побеђује екипа са више исправних одговора.

Обратити пажњу да се занимања спортисткиња именују одговарајућом именицом женског рода.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником раде вежбе у *Уџбенику* на странама 26 и 27: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут при извођењу.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да изговарајући мини-дијалоге налик онима понуђеним у *Уџбенику* прикажу различите комуникативне ситуације:

– на утакмици (захтевање и пружање информације о резултату),
– на тренингу (захтевање и пружање информације о томе колико дуго саговорник тренира одговарајући спорт).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут мењати их у исказима, рецимо резултат, врсту спорта итд.

5. Игра ТРЕНЕР

Циљ: утврђивање обрађене лексике и комуникативних функција.

Трајање: 8 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник бира „тренера“. Остала деца поређају се на линији у супротном делу учионице. Сваки ученик бира неку врсту спорта за коју ће рећи да се њоме бави тако да почетак игре изгледа као представљање. Прво тренер каже: «Я тре́нер», а онда се представљају ученици: «Я – фу́болист», «Я – бо́ксёр» итд. Тренер каже: «Мне нужны́ футболи́сты. Футболи́сты, два больши́х шага́ вперёд!» Ученици који изаберу занимање фудбалера праве два велика корака напред. Онда тренер каже: «Мне нужны́ шахмати́сты. Шахмати́сты, три ма́леньких ша́га вперёд!». Деца шахисти праве три мала корачића. Тренер може и да их врати неколико корака назад под изговором да му више нису потребни итд. Тако тренер „помера“ све ученике, док спортисти једне врсте не стигну до њега. Онда деца бирају другог тренера и игра се наставља.

6. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа из речника на страни 29. Вежбе 1 и 4 у *Радној свесци*. Донети на час фотографије својих омиљених спортиста или спортиста одређених дисциплина.

3. час

1. Загревање: игра ХЛОП-ШЛЁП

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре *ХЛОП-ШЛЕП*. Ученицима се каже тематска реч, на пример *БАССЕЙН*. Наставник изговара речи тематски везане за базен (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски везану за пливање, на пример: *купа́льная ша́почка, полоте́нце, ту́мба, трампли́н, ле́сенка, раздевалка, пла́вки, очки́* итд., ученици пљесну длановима и кажу «*Хлоп*», а ако је реч узета из друге области (*па́рта, де́рево, чемода́н, биле́т* итд.), ученици кажу «*Шлёп*» и ударе себе по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко три пута погреши – испада из игре.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за бављење спортом у Русији,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура,
– усвајње комуникативне функције презентовања туристичких атракција,
– утврђивање прилога за време *сего́дня, вчера́, за́втра, послеза́втра*, као и назива дана у недељи.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 29. Наставник показује фотографије познатих руских и српских спортиста Јелене Дементјеве, Јевгеније Канајеве, Алексеја Тишченка, Новака Ђоковића, Милорада Чавића и говори о њиховим успесима (потписи испод одговарајућих илустрација у *Уџбенику*, стране 29 и 30).

Наставник истиче да су руски спортисти увек постизали одличне резултате на светским првенствима и олимпијским играма. На олимпијским играма у Пекингу 2008. године руски спортисти освојили су 72 медаље, и то

23 златне (упућује ученике на информацију на страни 29 *Уџбеника*). Такође наставник може да употпуни презентацију информацијом о томе да су 2004. године одржане олимпијске игре у Атини, а 2009. године универзијада у Београду (*Универсиа́да в Белгра́де*). Универзијада у Москви одржана је 1973. године. Обратити пажњу ученицима на транслитерацију топонима Кина, Пекинг, Грчка и Атина (*Кита́й, Пеки́н, Гре́ция, Афи́ны* – облик именице *Афи́ны* је плуралија тантум). Године 1980. Одржане су 22. летње олимпијске игре у Москви. За ту прилику изграђен је највећи стадион на свету, који прима 45000 гледалаца (чувена „Маракана“ у Бразилу прима 35000 гледалаца). Маскота 22. олимпијских игара био је меда: «*Ми́шка – си́мвол олимпи́йских игр*». Наставник упознаје ученике са новом речју – *сбо́рная*. Репрезентација Русије добила је бројне златне медаље на протеклим олимпијским играма (посебно су били успешни атлетичари и гимнастичари).

Наставник подстиче ученике да формулишу неколико исказа о познатим руским и српским спортистима, као и о њиховим дометима. Наставник им помаже постављајући одговарајућа питања.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојене лексике и нових конструкција.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици самостално попуњавају празнине у текстовима о руским и српским спортистима на странама 29 и 30 у *Уџбенику*.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Ученици у паровима изводе краће дијалоге користећи нову лексику и податке које су усвојили током презентације. Дијалог може да почне једном од фраза које учитељ предлаже ученицима, на пример:

– *Кто твой люби́мый спортсме́н?/ твоя люби́мая спортсме́нка?*
– *Когда́ состоя́лись Олимпи́йские и́гры в Москве́?*
– *Ско́лько меда́лей завоева́ла сбо́рная Росси́и на Олимпи́йских и́грах в Пеки́не?*
– *Ты зна́ешь, кто тако́й Милора́д Ча́вич?*

5. Домаћи задатак

Припремање (писмено и усмено) текста о омиљеном спортисти/ омиљеној спортисткињи. Илустровати текст сликом или фотографијом.

4. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– утврђивање усвојене лексике,
– развијање културе изражавања.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају своје саставе о омиљеним спортистима и њиховим спортским дометима.

Од припремљених текстова, илустрација и фотографија наставник са ученицима на часу додатне наставе прави постер ЗВЁЗДЫ МИРОВО́ГО СПО́РТА.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за бављење спортом у Русији,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 31. Наставник упућује ученике на ранг-листу најпопуларнијих спортова у Русији. Наставник подстиче ученике да упореде да ли су исти спортови популарни и у Србији. Затим ученици читају краће приче руских ученика о њиховим омиљеним спортовима на страни 31 у *Уџбенику*. После читања ученици причају о њиховим омиљеним спортовима, користећи као образац приче које су понуђене у *Уџбенику*.

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Ученици у паровима изводе краће дијалоге користећи нову лексику и податке које су усвојили током презентације. Дијалог може да буде изведен према следећем плану, који наставник пише на табли:

– *Како́й твой люби́мый вид спо́рта?*

– *Каки́м ви́дом спо́рта ты занима́ешься?*

– *Со скольки́х лет ты занима́ешься спо́ртом?*

– *Как зову́т твоего́ тре́нера?*

– *С кем ты познако́мился на трениро́вках?*

4. Домаћи задатак

Израда вежби 5, 8, 9 и 10 у *Радној свесци*.

5. час

1. Загревање:

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Ученици у паровима изводе краће дијалоге користећи нову лексику и податке које су усвојили током презентације. Дијалог може да буде изведен према следећем плану који наставник пише на табли:

– *Како́й твой люби́мый вид спо́рта?*

– *Каки́м ви́дом спо́рта ты занима́ешься?*

– *Со скольки́х лет ты занима́ешься спо́ртом?*

– *Как зову́т твоего́ тре́нера?*

– *С кем ты познако́мился на трениро́вках?*

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Изабрати боље ученике који ће после слушања аудио-снимка по улогама читати дијалог на страни 32 *Уџбеника.*

3. Игра СПОРТИ́ВНЫЙ КЛУБ

Циљ:

– активно усвајање функције учлањивања у спортски клуб,
– обнављање прилога за време и назива дана у недељи.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник је тренер у спортском клубу «Будь в фо́рме!». Прво он показује ученицима распоред тренинга у клубу, а затим их позива да се учлане у клуб. Као образац користи се пример из дијалога на страни 32 *Уџбеника*. Свако од ученика бира спорт којим жели да се бави, и саопштава своје податке. Наставник саопштава распоред тренинга сваком од „уписаних у клуб“. После наставника улогу тренера преузима неко од бољих ученика.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојене лексике и нових конструкција.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици самостално израђују вежбу 11 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 32. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста.

6. час

1. Загревање: игра ИСПО́РЧЕННЫЙ ТЕЛЕФО́Н

Циљ: увежбавање изговора и разликовања опозитивних тврдих и меких сугласника у речима.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник имитира телефонски разговор са једним од ученика изговарајући речи са опозитивним паровима тврдих и меких сугласника, на пример: *сад – сядь*. Ученик понавља речи. Затим

наставник изговара само једну од речи, на пример: само са тврдим сугласником – *сад*, а ученик треба да изговори реч са меким сугласником – *сядь* и супротно.

Наставник наизменично изговара речи са тврдим и меким сугласницима. У „телефонском разговору“ истовремено могу учествовати два или три ученика.

Списак речи за игру:

[л] – [л']: *ла́па – ля́па, луна́ – Ле́на, лук – люк, га́лка – га́лька, по́лка – по́лька, по́лный – бо́льно, у́гол – у́голь, ел – ель, кол – моль;*

[р] – [р']: *ров – рёв, Ро́ма – Ри́мма, рад – ряд, зо́рко – зо́рько, го́рка – го́рько, жар – жарь, дары́ – дира́;*

[д] – [д']: *дала́ – дела́, дам – день, до́ма – Ди́ма, дубо́к – дя́тел, оди́н – одна́, е́дут – едя́т;*

[с] – [с']: *сад – сядь, сады́ – сиди́, сам – Се́ня, трус – гусь, Тара́с – кара́сь, ко́лос – пове́сь, рис – рысь*;

[з] – [з']: *фаза́н – Ку́зьма́, вокза́л – озя́бнуть, коза́ – козёл, замо́к – земля́, забо́р – зе́бра, зал – зе́лье;*

[н] – [н']: *бараба́н – бараба́нь, сын – кинь, Зи́на – Со́ня, нам – нет, на́до – не́бо;*

[т] – [т']: *кнут – гнуть, тут – ти́хо, тя́нут – тяну́ть, про́сит – проси́ть, ты – тебя́, так – ти́хо.*

На једном часу није пожељно презентовати више од две фонолошке опозиције.

2. Презентација

Циљ:

– формулисање типичних исказа у разговорној пракси у функцији пружања подршке, храбрења,
– усвајање исказа у експресивној функцији комплиментирања,
– усвајање исказа у облигативној функцији изражавања обећања и подсећања на неиспуњено обећање.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на комуникативне функције на страни 33 *Уџбеника*. Следи читање исказа у функцији пружања подршке. Затим наставник поставља ученицима питања: *Ребя́та, а что у вас не получа́ется. Скажи́те нам, а мы вас подбо́дрим все вме́сте.*

Свако од ученика говори о својим тешкоћама, а цео разред га бодри, при чему наставник води рачуна о томе да ученици употребљавају различите исказе.

Затим следи презентација преосталих комуникативних функција (комплиментирање, подсећање на неиспуњена обећања, давање обећања). При

обрађивању функције комплиментирања наставник подсећа ученике на то како су пријатељи хвалили Милу када је она победила на такмичењу. Затим ученици говоре о својим успесима, а разред им упућује комплименте.

Завршити презентацију давањем обећања од стране ученика у вези са учењем руског језика. Наставник, знајући пропусте сваког од ученика, помаже им у формулисању обећања.

3. Пословица

Циљ:

– меморисање текста пословице,

– утврђивање императивних облика глагола у 2. лицу једнине.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

После презентације наставник скреће пажњу ученицима на пословицу *Обещáл – сдéлай, дáл слóво – вы́полни!* Ученици понављају неколико пута пословицу и меморишу је. Наставник скреће пажњу на облике императива *сдéлай* и *вы́полни*, а затим упућује ученицима питања о императивним облицима глагола *писáть, отвечáть, давáть* и сл.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как успокóить, подбóдрить* итд.), а на другим картама налазе се искази са одговарајућом комуникативном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Игра изгледа као и игра картама. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси и више поена.

Неопходно је искористити у игри како карте са новим комуникативним функцијама, тако и оне са већ познатим које су усвојене у оквиру претходне лекције.

5. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 10 и објашњава да ће чути шаљиву песмицу о несрећном резервном играчу. Ученици слушају аудио-снимак.

6. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности

Наставник позива ученике да прочитају песмицу А. Старикова «Запасной». Затим позива ученике да одговоре на питања у вези са пемом и да покушају да орасположе јунака песмице помоћу исказа које су управо усвојили.

Неопходно је објаснити смисао идиома и изрека које су употребљене у песмици.

7. Домаћи задатак

Увежбати читање песме А. Старикова «Запасной». Научити исказе за изражавање усвојених комуникативних функција. Вежба 13 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник именује одређену интенцију, а ученици формулишу одговарајуће исказе, нпр. наставник – *Как пообещать?,* ученици – *В следующий раз сделаю. Не забуду*. итд.

Побеђује екипа са више исправних одговора.

2. Провера домаћег задатка

Циљ:

– увежбавање исправног изговора и интонације,
– утврђивање усвојених комуникативних функција,
– утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају песму А. Старикова «Запасно́й», а затим одговарају на питања наставника у вези са усвојеним комуникативним функцијама.

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове ученика и одредити комуникативне ситуације у којима би они могли искористити исказе усвојене на прошлом часу, на пример:

– између ученика који је добио лошу оцену и његовог друга,
– између победника на такмичењу и његових пријатеља,
– између ученика који је заборавио на обећање и његовог пријатеља.

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо резултат, врсту спорта итд.

4. Радна свеска

Циљ:
– утврђивање лексике,
– увежбавање изговора,
– утврђивање комуникативних функција.

Трајање: око 20 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на краћи текст *Он еще ма́ленький* на страни 33 у *Радној свесци.* Ученици читају текст по улогама, а затим раде вежбу 16 која је повезана са текстом.

5. Домаћи задатак

Вежба 14 у *Радној свесци*.

8. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Ученици у паровима изводе краће дијалоге користећи нову лексику и податке које су усвојили током презентације. Дијалог може да буде изграђен према следећем плану који наставник пише на табли:

– *Како́й твой люби́мый вид спо́рта?*

– *Каки́м ви́дом спо́рта ты занима́ешься?*

– *Со скольки́х лет ты занима́ешься спо́ртом?*

– *Как зову́т твоего́ тре́нера?*

– *С кем ты познако́мился на трениро́вках?*

2. Понављање

Циљ: обнављање промене именица 1. деклинације.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник подсећа ученике на парадигму наставака именица 1. деклинације користећи одговарајуће граматичке табеле. Затим ученици самостално израђују вежбу 12 у *Радној свесци*.

3. Презентација

Циљ:

– усвајање промене личних заменица у једнини и множини,

– усвајање спојивости предлога са падежним облицима личних заменица.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима особине промене личних заменица. Ученици читају текст «Хвастунишка», анализирају употребу падежних облика. Наставник скреће пажњу на употребу одређених предлога са падежним облицима (*у + род.; с/со + твор.; о/обо + предл.*). Затим наставник предлаже ученицима да сами смисле причицу са заменичким облицима користећи понуђену табелу.

После презентације ученичких прича са личном заменицом «ты» наставник прелази на презентацију промене заменица *он* и *она*. Ученици читају приче о јунацима у *Уџбенику (Кто он? Кто она?)*. Наставник подстиче ученике да смисле адекватне реченице о својим пријатељима.

Затим наставник презентује ученицима табелу са падежним облицима личних заменица у множини.

4. Радна свеска

Циљ:
– утврђивање лексике,
– увежбавање усвојених граматичких структура.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбе 5, 6 и 7 у *Радној свесци.*

5. Домаћи задатак

Смислити по две загонетке са заменицама, сличне онима из *Уџбеника,* о својим друговима/другарицама из разреда.

9. час

1. Провера домаћег задатка: Игра УГАДА́Й-КА

Циљ: утврђивање промене личних заменица ***он*** и ***она***.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник дели разред на две екипе. Представници једне екипе читају своје загонетке са заменицама. Загонетку почињу речима *Угада́й, кто он/она?* У причи мора бити употребљено што више личних заменица у различитим падежним облицима. Представници друге екипе погађају ко је загонетна личност. Затим се улоге екипа мењају. Потребно је обухватити цео разред овом врстом активности. Загонетке се оцењују.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на странама 36 и 37 и објашњава да ће слушати текст о томе одакле потиче спортска дисциплина маратон. Ученици слушају аудио-снимак текста *Марафо́нский бег.*

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 20 минута.

Опис активности:

Наставник позива ученике да прочитају текст *Марафо́нский бег.*

Затим ученици одговарају на питања у вези са текстом.

4. Понављање

Циљ: обнављање промене личних заменица.

Трајање: 5 минута.

Начин извођења: индивидуално.

Опис активности:

Израда вежбе 17 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Увежбати читање и препричавање текста *Марафо́нский бег.*

10. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– увежбавање вештине препричавања текста,
– утврђивање промене заменица.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици препричавају текст *Марафо́нский бег.* Наставник подстиче ученике да што више користе личне заменице у индиректним облицима током препричавања. Препричавање се оцењује.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање промене глагола *бе́гать* и *пла́вать* у презенту,
– усвајање императивних облика глагола *бе́гать* и *пла́вать*.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима особине промене глагола *бе́гать* и *пла́вать* у презенту. Неопходно је скренути пажњу ученицима на то да оба облика припадају глаголима кретања 1. конјугације (тематски вокал *е* у наставцима личних облика) који означавају кретање у више праваца, вишекратно кретање. Од таквих глагола не може да се формира свршени облик. Подсетити ученике на промену других глагола 1. конјугације са суфиксом –а- у презенту: *отвеча́ть, чита́ть, рабо́тать, знать* и сл.

Извести са ученицима следећу вежбу: наставник изговара личну заменицу, а ученик треба да каже исправан облик обрађиваног глагола. На пример: наставник – *ты*; *повели́тельное наклоне́ние*, ученик – *бе́гай!*

3. Понављање

Циљ: утврђивање промене глагола *бе́гать* и *пла́вать* у презенту и перфекту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са инфинитивним обликом глагола *бе́гать* или *пла́вать* и именује ученика који треба да одговори. Ученик треба да понови реченицу са адекватним обликом у презенту или перфекту. На пример: наставник – *О́ля пла́вать бра́ссом.*, ученик – *О́ля пла́вает/ пла́вала бра́ссом.*

4. Самостално вежбање

Циљ: утврђивање употребе презента глагола *бе́гать* и *пла́вать.*

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Израда вежби 1 и 3 на страни 39 у *Уџбенику.*

5. Домаћи задатак

Вежба 19 у *Радној свесци*.

11. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене глагола *бе́гать* и *пла́вать* у презенту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са инфинитивним обликом глагола *бе́гать* или *пла́вать* и именује ученика који треба да одговори. Ученик треба да понови реченицу са адекватним обликом у презенту. На пример: наставник – *О́ля пла́вать бра́ссом*, ученик – *О́ля пла́вает бра́ссом.*

2. Презентација

Циљ:

– усвајање промене глагола *бе́жать* и *плыть,*

– усвајање свршених облика глагола *бе́жать* и *плыть* у перфекту и футуру,

– усвајање императивних облика глагола *бе́жать* и *плыть.*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник презентује ученицима свршене облике глагола *бе́жать* и *плыть* у перфекту и футуру користећи табеле на странама 38 и 39 у *Уџбенику*. Ученици упоређују облике простог и сложеног футура, и уочавају разлике између њих. Наставник подсећа ученике да су у питању облици глагола који означавају кретање у једном правцу. Од њих се граде свршени облици за футур и перфект. Ученици треба да обрате пажњу да се глагол *бежа́ть* мења по посебном образцу. Потребно је скренути пажњу на начин грађења свршених облика – у овом случају помоћу префикса и суфикса.

3. Понављање

Циљ: утврђивање облика глагола *бе́жать* и *плыть* у перфекту и футуру.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са свршеним обликом инфинитива, на пример: *побе́жать, поплыть*, а затим именује ученика и говори: *проше́дшее вре́мя/ бу́дущее вре́мя.* Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу. На пример: наставник – *О́ля поплы́ть пе́рвой бу́дущее вре́мя*!, ученик – *О́ля поплывёт пе́рвой.*

4. Мини-дијалози

Циљ:

– утврђивање усвојених глаголских облика,

– обнављање промене глагола кретања *бе́жать* и *плыть,*

– обнављање употребе предлога ***в, из, от*** са акузативом и генитивом именица,

– обнављање прилога за време *уже, ещё.*

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и подстаћи их да изведу мини-дијалоге користећи глаголе *бе́жать* и *плыть* и предлоге.

5. Самостално вежбање

Циљ: утврђивање употребе презента глагола *бе́жать* и *плыть.*

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Израда вежби 2 и 4 на странама 39 и 40 у *Уџбенику.*

6. Домаћи задатак

Вежбе 20 и 21 у *Радној свесци*.

12. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене свршених облика глагола *бе́жать* и *плыть* у футуру и перфекту.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник изговара реченицу са свршеним обликом инфинитива, на пример: *побе́жать, поплыть*, а затим именује ученика и говори: *проше́дшее вре́мя/ бу́дущее вре́мя.* Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу. На пример: наставник – *О́ля поплы́ть пе́рвой., бу́дущее вре́мя*!, ученик – *О́ля поплывёт пе́рвой..*

2. Презентација

Циљ:

– утврђивање особина промене глагола кретања,
– усвајање лексике из тематског поља о шаху,
– усвајање правила игре шаха на руском језику.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на страну 40 *Уџбеника*. Пожељно је да наставник и ученици донесу на час шаховске табле. Наставник показује шаховске фигуре, именује их и каже како се оне крећу.

Наставник подсећа ученике да се глагол *ходи́ть* користи за исказивање кретања у разним правцима, вишекратног кретања, а глагол *идти́* – кретања у једном правцу. Наставник пита ученике ко зна да игра шах. Ученици који знају да играју шах читају правила игре на руском језику (страна 40) и преводе их на српски језик објашњавајући осталим ученицима суштину игре.

3. Понављање

Циљ:

– утврђивање промене глагола *ходи́ть,*
– утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Ученици одговарају на питања на страни 41.

4. Домаћи задатак

Вежба 23 у *Радној свесци*.

13. час

1. Загревање: игра *Ша́хматы*

Циљ:

– утврђивање лексике из тематског поља о шаху,
– утврђивање правила игре шаха на руском језику.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Разред се дели на две екипе. Ученици прве екипе померају шаховске фигуре, а представници друге екипе коментаришу потез на руском, на пример: *пе́шка G:4 на G:5*. Затим екипе замењују улоге. Побеђује екипа са више исправних коментара.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как успокоить, подбодрить* итд.), а на другим се налазе искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Игра наликује игри картама. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

Неопходно је искористити у игри како карте са новим интенцијама, тако и са већ познатим, усвојеним у оквиру претходне лекције.

СЦЕНАРИЙ СПОРТИ́ВНЫЙ ПРА́ЗДНИК *В СТРАНЕ́ СКА́ЗОК*

Да би усвајање руског језика било успешно, ученицима у томе значајно могу да допринесу ваннаставне активности. Предлажемо да у току усвајања лекција *Дава́йте соревнова́ться* и *Победи́телем не рожда́ются* наставник припреми са ученицима на часовима додатне наставе спортску манифестацију на руском језику. Ученици могу да се такмиче у различитим вештинама, истовремено утврђујући лексику и комуникативне функције које су усвојили у оквиру наведених лекција.

Лингвокултуролошка вредност сценарија који нудимо састоји се у продубљивању знања из митологије руске бајке. Ученици су током претходних година учења руског језика више пута имали прилику да упознају јунаке руских народних бајки. Понуђени сценарио пружа могућност да се то знање обнови и употпуни. Пожељно је да током припреме манифестације наставник подсети ученике на фабулу и јунаке најпознатијих руских бајки, а по могућству и да прикаже цртане филмове снимљене према њиховим мотивима или понуди да ученици самостално прочитају (у оригиналу или преводу на српски језик) бајке П. Јершова «Конёк-горбунок», А. Пушкина «Сказка о попе и рабо́тнике его́ Балде», «Лягу́ша –путеше́ственница», «Тере́мок», као и бајке у којима се појављују Змей Горы́ныч и Ба́ба-Яга́.

Такође је пожељно да ученици за време навијања за своје екипе користе исказе са одговарајућом комуникативном функцијом које су усвојили на часовима руског језика. На такав начин ова спортска манифестација пружа прилику да се истовремено усаврше комуникативне вештине ученика, продуби њихово лингвокултуролошко знање о Русији и учврсти осећај колектива који је вођен истим циљевима.

Инвентар. Пластичне кофе, дрвени штапови, метле са дугим дршкама (које могу да се јашу), ластиши, гимнастичке клупе, лопте, CD плејер, микрофон. После пуштања снимка руске песаме, такмичарске екипе улазе у спортску салу и стају са обе стране водитеља. Екипе се састоје од истог броја дечака и девојчица. Свака од екипа има назив који је везан за одређену бајку, на пример «Илья Муромец», «Дубинушка» итд. Екипу предводи капитен (војвода). Екипе могу бити костимиране у складу са својим називом. У том случају жири и гледаоци додатним поенима оцењују њихове костиме. Водитељ је обучен као кнез (руски принц из бајке). Могу бити и два водитеља који наизменично воде такмичење. Пожељно је да такмичари буду унапред упознати са начином извођења сваке од штафета. Водитељ излаже правила сваког новог такмичења на руском језику.

Князь. «*Ну что, воево́душки, пришла́ пора́ си́лой ме́ряться да реша́ть, кто из вас умне́е да ло́вче. Снача́ла бу́дем реша́ть, кому́ зачина́ть, а кому́ зака́нчивать и́грища*».

Капитени прилазе водитељу.

Князь. «*Чья рука́ све́рху ока́жется, тот и бу́дет пе́рвым*».

Кнез ставља свој штап испред, а капитени одоздо па нагоре наизменично обухватају штап десном руком.

Князь. «*Проведём мы с ва́ми пе́рвую эстафе́ту, кото́рая называ́ется» Конёк-Горбуно́к. Уча́стник сгиба́ется в поясни́це и кладёт мяч себе́ на спи́ну. Что́бы мяч не упа́л во вре́мя движе́ния, его необходи́мо приде́рживать рука́ми, остава́ясь при э́том в со́гнутом положе́нии.*

За ову штафету потребне су лопте. Такмичари треба да протрче своју дистанцу савијени, са лоптом на леђима коју придржавају рукама. Побеђује екипа која прва заврши штафету. Водитељ даје сигнал за почетак штафете.

Князь. «*Посмотре́ли мы на ло́вкость ва́шу, а тепе́рь си́лушку прове́рим молоде́цкую». Сле́дующий ко́нкурс – «Лягу́шка-путеше́ственница». По́мните, как путеше́ствовала в э́той ска́зке лягу́шка? Она́ заста́вила у́ток взять в клю́вы па́лку, а сама́, уцепи́вшись за неё ртом, лете́ла вме́сте с ни́ми. Ита́к, два ма́льчика беру́т па́лку и кладу́т её на пле́чи, а де́вочка берётся за па́лку рука́ми, но́ги отрыва́ет от земли́ и ока́зывается «лягу́шкой-путеше́ственницей*».

Два дечака трче са штапом на раменима на којем „виси“ девојчица. Девојчица не сме да додирне ногама земљу. Тако трче до циља, а затим трчећи враћају се својој екипи и предају следећем пару штап. Штафета траје док све девојчице из екипе не буду у улози „жабица–путница“. Побеђује екипа која прва заврши штафету.

Князь. «*Расскажу́ тепе́рь я вам сказ про то, как оди́н ру́сский мужи́к вступи́л в соревнова́ния с чертя́ми и победи́л их. В награ́ду получи́л кру́пный де́нежный приз. Вы́играл он соревнова́ния не си́лой, а хи́тростью, но никто́ не мо́жет оспо́рить его́ побе́ду. Во вре́мя одно́го из состяза́ний, кото́рые приду́мывал ста́рый чёрт, на́до бы́ло унести́ ло́шадь. Но мужи́к вскочи́л на коня́ и кри́кнул чертёнку: «А я, смотри́, унесу́ коня́ проме́ж ног! Ну́-ка, ребя́та! Кака́я э́то ска́зка? Кто её написа́л»? О ком в ней идёт речь? (Одговор: А. С. Пу́шкин «Ска́зка о попе́ и о рабо́тнике его́ Балде́».) Вот и мы в на́шей эстафе́те попро́буем показа́ть э́тот эпизо́д ска́зки. Для проведе́ния ко́нкурса на́до разделиться на тро́йки. Двое́ из уча́стников бу́дут изобража́ть лошаде́й, а тре́тий – Балду́. Ло́шадь де́лается про́сто. Пе́рвый уча́стник сгиба́ется в поясни́це, второ́й, пригиба́ясь, берёт пе́рвого за та́лию. Вот и всё. Оста́лось Балде́ оседла́ть ло́шадь. Ну а како́й и́менно Балда́ принесёт побе́ду кома́нде, пока́жут ито́ги соревнова́ния*».

У штафети учествују само дечаци. Један дечак се сагиње, други га држи за струк, трећи се пење првом на леђа и тако заједно трче.

Князь. «*Посмотре́ли мы на у́даль молоде́цкую, пришёл чере́д кра́сным де́вицам себя́ показа́ть. Есть ска́зочный геро́й, кото́рый в избу́шке на ку́рьих но́жках живёт. Кто э́то?* ***(Отве́т: Ба́ба-Яга́.)*** *Вперёд, Ба́бы-Я́ги!*»

У овој штафети учествују само девојчице. За штафету су потребне кофа и метла. Девојчице треба да протрче дистанцу са једном ногом у кофи „јашући метлу“. Једном руком такмичарка држи дршку кофе, а другом држи дршку метле, затим предаје метлу и кофу другој такмичарки.

Князь. «*А тепе́рь, Ду́ма боя́рская, подведи́ ито́ги проше́дших испыта́ний*». Жири (Ду́ма боя́рская) одлучује о победнику.

Князь. «*Воево́ды! Выходи́ на поеди́нок, на бой ра́вный, справедли́вый!*»

Капитени изводе руску народну игру «Холсты́»: они се пењу на клупе и вуку канап покушавајући да сруше свог супарника са столице. Екипе навијају: «Тяни́ холст, бу́дет толст!». Губи онај ко први додирне под ногом.

Князь. «*Предлага́ю дружи́нам но́вое испыта́ние. Кому́ незнако́мо ска́зочное существо́, у кото́рого три головы́, четы́ре ла́пы и два крыла́? Дава́йте то́же сде́лаем своего́ Змея́-Горы́ныча. Э́то несло́жно. Тро́е уча́стников встаю́т ря́дом, кладу́т ру́ки на поя́с и́ли на пле́чи друг дру́гу, но́ги уча́стника, стоя́щего в середи́не, свя́зываются с ного́й партнёра, стоя́щего сбо́ку. Получа́ется как бы четы́ре ноги́ на всех. По сигна́лу „Змей-Горы́ныч“ начина́ет бежа́ть, причём уча́стники, стоя́щие по бока́м, должны́ разма́хивать рука́ми как кры́льями. Добежа́в (доскака́в, долете́в) до фи́ниша, тро́йка переда́ёт эстафе́ту сле́дующим уча́стникам, у кото́рых зара́нее свя́заны но́ги*».

Три такмичара стају један до другога и обухватају један другоме струк или рамена руком. Такмичару у средини везују по једну ногу за ногу такмичара који стоји са стране. Тако везани „на четири ноге“ они трче до следеће тројке којој су ноге везане унапред. Такмичари који стоје са стране, док трче, машу рукама имитирајући крила.

Князь. «*Оста́лось после́днее испыта́ние для на́ших дружи́нников. Ита́к, эстафе́та «Теремо́к». Для нача́ла вспо́мним, кто жил в теремке́:*

Мы́шка-Нору́шка, Лягу́шка-Квакушка, За́йка-Попрыга́йка, Лиси́чка--Сестри́чка да Кома́р-Писку́н. Шестым пришёл Медве́дь и разру́шил теремо́к. Попро́буем э́ту ска́зку сыгра́ть в эстафе́те. В ней бу́дут уча́ствовать все. Роль теремка́ вы́полнит о́бруч. Эстафе́ту начина́ет Мы́шка. Уча́стник, по сигна́лу начина́ет движе́ние к фи́нишу, где лежи́т о́бруч-теремо́к. Добежа́в до него́, Мы́шка вхо́дит в теремо́к, т.е. пролеза́ет че́рез о́бруч, ст его́ и бежи́т за второ́ым уча́стником – Лягу́шкой. Зате́м вме́сте пролеза́ют че́рез о́бруч и зате́м вдвоём бегу́т за тре́тьим участником и т.д. При э́том все де́ржатся за ру́ки. Когда́ пя́теро игроко́в пролеза́ют че́рез о́бруч и бегу́т за шестым, им ока́зывается Медве́дь. Они́ беру́т его за ру́ку и веду́т за собо́й к теремку́. Пять челове́к надева́ют о́бруч и уде́рживают его́ на у́ровне поя́са. Медве́дь тя́нет о́бруч со все́ми уча́стниками к ста́рту. Кто сюже́т э́той ска́зки пока́жет быстре́е, тот и победи́т».

Први такмичар трчи до места на којем се налази хулахоп, затим „улази“ у њега, скида га и трчи за другим играчем из своје екипе. Оба такмичара држећи се за руке трче до хулахопа, навлаче га, скидају и трче по трећег. Тако понављају до шестог играча. Шести играч не „улази“ у хулахоп, већ вуче хулахоп у којем се налази пет такмичара назад до старта. Побеђује екипа која прва заврши штафету.

Князь. «*Ду́ма боя́рская, объяви́ нам, кто у нас оказа́лся са́мым бы́стрым, ло́вким, да и в ска́зках знато́к*»

Жири истиче резултате такмичења.

Князь. «*Победи́ла кома́нда ...! Поздравля́ю победи́телей на́ших соревнова́ний и всех уча́стников, благодарю́ боле́льщиков и чле́нов жюри́. Жела́ю всем вы́соких спорти́вных достиже́ний, добра́ и успе́хов в учёбе*».

Уро́к 3. «*ПОБЕДИТЕЛЯМИ НЕ РОЖДАЮТСЯ*»

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
– Усвајање исказа у функцији описа изгледа човека – Усвајање исказа у функцији описа карактерних особина човека – Усвајање функције претварања директног говора у индиректни – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – интеракције наставник – ученик на часу, – учешћа на такмичењима из школских предмета, – додељивања диплома на школској свечаности, – писања школског састава, – изражавања личног става – Именовање функција на руском језику: *Как описать внешность,* *Как описать черты характера,* *Как передать чужую речь,* *Как рассужда́ет победи́тель*	– Прилог као врста речи – Прилози начина радње (формална обележја и значење) – Кратак и пун облик придева – Присвојне заменице – Подредни везници у зависној објекатској реченици у функцији изражавања индиректног говора – Семантика и спојивост глагола *игра́ть*	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у *Радној свесци* – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Редукција вокала ***а*** и ***о***. Усвајање различитих степена редукције. Улога акцента у речи. Условљеност степена редукције удаљеношћу од акцентованог слога.

РЕЧНИК

Вне́шность, во́лосы, коси́чки, щёки, лоб, бро́ви, глаза́, ресни́цы, нос, у́ши, рот, гу́бы, подборо́док, ше́я, пле́чи.

Высо́кий, си́льный, широкопле́чий, стро́йный, хру́пкий, не́жный, сре́днего ро́ста, невысо́кий, ма́ленький, по́лный.

Черты́, хара́ктер, остроу́мный, до́брый, хра́брый, пре́данный, ве́рный, трудолюби́вый, насто́йчивый, у́мный, не́жный, ми́лый, скро́мный, че́стный, го́рдый.

Неря́шливость, легкомы́слие, жа́дность, гру́бость, надме́нность, лень, болтли́вость.

Как? Где? Куда́? Когда́? Ско́лько? В како́й ме́ре?

Хорошо́, пло́хо, ина́че, обяза́тельно, ве́рно, до́ма, здесь, вверху́, внизу́, домо́й, туда́, вверх, вниз, вначе́ле, сего́дня, вчера́, за́втра, давно́, ра́ньше, мно́го, ма́ло, о́чень, немно́го, непра́вильно, некраси́во, неве́жливо, негро́мко, недалеко́, нело́вко, неве́рно.

Хра́брый, ни́зкий, жа́ркий, то́нкий, со́лнечный, у́мный, ра́достный, стро́йный, зи́мний, но́вый, серьёзный, пла́вный, гро́мкий, шу́мный, бы́стрый, тяжёлый

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Залива́ться, непреме́нно, сбива́ть с ног, неуже́ли, продрема́вший, несомне́нно,

Поважне́е, обыкнове́нный/ обы́чный, хромо́й, приласка́ть, возня́, пригóж, уро́д.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима, лопта.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Изреке истакнутих руских књижевника о руском језику. Руска књижевност. Такмичења из школских предмета (*олимпиады*).

А. П. Чехов «Каштанка».

Песме: Б.Заходер «Перемена»; А. Барто «В зеркале».

Пословица.

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози (стране 44 и 45).

Дијалози (страна 46).

Текст: «Кашта́нка» (страна 49).

Текст: «Портре́т» (страна 50).

Песма «В зе́ркале» (страна 52).

Текст: «Победи́телями не рожда́ются – победи́телями стано́вятся» (страна 57).

Текст: «Мо́жно ли управля́ть пого́дой» (страна 61).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање: игра Э́ХО

Циљ:

– увежбавање фонематске рецепције,
– утврђивање градива о слоговној структури речи и наглашеном слогу,
– обнављање редукције вокала,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник предлаже деци да слушају изговор речи и понављају само наглашени слог као одјек (*э́хо*). На пример: у речи *шко́ла* ученици понављају слог *шко-*, у речи *города́* – слог *да-*.

Наставник уводи децу у игру тако што им представља имагинарну ситуацију у шуми, где може да се чује одјек. За почетак наставник изговара имена ученика са руским акцентом: *Ната́ша! Ма́рко! Еле́на!*

Пожељно је да се у низу бирају речи једне тематске групе, на пример: *шко́ла, учи́тель, коридо́р, уро́к, учи́тельская, кабине́т, столо́вая, спортза́л, учени́к, дневни́к, тетра́дь, уче́бник, альбо́м, лине́йка, каранда́ш, пена́л, ру́чка, ла́стик, ци́ркуль, а́тлас, сочине́ние, зада́ние, отме́тка, пятёрка, дво́йка, кля́кса, отли́чник, па́рта, сосе́д, однокла́ссник, друзья́, руководи́тель, учи́ться, стара́ться* итд.

Улогу еха може да преузме један ученик, једна екипа (такмичење), цео разред. Побеђују они који направе мање грешака.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативних функција предлагања, понуде, одбијања, награђивања, навијања,
– писање школског састава,
– усвајање нове лексике за именовање реалија везаних за школско такмичење,
– обнављање лексике из тематске групе „изглед човека“,
– усвајање лексике из тематске групе „карактерне особине човека“,
– обнављање језичких структура:
  – директивних исказа са императивом глагола,
  – упитних исказа,
  – исказа са дескрипцијом интенције понуде (глагол ***предложи́ть***),
  – исказа са глаголом ***уча́ствовать*** (*в олимпиа́де*),
  – исказа са глаголом ***гото́виться*** и предлогом ***к*** (*гото́виться к олимпиа́де*),
  – конструкција са предлогом ***по*** (*пятёрка по матема́тике, олимпиа́да по ру́сскому языку́*),
  – присвојних конструкција са предлогом ***у*** *(у Ми́лы краси́вые глаза́).*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 44. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 44 и 45. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: ученици су на часу руског језика. Наставница бира ученике за школско такмичење из руског језика. Ученици предлажу кандидате. Саша одбија да учествује, јер се спрема за такмичење из биологије. Маша је предложила Милу. Мила пита наставницу како изгледа такмичење. Наставница даје Мили задатак да напише припремни састав на тему «Дружба начинается с улыбки». Мила чита Маши свој састав у којем је описала своју другарицу. Мила је победила на такмичењу. Директор школе награђује Милу на школској свечаности. Ученици поздрављају Милину победу.

Предложени репертоар питања и одговора:

Где нахо́дятся ученики́? Ученики́ в кла́ссе. Како́й у них уро́к? У них уро́к ру́сского языка́. Что де́лает учи́тельница? Учи́тельница сообща́ет, что бу́дет шко́льная олимпиа́да по ру́сскому языку́. Кто бу́дет уча́ствовать в олимпиа́де? Ма́ша предложи́ла, что́бы Ми́ла уча́ствовала в олимпиа́де. Почему́ Ма́ша предложи́ла Ми́лу? Потому́ что у Ми́лы отли́чная успева́емость по ру́сскому языку́. Ми́ла хорошо́ пи́шет сочине́ния.

Где Ма́ша и учи́тельница? Они́ в кабине́те ру́сского языка́. Что спра́шивает Ми́ла у учи́тельницы? Она́ спра́шивает, каки́е бу́дут зада́ния на олимпиа́де. Что сове́тует учи́тельница Ми́ле? Она́ сове́тует ей написа́ть сочине́ние на те́му «Дру́жба начина́ется с улы́бки».

Где Ми́ла и Ма́ша? Ма́ша в гостя́х у Ми́лы. Де́вочки в ко́мнате Ми́лы. Что де́лает Ми́ла? Ми́ла чита́ет Ма́ше своё сочине́ние. О ком она́ написа́ла сочине́ние? Она́ написа́ла сочине́ние о свое́й подру́ге Ма́ше. Чей портре́т виси́т на стене́ в ко́мнате Ми́лы? Э́то портре́т Пу́шкина. Пу́шкин – люби́мый поэ́т Ми́лы.

Что мы ви́дим на сле́дующем рису́нке? Де́ти на шко́льной лине́йке. Дире́ктор вруча́ет призы́ победи́телям шко́льных олимпиа́д. Ми́ла победи́ла на олимпиа́де по ру́сскому языку́. Дире́ктор вруча́ет Ми́ле почётную гра́моту. Что де́лают де́ти? Они́ приве́тствуют побе́ду Ми́лы.

Потребно је скренути пажњу ученицима на реч *олимпиада* (такмичење), која води порекло од назива олимпијских игара, као и на то да су у руском језику исправне конструкције *олимпиа́да по ру́сскому языку́, гото́виться к олимпиа́де* за разлику од српских адекватних конструкција са предлозима ***из***, ***за***.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и у раду са ученицима. Пожељно је постављати ученицима питања овде понуђена или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. За време слушања сваког мини-дијалога скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о томе како се формулишу различити искази у комуникативним ситуацијама за време школских часова и других школских активности. Обратити пажњу ученицима на скраћеницу *КВН* (*ка-вэ-эн: клуб весёлых и нахо́дчивых*), која је назив за такмичење у духовитости и сналажљивости које је веома популарно међу Русима.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да користећи мини-дијалоге налик онима понуђеним у *Уџбенику,* прикажу различите комуникативне ситуације:

– на школском часу (између наставника и ученика: позивање на таблу, одређивање задатка, оцењивање),
– између родитеља и ученика – захтевање и пружање информације о оценама:
– *Что ты сего́дня получи́л по матема́тике?*
– *Пятёрку.*
– *Молоде́ц*!
– Сего́дня я получи́л дво́йку по биоло́гии.
– Как э́то ты умудри́лся?
– Я не вы́учил уро́к.
– В сле́дующий раз обяза́тельно вы́учи!

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут мењати исказе, рецимо задатке, оцене, реакцију наставника и родитеља (похвала, прекоравање).

5. Игра ХЛОП – ШЛЁП

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације приказане у главном стрипу 2. лекције. Уколико именује исправно, ученици пљескају и кажу: «Хлоп». Када наставник именује ситуацију погрешно, ученици ударају рукама по коленима и кажу: «Шлёп!».

На пример: *Ученики́ в кабине́те ру́сского языка́.* – «*Хлоп*!»

Са́ша пи́шет сочине́ние. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 46. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 47. Вежбе 1 и 3 у *Радној свесци*.

2. час

1. Загревање: игра УГАДА́ЙКА

Циљ:

– обнављање лексике из семантичке групе „изглед човека“,
– утврђивање промене личних заменица ***он*** и ***она́***.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник дели разред на две екипе. Представници једне екипе постављају питања о једном од ученика из разреда тако што описују његов изглед. Причу почињу речима *Угада́й, кто он/она́?* У причи треба да буде употребљено што више речи из тематских група „изглед човека“ и „карактерне човекове особине“, као и личних заменица у различитим падежним облицима. Представници друге екипе погађају ко је загонетна личност, а затим екипе мењују улоге.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог по улогама. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који исправно уоче грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником раде вежбе у *Уџбенику* на странама 44 и 45: *СМО́ТРИМ, СЛУ́ШАЕМ, ОТВЕЧА́ЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут извођењем.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да одглуме ситуације из мини-дијалога које наликују онима понуђеним у *Уџбенику* у различитим комуникативним ситуацијама:

– на школском часу (између наставника и ученика: позивање на таблу, одређивање задатка, оцењивање),
– између родитеља и ученика.

5. Игра Э́ХО

Циљ:

– увежбавање фонематске рецепције,
– утврђивање градива о слоговној структури речи и наглашеном слогу,
– обнављање редукције вокала,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник предлаже деци да слушају изговор речи и понављају само наглашени слог као одјек (*э́хо*). На пример: у речи *шко́ла* ученици понављају слог *шко-*, у речи *города́* – слог *да-*.

Наставник уводи децу у игру тако што описује имагинарну ситуацију у шуми, где могу да чују и да се играју одјека. За почетак наставник изговара имена ученика са руским акцентом: *Ната́ша! Ма́рко! Еле́на!*

Пожељно је да се у низу бирају речи једне тематске групе, на пример: *шко́ла, учи́тель, коридо́р, уро́к, учи́тельская, кабине́т, столо́вая, спортза́л, учени́к, дневни́к, тетра́дь, уче́бник, альбо́м, лине́йка, каранда́ш, пена́л, ру́чка, ла́стик, ци́ркуль, а́тлас, сочине́ние, зада́ние, отме́тка, пятёрка, дво́йка, кля́кса, отли́чник, па́рта, сосе́д, однокла́ссник, друзья́, руководи́тель, учи́ться, стара́ться* итд.

Улогу „э́хо“ може да преузме један ученик, једна екипа (такмичење), цео разред. Побеђују они који направе мање грешака.

6. Домаћи задатак

Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 47. Вежбе 2 и 18 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра ХЛОП-ШЛЕП

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре *ХЛОП-ШЛЁП*. Ученицима се каже тематска реч, на пример *ВНЕ́ШНОСТЬ*. Наставник изговара тематски везане речи (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски везану за изглед човека: *глаза́, бро́ви, ресни́цы, щёки, но́ги, ру́ки, во́лосы, коси́чки, ру́ки, живо́т, карасивый, стро́йный, гу́бы, борода́, подборо́док, у́ши, кудря́вый, по́лный, то́лстый, ми́лый* итд., ученици пљесну длановима и кажу «*Хлоп*», а ако је реч узета из друге области (*помидо́р, коро́ва, двойка, сочине́ние, трамплин* итд.), ученици кажу «*Шлёп*» и ударе се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко три пута погреши – испада из игре.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница, везаних за историју руске књижевности,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура,
– усвајње кратког и пуног придевског облика.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 47. Наставник показује фотографије истакнутих руских књижевника: Лава Толстоја, Ивана Тургењева, Фјодора Достојевског. Наставник говори о времену у којем су писци живели, о њиховим најпознатијим делима (*Рат и мир, Ловчеви записи, Злочин и казна*), укратко препричавајући садржај поменутих дела. Наставник такође подсећа ученике и на њихова друга дела, као и на друге познате руске књижевнике које су ученици упознали раније (Л.Толстой «Три медведя», А. Пушкин «Сказка о рыбаке и рыбке» и др.).

Наставник говори о томе да су ова дела настала на руском језику и да је лепота језика допринела свеукупној лепоти самих дела. Затим наставник заједно са ученицима чита изреке поменутих и других руских писаца о руском језику.

Ученици уз помоћ наставника описују портрете руских књижевника користећи што више речи обрађених у оквиру лекције тематских група.

Наставник скреће пажњу ученицима да се помоћу придева којима се описују особине човека може описати и језик, јер се он у схватању народа доживљава као живо биће, као учитељ и пријатељ: *великий, могучий, правдивый, свободный, богатый, сильный, строгий, серьёзный, страстный, бойкий, живой*.

Неопходно је скренути пажњу на кратке придевске облике, објаснити да се њихов облик разликује од пуног само у номинативу и акузативу једнине и множине, да су такви облици ређи у односу на пуне, али су регуларни код присвојних придева (*отцова рубашка, мамин портрет* итд.).

Ученици заједно са наставником израђују вежбу за формирање придевских облика на страни 48 у *Уџбенику*.

3. Игра КВН

Циљ: утврђивање обрађене лексике и комуникативних функција.

Трајање: 20 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник дели разред на екипе. Свака екипа (команда) смишља свој назив и бира свог вођу (капитана). Наставник говори да ће бити одржано такмичење у духовитости и сналажљивости (*КВН – ка-вэ-эн: клуб весёлых и находчивых*). Задатак сваке екипе састоји се у томе да духовито осмисли и драматизује причу на тему *Победителем не рождаются, победителем становятся*. Неопходно је одглумити ситуацију која би довела до таквог закључка. У перформанс пожељно је укључити певање, рецитовање, причу на руском језику итд. Ученици користе песме, текстове и шале из обрађених лекција, мењају у њима речи, поигравајући се мелодијом и стиховима и сл. Свака од екипа добија по 15 минута за припрему и 5 минута да покаже шта зна. Побеђује екипа која покаже највише духовитости и маште.

4. Домаћи задатак

Вежбе 4 и 5 у *Радној свесци*.

4. час

1. Загревање: игра ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН

Циљ:

– увежбавање интонације упитне реченице,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Пар ученика имитира телефонски разговор. Један ученик изговара реченицу са потврдном интонацијом, док други понавља исту реченицу са упитном. Нпр.:

– *Алло́.*
– *Алло́?*
– *Говори́т Ми́лан.*
– *Говори́т Ми́лан?*
– *У нас уро́к ру́сского языка́.*
– *У нас уро́к ру́сского языка́?* итд.

У следећој етапи игре пожељно је да ученици при понављању реченица замене заменице и личне облике глагола 1. лица заменицама и глаголским облицима у 2. лицу, на пример:

– *Меня́ зову́т Дра́гана.*
– *Тебя́ зову́т Дра́гана?*
– *Я звоню́ свое́й подру́ге.*
– *Ты звони́шь свое́й подру́ге?*

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за историју руске књижевности,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура,
– усвајње кратког и пуног придевског облика.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 25. Наставник показује фотографију истакнутог руског књижевника Антона Чехова и прича ученицима о његовом животу и делу. Будући лекар по образовању, Антон Чехов писао је краћу прозу и драмска дела. Велики руски књижевник до танчина је разоткрио психологију просечног „малог“ човека, показавши да његов живот, који је наизглед обичан и непривлачан, често потреса дубином своје трагичности. Антон Чехов написао је и приповетку «Каштанка» према истинитој причи о кученцету које се изгубило и доспевши у руке циркуског кловна постало звезда. Наставник кратко препричава сиже приче.

Беспоро́дная соба́ка по и́мени Каштáнка живёт у столя́ра. Одна́жды, когда́ столя́р пошёл к многочи́сленным зака́зчикам, Каштанка идёт с ним и теря́ется на у́лице. Она́ и́щет хозя́ина, кото́рый, пья́ный, не обраща́л на неё никако́го внима́ния. К сча́стью, Каштáнку замеча́ет о́коло подъе́зда

своего́ до́ма кло́ун-дрессиро́вщик из ци́рка. Он берёт соба́чку к себе́ жить. Каштанка знако́мится с остальны́ми живо́тными, кото́рые живу́т в до́ме кло́уна. Дрессиро́вщик называ́ет Каштанку Тёткой и у́чит не́которым цирковы́м трю́кам. И вот, одна́жды они́ пое́хали выступа́ть в цирк. Когда́ кло́ун выпуска́ет Тётку-Каштанку на ма́неж и она́ ста́ла выступа́ть («петь» под ду́дочку), её узнаю́т прише́дшие в цирк бы́вший каштанкин хозя́ин-столя́р и его́ сын Фе́дюшка. Они́ зову́т Каштанку — кричат ей на весь цирк. Соба́ка слы́шит их и ра́достно бежи́т к ним.

Према одређеним изворима ову причу испричао је Чехову чувени руски циркуски уметник Лав Дуров. Из породице Дуров потичу најчувенији руски дресери који генерацијама – од 19. века па до нашег времена доминирају циркуском сценом Русије. Према причи 1975. године снимљен је играни филм (редитељ Роман Балајан) у којем лик кловна тумачи чувени руски глумац Олег Табаков (плакат на страни 49 *Уџбеника*). Један од потомака Лава Дурова – такође Лав Дуров, глуми у филму старог газду–столара Луку Александровича. Пре играног филма, 1952. године био је снимљен цртани филм „Каштанка“ (инсерт из филма на страни 49). Лик кученцета *Каштанке* (име је добила по риђој боји длаке која је слична боји зрелог кестена) познат је сваком детету у Русији.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 49 и објашњава да ће слушати одломке из приче „Каштанка“.

4. Разговор о тексту

Циљ: увежбавање вештине усменог изражавања.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици одговарају на питања на страни 50 *Уџбеника*, а затим описују изглед Каштанке (вежба 1 на страни 50) користећи речи и фразе из текста. Ове вежбе служе као увод за причу о односу према псима луталицама (*бездо́мные соба́ки*). Како деца поступају према њима? Како је по њиховом мишљењу најисправније решити проблем паса луталица у њиховом насељу.

5. Домаћи задатак

Увежбати препричавање сижеа приче «Каштанка».

5. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– увежбавање исправног изговора и интонације,
– увежбавање препричавања текста.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици препричавају фабулу приче „Каштанка“. Неопходно је обухватити све ученике овом врстом активности. Препричавање текста се оцењује.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање исказа у функцији описа изгледа и карактерних особина човека,
– усвајање начина и средстава претварања директног говора у индиректни,
– усвајање начина препричавања текста.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Пожељно је почети причу слушањем аудио-снимка текста „Портрет“. Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе. Затим наставник упућује деци питања: «*Как А́ня описа́ла своего́ сосе́да по па́рте Ю́ру? Каки́ми слова́ми?*» Ученици проналазе у тексту одговарајуће место и цитирају. Затим наставник пита: «*А как ещё мо́жно описа́ть вне́шность? Дава́йте вспо́мним!*» Ученици читају исказе у функцији описа изгледа човека.

После тога следи на исти начин обрађена презентација исказа у функцији описа карактерних човекових особина. Током презентације наставник подстиче ученике да опишу своје родитеље, пријатеље, браћу и сестре, користећи при томе што више управо усвојених речи и исказа.

Затим наставник препричава текст „Портрет“, трудећи се да ученицима скрене пажњу на начине и средства замене директног говора индиректним. У циљу бољег савлађивања овог задатка наставник упућује ученике на одговарајућу рубрику *Как переда́ть чужу́ю речь* на страни 53. Наставник подсећа на правила препричавања текста, а то подразумева:

1) прочитати текст неколико пута,

2) направити план текста,

3) научити напамет нове речи и исказе,
4) запамтити синтаксичке конструкције помоћу којих се директни говор претвара у индиректни.

3. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как описать внешность?* итд.), а на другим се налазе искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Игра изгледа као игра картама. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

Неопходно је искористити у игри како карте са новим интенцијама, тако и са већ познатим, усвојеним у оквиру претходних лекција.

4. Понављање

Циљ: утврђивање функције описа изгледа и карактера човека.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално израђују вежбу 7 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Увежбати читање и препричавање текста „Портрет“. Препричати текст претварајући директан говор у индиректни. Вежбе 8 и 9 у *Радној свесци.*

6. час

1. Загревање: игра УГАДАЙКА

Циљ:

– обнављање лексике из семантичке групе „изглед човека“,
– утврђивање промене личних заменица ***он*** и ***она***;

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник дели разред на две екипе. Представници једне екипе постављају питања о једном ученику из разреда тако што описују његов изглед. Причу почињу речима *Угадай, кто он/она?* У причи треба да буде употре-

бљено што више речи из тематских група „изглед човека“ и „карактерне човекове особине“, као и личних заменица у различитим падежним облицима. Представници друге екипе погађају ко је загонетна личност. Затим екипе мењују улоге.

2. Провера домаћег задатка

Циљ:

– увежбавање исправног изговора и интонације,
– увежбавање препричавања текста,
– утврђивање усвојених комуникативних функција,
– утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају и препричавају текст „Портрет“. Посебна пажња скреће се на обнављање правила о претварању директног говора у индиректни. Неопходно је обухватити све ученике овом врстом активности. Препричавање текста се оцењује.

3. Презентација

Циљ:

– усвајање исказа у функцији описа изгледа и карактерних особина човека,
– усвајање начина и средстава претварања директног говора у индиректни,
– усвајање начина препричавања текста.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на рубрику *Как описáть черты́ характера* на страни 51 у *Уџбенику* и подсећа ученике којим речима се описује карактер.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 27 и објашњава да ће слушати шаљиву песмицу о дечаку који се посматра у огледалу. Ученици слушају аудио-снимак.

5. Разговор о тексту

Циљ: увежбавање вештине усменог изражавања.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник позива боље ученике да прочитају песмицу А. Барто «В зеркале». Затим подстиче ученике да одговоре на питања и да покушају да преприча садржај песме. На пример: *Это стихи́ о ма́льчике, кото́рый смо́трит на себя́ в зе́ркало. Ма́льчик ду́мает, что он краси́вый, когда́ он де́лает до́брые дела́. Когда́ ма́льчик поступа́ет пло́хо, он стано́вится некраси́вым.*

6. Домаћи задатак

Написати састав «Портре́т». У саставу описати свог друга или другарицу из клупе (изглед, карактер итд). Илустровати текст сликом или фотографијом.

7. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– утврђивање усвојене лексике,
– развијање културе изражавања.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају своје саставе. Од припремљених текстова наставник са ученицима на часу додатне наставе израђује постер НАШ КЛАСС.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање основних података о прилозима у руском језику,
– усвајање формалних и семантичких карактеристика прилога за начин.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима на каква питања се одговара прилозима у руском језику, како се формирају прилози за начин и која питања се

постављају да би се одговорило одређеним прилогом. Затим ученици заједно са наставником формирају прилоге од придева из вежбе 1 на страни 54. Ученици увежбавају начине формирања прилога и меморишу прилоге.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник објашњава да ће ученици чути шалу у којој је искоришћен прилог *пра́вильно*. Наставник упућује деци питања: *На како́й вопро́с отвеча́ет э́то наре́чие? На вопрос* ***как?*** *От чего́ образу́ются наре́чия, кото́рые отвеча́ют на вопро́с* ***как****? От прилага́тельных. От како́го прилага́тельного образо́вано наре́чие* ***пра́вильно****? От прилага́тельного* ***пра́вильный****. Как называ́ются наре́чия, кото́рые отвеча́ют на вопро́с* ***как****? Наре́чия о́браза де́йствия.*

Ученици слушају аудио-снимак.

4. Инсценирање

Циљ:

– увежбавање усвојеног градива,
– увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник позива пар бољих ученика да глумом прикажу шалу коју су управо чули на аудио-снимку.

5. Домаћи задатак

Увежбати читање и препричавање шаљивог текста «Пра́вильно». Препричавати текст претварајући директан говор у индиректан. Вежба 2 на страни 54 у *Уџбенику.*

8. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– утврђивање усвојене лексике,
– развијање културе изражавања.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици препричавају краћи текст «Пра́вильно», претварајући директне исказе у индиректне према усвојеним правилима.

2. Презентација

Циљ: усвајање начина писања *не-* са прилозима.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник објашњава правила писања *не-* са прилозима, упућујући ученике на одговарајућу рубрику *Обрати внимание!* на странама 54 и 55 у *Уџбенику*.

3. Игра СКАЖИ НАОБОРОТ

Циљ:

– увежбавање усвојених прилога,
– формирање прилога помоћу одричног префикса *не-*.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник показује на једног од ученика и изговара прилог, нпр., *краси́во*. Ученик одговара називајући прилог супротног значења, нпр., *некраси́во*.

Користе се такође и парови прилога–антонима који се граде од различитих основа: *бы́стро – ме́дленно, тяжело́ – легко́, гру́стно – ве́село, гро́мко – ти́хо, у́мно – глу́по* итд.

4. Презентација

Циљ: усвајање промене присвојних заменица *мой/твой/свой, моя́/твоя́/своя́, моё/моё/твоё/своё, мои́/твои́/свои́.*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на табелу на страни 55 у *Уџбенику* и објашњава да присвојне заменице, попут *мой, моя́, моё, мои́,* у индиректним падежима имају наставке придева меке промене, нпр., *ле́тнего, ле́тней, ле́тних*,

али да акценат увек пада на наставак. Затим ученици заједно са наставником мењају присвојне заменице из вежбе 1 на страни 56. Ученици увежбавају промену присвојних заменица.

5. Понављање

Циљ: утврђивање промене присвојних заменица, попут *мой, моя́, моё, мои́.*

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално израђују вежбу 14 у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Вежба 15 и 16 у *Радној свесци*.

9. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене личних заменица.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник показује на ученика и изговара присвојну заменицу и падеж. Ученик треба да каже исправан облик у одговарајућем падежу. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из игре.

2. Презентација

Циљ: усвајање промене присвојних заменица *наш/ваш, на́ша/ва́ша, на́ше/ва́ше, на́ши/ва́ши.*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на табелу на страни 56 у *Уџбенику* и објашњава да присвојне заменице *наш/ваш, на́ша/ва́ша, на́ше/ва́ше, на́ши/ва́ши* у индиректним падежима имају наставке придева меке промене, нпр., *ле́тнего, ле́тней, ле́тних,* и да акценат увек пада на основу. Затим ученици заједно са наставником мењају присвојне заменице из вежбе 1 на страни 57. Ученици увежбавају промену присвојних заменица.

3. Понављање

Циљ: утврђивање промене присвојних заменица *наш/ваш, на́ша/ва́ша, на́ше/ва́ше, на́ши/ва́ши.*

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално израђују вежбе 17 и 18 у *Радној свесци*.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 57 и објашњава да ће слушати текст о томе како научити да се из свих животних ситуација изађе као победник. Ученици слушају аудио-снимак текста «Победи́телем не рожда́ются«.

5. Разговор о тексту

Циљ:

– увежбавање вештине усменог изражавања,
– усвајање нових речи и исказа.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник поставља ученицима питања да ли су имали осећај да су савладали неки значајан проблем у свом животу. Да ли знају како да изађу на крај са својим проблемима? Коме се обично обрате када имају неки проблем? У ту сврху могу да користе питања попут: *Ребя́та, у кого из вас бы́ли в жи́зни тру́дности, кото́рые вы са́ми реши́ли? Ка́к вы обы́чно реша́ете свои́ пробле́мы? К кому́ обраща́етесь за сове́том? Ка́кая пробле́ма в ва́шей жизни бы́ла са́мая тру́дная? Как вы ду́маете, существу́ют безвы́ходные ситуа́ции? Как найти́ вы́ход из тяжёлого положе́ния?* и сл.

6. Домаћи задатак

Записати на руском језику свако вече (до следећег часа руског језика) по три добра дела учињена тог дана, као и комплимент упућен самом себи за та дела, као што је то описано у тексту «Победи́телем не рожда́ются».

10. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ:

– утврђивање усвојене лексике,
– развијање културе изражавања.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају своје записе о поступцима на које су поносни.

2. Презентација

Циљ: усвајање исказа у функцији изражавања свог става.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на рубрику *Как рассуждáет победи́тель* на страни 59 у *Уџбенику.* Ученици читају исказе „победника“ и „губитника“ и коментаришу их, одгаварајући на питања наставника.

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да користећи мини-дијалог прикажу различите комуникативне ситуације које почињу једном од фраза из вежбе 2 на страни 60 у *Уџбенику.*

4. Понављање

Циљ: увежбавање промене присвојних заменица.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Ученици самостално израђују вежбу 3 на страни 60 у *Уџбенику*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 20 , 21, 22 и 23 у *Радној свесци*.

11. час

1. Загревање

Циљ: обнављање правила о изговору ненаглашених вокала ***о*** и ***а***.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник позива ученике на таблу и даје им задатак да транскрибују једноставне речи са ненаглашеним вокалима ***о*** и ***а***. На свакој од половина табле представници својих екипа исписују геометријску транскрипцију и изговарају транскрибовану реч.

2. Презентација

Циљ: усвајање спојивости и семантике глагола *играть*.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник објашњава разлике у значењу глагола *играть*, које зависе од лексичке дистрибуције овог глагола, користећи табелу на страни 31.

3. Понављање

Циљ: утврђивање спојивости и семантике глагола *играть*.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Свако од ученика смишља по један исказ са глаголом *играть*. Наставник инсистира да глагол буде употребљен у различитим контекстима. Затим ученици самостално израђују вежбу 4 на страни 60 у *Уџбенику*.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 61 и објашњава да ће они слушати шаљиву песмицу о ученику који се лоше понаша на паузи. Ученици слушају аудио-снимак песме Б. Заходера «Перемена».

5. Разговор о тексту

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник подстиче ученике да одговоре на питања у вези са песмом. Затим читају краћи текст – састав руске ученице о школској паузи (страни 61). Наставник објашњава изреку *Делу – время́, поте́хе – час*. Ученици говоре о томе шта они воле да раде на паузи.

6. Домаћи задатак

Вежба 24 у *Радној свесци*.

12. час

1. Загревање: игра ИСПО́РЧЕННЫЙ ТЕЛЕФО́Н

Циљ:

– увежбавање интонације упитне реченице,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Пар ученика имитира телефонски разговор. Један ученик изговара реченицу са потврдном интонацијом, док други понавља исту реченицу са упитном, на пример:

– *Алло́.*
– *Алло́?*
– *Говори́т Ми́лан.*
– *Говори́т Ми́лан?*
– *У нас уро́к ру́сского языка́.*
– *У нас уро́к ру́сского языка́?* итд.

У следећој етапи игре пожељно је да ученици за време понављања реченица замењују заменице и личне облике глагола 1. лица заменицама и глаголским облицима у 2. лицу, као на пример:

– *Меня́ зову́т Дра́гана.*
– *Тебя́ зову́т Дра́гана?*
– *Я звоню́ свое́й подру́ге.*
– *Ты звони́шь свое́й подру́ге?*

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Игра КВН

Циљ: утврђивање обрађене лексике и комуникативних функција.

Трајање: 15 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник дели разред на екипе. Свака екипа (команда) смишља свој назив и бира свог капитена. Наставник говори да ће бити одржан КВН. Задатак екипа је да обраде на шаљив начин тему *Победи́телем не рожда́ются, победи́телем стано́вятся*. Неопходно је одглумити ситуацију која би довела до таквог закључка. У инсценизацију ситуације пожељно је укључити певање, рецитовање, пантомиму, причање шала итд. Ученици користе песме, текстове, шале из обрађених лекција, мењају у њима речи, поигравају се мелодијом и стиховима и сл. Свака од екипа добија по 5 минута да покаже шта зна. Побеђује екипа која покаже највише духовитости и маште.

Уро́к 4. «*ГДЕ ЗИМА́ С ВЕСНО́Й ВСТРЕЧА́ЮТСЯ*»

Комуникативне функције	**Језичке структуре**	**Активности**
– Идентификација дома здравља – Усвајење исказа у функцији изражавања болести – Усвајање исказа у функцији изражавања жеља – Усвајање исказа у циљу заказивања посете зубару – Усвајање исказа у вези с поправком зуба – Усвајање исказа у вези с коришћењем лека – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – зубар – пацијент у ординацији, – пацијент – апотекар у апотеци, – лекар – пацијент – Именовање функција на руском језику: *Как выразить желание?* *Как выразить пожелание?*	– Употреба безличних облика глагола *повезло́, казалось* и *приснилось.* *Мне не повезло́.* *Нам не повезло́.* *Во́ве каза́лось...* *Мне присни́лось...* – Изражавање жеље уз помоћ безличног облика глагола *хоте́ться* и инфинитива: *Мне хо́чется спать.* – Модалне просте и сложене безличне реченице са глаголом ***хоте́ться***: *Мне хо́чется...* *Мне хоте́лось бы...* – Обнављање именичке парадигме: – Номинатив једнине именица: – питања за номинатив *(Кто?, Что?)* – Генитив једнине именица: – питања за генитив (*Кого́?, Чего́?, Чей? Отку́да?*) – основна значења генитива (лице коме припада предмет -*портфе́ль де́вочки*, материјал од којег је направљен предмет -*самолётик из бумаги,* место – *ве́рнулся из школы)* – предлози с генитивом *(вокруг, около, позади, впереди, после, кроме, возле, из–под, из–за, для, без, из, у, от, до, с)* – Датив једнине именица: – питања за датив *(Кому?, Чему?, Где?, Куда?),* – основна значења датива: – лице коме се нешто даје *(дать другу),* – правац *(подойти к дому),* – место *(ходить по берегу),* – предлози с дативом *(к, по),* – Усвајање парадигме одричних заменица *никто́* и *ничто́*. Употреба одричних заменица с предлозима, на пример: *ни к кому, ни для чего́...* – Промена придева на - *ый, - ая, -ое, -ые* и -*ий, -ее, -яя, -ие* у једнини и множини – Предикативи *на́до, ну́жно, необходи́мо, нельзя́, мо́жно* у безличним реченицама: *Мне на́до, мне необходи́мо, мне ну́жно...* – Предикатив *должен (должна́, должно́, должны́)* у личним реченицама: *Он до́лжен...* – Номинатив и генитив редних бројева: *Сего́дня пе́рвое апре́ля. Пе́рвого апре́ля, в пя́тницу*	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у *Радној свесци* – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Асимилација звучних сугласничких гласова у позицији пред безвучним сугласничким гласовима.

Читање наставака *–ого* и *–его* у генитиву једнине речи придевске промене.

Диереза сугласничких гласова у оквиру одређених сугласничких група.

РЕЧНИК

Врач, больно́й, поликли́ника, реце́пт, лека́рство, табле́тки, термо́метр, пласты́рь.

Ча́сти те́ла: голова́, у́ши, глаза́, рот, язы́к, го́рло, пле́чи, лёгкие, се́рдце, пе́чень, живо́т, мышцы́, коле́на, ступни́.

Назна́чить осмо́тр, вы́писать реце́пт, принима́ть три ра́за в день, вы́рвать зуб, сде́лать уко́л, ме́рить температу́ру, на что жа́луетесь?

Мне не повезло́, ...Нам не повезло́, ... Мне каза́лось, ...Нам каза́лось, ... Мне присни́лось, ...Мое́й ма́ме присни́лось, ... Мне хо́чется спать, Мне хо́чется есть, Мне хо́чется пить, Мне не хо́чется.

От всей души́ жела́ю..., От всего́ се́рдца жела́ю..., И́скренне жела́ю ...

Пруд, скаме́йка, газо́н, тень, ла́сточка, скворе́ц, ле́бедь.

Цвета́: кра́сный, зелёный, ора́нжевый, кори́чневый, фиоле́товый, сире́невый, ро́зовый, се́рый, голубо́й, си́ний.

Сво́дка пого́ды, ожида́ется безве́тренная пого́да, грибно́й дождь, пого́да испо́ртилась, сино́птики, ме́лкий мазо́к, дрожа́ть, охва́тывает беспоко́йство, в ожида́нии.

Необходи́мо, на́до, ну́жно, нельзя́, мо́жно, до́лжен, мо́жет, пришло́сь,

Како́е сего́дня число́? Како́й день неде́ли? Како́го числа́?

Понеде́льник, вто́рник, среда́, четве́рг, пя́тница, суббо́та, воскресе́нье. Янва́рь, февра́ль, март, апре́ль, май, ию́нь, ию́ль, а́вгуст, сентя́брь, октя́брь, ноя́брь, дека́брь.

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Подхвати́ть грипп, анги́на, прописа́ть посте́льный режи́м, Выздора́вливай!

Ка́мешки, уложи́ть в посте́ль, ста́ли происходи́ть стра́нные ве́щи, рассма́тривать, с бе́лыми поло́сочками, хруста́лик, Как чу́вствуешь себя́?, не ху́же, шу́тка.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; медицински реквизити: фластер, рецепти, шприц, таблете, лекови. Флеш-картице са сликама лекара, дома здравља, болесника. Домине са сликама предмета из дате лекције, а по жељи и из претходних (видети 6. час дате лекције).

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Празник студената Московског универзитета «Татья́нин день«.
Посета зубару у Русији.
Текст «Речные камешки».
Руски сликари–пејзажисти: Алексеј Саврасов и Игор Грабар.
Текст «Март», В. Бианки.
Текст: «Мо́жно ли управля́ть пого́дой».
Песма за певање «О́сень» групе ДДТ.

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини -дијалози (стране 64 и 65).
Дијалози (страна 66).
Текст: «У Вовы грипп» (страна 67).
Текст: «Речные камешки» (страна 73).
Мини-дијалози «Како́го цве́та весна́?» (страна 76).
Текст: «Подшути́л» (страна 78).
Текст: «Мо́жно ли управля́ть пого́дой» (страна 83).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(13 часова)

1.час

1. Загревање: игра ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН

Циљ:

– увежбавање интонације упитне реченице,

– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру загревања на 4. часу 3. лекције.

2. Презентација

Циљ:

– идентификација дома здравља,

– усвајање нове лексике везане за именовање предмета у дому здравља,

– обнављање лексике у вези с деловима тела,

– усвајење исказа у функцији изражавања болести: *У меня́ боли́т зуб,*

– обнављање језичких структура:

– исказа с глаголом ***назна́чить:*** *У меня́ назна́чено в четве́рг,*

– упитних исказа,

– исказа с глаголом ***сде́лать***: *Сде́лаем уко́л*,

– обнављање питања ***В кото́ром часу́?*** и одговора на њега.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 64. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 64. и 65. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: Мила и Маша иду улицом. У позадини се види дом здравља (детская поликлиника). Маша саопштава Мили како је боли зуб и како мора код зубара. Она моли Милу да крене с њом, јер не воли сама да иде код зубара. Има заказано у три сата. Девојчице су у ординацији. Маша упознаје Милу са зубаром. Мила каже зубару да има све зубе здраве. Зубар пита Машу да ли је дошла на систематски преглед. Маша одговара да није дошла на систематски, већ да је боли зуб. Маша седи у зубарској столици. Зубар саопштава сестри да припреми инјекцију коју ће дати Маши пре поправке зуба да је не би болело док јој поправља зуб. Каже јој да отвори уста. На последњој слици зубар заказује Маши контролу кроз два дана. у 16 и 30.

Предложени репертоар питања и одговора:

Где нахо́дятся Ми́ла и Ма́ша? Они́ нахо́дятся на у́лице. На како́й у́лице нахо́дятся де́вочки? Они́ нахо́дятся на у́лице Че́хова. Что ещё ви́дим на пе́рвой карти́нке? На пе́рвой карти́нке есть и поликли́ника. Вот здесь пи́шет Де́тская поликли́ника. Что Ма́ша говори́т Ми́ле? Ма́ша говори́т, что у неё боли́т зуб. Она говори́т, что ей ну́жно пойти́ к зубно́му вра́чу. Она́ приглаша́ет Ми́лу пойти́ с ней к врачу́? Да, Ма́ша приглаша́ет Ми́лу, чтобы они́ пошли́ вме́сте. Что Ми́ла спра́шивает? Ми́ла спра́шивает Ма́шу, когда́ у неё назна́чен осмо́тр.

Где сейча́с Ми́ла и Ма́ша? Ми́ла и Ма́ша нахо́дятся в кабине́те зубно́го врача́. Что напи́сано на плака́те? На плака́те напи́сано ***Как пра́вильно чи́стить зу́бы.*** *Что врач спра́шивает Ми́лу? Боли́т ли и у Ми́лы зуб. У Ми́лы не боли́т зуб. У неё пока́ все зу́бы здоро́вые.*

Где сиди́т Ма́ша на э́той карти́нке. Ма́ша сиди́т в стоматологи́ческом кре́сле. Что говори́т зубно́й врач? Он говори́т: Откро́й рот! Ма́ша открыва́ет рот. Что врач де́лает Ма́ше? Врач де́лает Ма́ше ма́ленький уко́л. Что гото́вит медсестра́? Медсестра́ гото́вит шприц.

Где Ма́ша на э́той карти́нке? Ма́ша стои́т у стола́. Что врач де́лает? Врач назнача́ет сле́дующий осмо́тр. Когда́ назна́чен сле́дующий осмо́тр? Сле́дующий осмо́тр назна́чен на четве́рг. В кото́ром часу́ осмо́тр? Осмо́тр в полпя́того.

Потребно је обратити пажњу ученицима на конструкцију ***де́лать/сде́лать уко́л*** за разлику од српског дати инјекцију.

Истаћи значење глагола ***назна́чить***–заказати.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и у раду са ученицима. Пожељно је постављати ученицима већ понуђена питања или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Током слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога питати ученике како се формулишу различити искази у различтим комуникативним ситуацијама представљеним на маргинама. Питати их у чему се састоји хумор дијалога на маргинама. Објаснити изразе *вы́рвать зуб, медосмо́тр, принима́ть лека́рство, носово́й плато́к*.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да, користећи мини-дијалоге налик понуђеним у *Уџбенику,* прикажу различите комуникативне ситуације попут следећих:

– код зубара,

– у кући за време посете лекару,

– на систематском прегледу,

– у ординацији лекара,

– у апотеци.

Понављати дијалоге по неколико пута.

5. Игра ХЛОП – ШЛЁП

Циљ:

– активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације приказане у главном стрипу дате лекције. Уколико именује исправно, ученици пљескају и кажу: «Хлоп». Када наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају рукама по коленима и кажу: «Шлёп!».

На пример: *Ма́ша с Ми́лой иду́т к зубно́му врачу́*. – «*Хлоп*!»

У Ми́лы боли́т зуб. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање дијалога на странама 64 и 65 у *Уџбенику*. Ученицима се могу поделити улоге тако да свако од њих увежба свој део текста. Обновити нове речи и исказе.

2. час

1. Загревање: игра ЧТО У ВАС БОЛИ́Т?

Циљ:

– обнављање назива делова тела,

– утврђивање израза *У меня́ боли́т...*

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник издваја неколико ученика, а остатак разреда дели на две екипе. Издвојени ученици договарају се о томе шта ће кога болети. Једног боли глава, другог стомак, трећег зуб... Екипе погађају шта боли издвојеног ученика, а овај одговара климањем и одмахивањем главе. Екипа која прва погоди добија један поен. Побеђује екипа с више поена.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог по улогама. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке, треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником раде вежбе у *Уџбенику* на странама 64. и 65: *СМО́ТРИМ, СЛУ́ШАЕМ, ОТВЕЧА́ЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут при извођењу.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: индивдуално.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбе 1 и 2 у *Радној свесци*.

5. Игра ЧТО ЛЕЖИ́Т В АПТЕ́ЧКЕ?

Циљ: утврђивање обрађене лескике.

Трајање: 8 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник доноси на час предмете из илустрованог речника (лекове, рецепте, таблете, топломер, фластер, шприц), ставља предмете на сто и покрива их да их ученици не виде. Затим говори ученицима: *Проверим вашу внимательность. Сейчас я покажу вам то, что обычно лежит в аптечке. Смотреть вы можете ровно десять секунд. После этого постарайтесь перечислить все предметы, которые лежат в аптечке*. На тај начин се такмичи неколико екипа. Побеђује екипа која наброји већи број предмета.

6. Домаћи задатак

Увежбавати читање дијалога на страни 66 у *Уџбенику*. Вежбе 3 и 4 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра ЧТО У ВАС БОЛИ́Т?

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру 2. часа дате лекције. Ученици проширују број назива делова тела.

2. Презентација

Циљ:

– упознавање са празником студената Московског универзитета «Татья́нин день»,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 69. Покажите ученицима слике Московског државног универзитета „Ломоносов“, испричајте им како је и када основан. Затим, користећи текст из *Уџбеника,* испричајте о светој Татјани и о томе како је она постала заштитница студената. Коначно, прочитајте ученицима текст, а потом нека ученици самостално читају.

3. Одговарање на питања

Циљ:

– утврђивање садржаја културолошког текста,
– усвајање нових речи и исказа.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици одговарају на питања у вези са текстом «Татьянин день».

4. Игра ЧУДЕ́СНЫЙ МЕШО́ЧЕК

Циљ: утврђивање лексике усвојене на претходном часу.

Трајање: око 8 минута.

Опис игре: Наставник доноси на час већу непрозирну врећу и у њу ставља предмете из игре *Что лежит в аптечке*, као и флеш-картице које је претходно припремио (цртежи лекара, болесника, дома здравља). Један ученик прилази врећи и узима одређени предмет и описује га (или наводи његову функцију), на пример: *Я нашёл что-то , чем де́лают уко́лы. Что э́то? Э́то шприц. Я нашёл что-то ма́ленькое, кори́чневого цве́та. Что э́то? Это реце́пт? Нет, это не реце́пт. Э́то пласты́рь? Да, э́то пласты́рь.*

5. Домаћи задатак

Вежба 7 у *Радној свесци.*

4. час

1. Загревање: игра МЫ СТРО́ИМ ПРЕДЛОЖЕ́НИЕ

Циљ:

– обнављање садржаја текста и дијалога обрађених на претходним часовима,
– обнављање лексике научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута

Опис активности:

Пошто наставник напише на табли неколико реченица на матерњем језику које су у вези са обрађиваним текстом и дијалозима, ученици преводе текст, тј. сваки ученик преводи по једну реч, с тим што сваки следећи ученик понавља све оно што су рекли претходни ученици. Текст на табли делимично олакшава игру, а уједно је то и одлична вежба превођења на страни језик с матерњег. Ево примера реченица:

Лекар је заказао преглед кроз два дана.

Лек треба пити три пута дневно пре јела.

Лекар је дао Маши инјекцију.

Машу боли зуб итд.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање употребе безличних облика глагола *повезло́, каза́лось* и *присни́лось,*
– усвајање начина и средстава претварања директног говора у индиректни,
– усвајање начина препричавања текста.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Почети причу слушањем аудио-снимка текста «У Во́вы грипп». Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе. Затим наставник обраћа пажњу ученицима на конструкције са безличним глаголима. Наставник поставља ученицима питања са безличним глаголима: *Почему́ Во́ве не повезло́? Что каза́лось Во́ве? Что присни́лось Во́ве?* Наставник поставља и друга питања у вези са садржајем текста. Одговоре на питања који садрже безлични глаголи ученици исписују у своје свеске. Уз помоћ наставникових питања ученици препричавају текст. На крају текст препричава неки од бољих ученика.

3. Игра КОМУ́ НЕ ПОВЕЗЛО́

Циљ: утврђивање употребе безличних глагола.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник припрема картице с перфектом безличног глагола *повести*, и то неколико картица на којима пише *Мне не повезло́,...* и могуће одговора: .... *потому́ что я заболе́л/а. / ....потому́ что у меня́ не́ было вре́мени./ ...потому́ что я опозда́л/а.* итд. Припремити бар пет парова таквих картица и поделити

између другова из клупе (једном *Мне не повезло́*, другом *потому́ что*..). Када пет парова извуче картице, они састављају реченице, на пример: *Мне не повезло́, потому́ что я заболе́л/а*. Наставник тада диже ученика који није учествовао у игри и поставља му питање: *Почему́ твоему́ дру́гу/подру́ге не повезло́?* Ученик одговара употребивши личну заменицу: *Ему́/Ей не повезло́, потому́ что он/она́ заболе́л/а*. Један од ученика исписује дате реченице на табли, а остали ученици преписују их у свеске. Игра се наставља док се не употребе све реченице.

4. Игра ЧТО КАЗА́ЛОСЬ

Циљ: утврђивање употребе безличних глагола.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игру треба играти као и претходну. Направити две врсте картица и поделити их ученицима. Ево могућих картица: *Мне каза́лось, что никто́ меня́ не люби́л. Мне каза́лось, что я оста́лся оди́н. Мне каза́лось, что я ничего́ не знал.* Реченице са безличним глаголима у прошлом времену могу се пребацивати и у садашње време – то може бити додатни задатак, на пример: *Мне ка́жется, что никто́ меня́ не лю́бит*. И ове исказе ученици исписују у свеске.

5. Домаћи задатак

Вежбе 9 и 10 у *Радној свесци*.

5. час

1. Загревање: игра ЧТО ПРИСНИ́ЛОСЬ

Циљ: увежбавање употребе безличног глагола *присниться* у прошлом и садашњем времену.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игру изводити као и игре *Что каза́лось, Кому́ не повезло́*. Припремити карте са исказима: *Мне присни́лось, что я е́здил на море. Мне присни́лось, что сейча́с ле́тние кани́кулы. Мне присни́лось, что у меня́ была́ соба́ка.* Реченице трансформисати као и у претходним играма: *Моему́ дру́гу/подру́ге присни́лось...Ему́/ей присни́лось... и Ему́/ей сни́тся...*

2. Презентација

Циљ:

– обнављање номинатива и генитива једнине именица,

– обнављање питања која се употребљавају са номинативом и генитивом,

– усвајање основних значења номинатива и генитива.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник уводи ученике у граматички материјал упућујући их на 70. страну у *Уџбенику* и постављајући им питања: *Ско́лько падеже́й в ру́сском языке́? Как называ́ется измене́ние существи́тельных по падежа́м?* Када заједно са ученицима одговори на ова питања и понови их неколико пута, наставник бира два боља ученика који читају понуђени граматички материјал на следећи начин: први ученик чита назив падежа, питања за падеже, значења (када се ради о генитиву), а други ученик чита примере. Остали ученици наглас у хору понављају примере. Наставник скреће пажњу на предлоге који се користе са генитивом и који су посебно издвојени. Када се овако пређе граматички материјал, предлажемо израду вежбе за генитив на истој страни у *Уџбенику.*

3. Понављање: игра КТО БЫСТРЕ́Е; КТО ТОЧНЕ́Е

Циљ: утврђивање облика генитива једнине именица свих родова.

Трајање: око 15 минута

Опис активности:

Вежба се може извести као игра. Разред се дели на две екипе, а два ученика се изводе пред таблу подељену на два дела. Ученици пишу синтагме са генитивом једну испод друге. Уколико не знају тачно да напишу, консултују своју екипу. Побеђује екипа која брже уради и која има више тачних одговора. Ученици истовремено пишу вежбу у свеске. На исти начин треба урадити и вежбе на 71. страни, тј. увежбавти генитив са предлозима.

4. Презентација

Циљ:

– обнављање датива једнине именица,

– обнављање питања која се употребљавају са дативом,

– усвајање основних значења датива.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник поново поставља ученицима питања: *Сколько падежéй в рýсском языке? Как называ́ется измене́ние существи́тельных по падежа́м?* Када заједно са ученицима одговори на ова питања и понови их неколико пута, наставник пита: *Как называ́ется пéрвый падéж в рýсском языкé? На каки́е вопро́сы отвéчает имени́тельный падéж?* Затим наставник бира два боља ученика који читају понуђени граматички материјал на следећи начин: први ученик чита назив датива, питања за датив, значења датива, а други ученик чита примере. Остали ученици наглас у хору понављају примере. Наставник скреће пажњу на предлоге који се користе с дативом и који су посебно издвојени. Када се пређе граматички материјал, предлажемо израду вежбе за датив на истој страни у *Уџбенику*.

5. Понављање: игра КТО БЫСТРÉЕ; КТО ТОЧНÉЕ

Циљ: утврђивање облика генитива једнине именица свих родова.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Вежба се изводи као игра. Разред се дели на две екипе и два ученика се изводе пред таблу подељену на два дела. Ученици пишу синтагме са дативом једну испод друге. Уколико не знају тачно да напишу, консултују своју екипу. Побеђује екипа која брже уради и која има више тачних одговора. Ученици истовремено пишу вежбу у свеске. На исти начин треба урадити и вежбу на 72. страни, тј.увежбавати датив са предлозима.

6. Домаћи задатак

Израда 4. вежбе у *Уџбенику* (страна 72, *Спиши. Подчеркни существительные в дательном падеже*). Израда вежби 5 и 12 у *Радној свесци.*

6. час

1. Загревање: игра ДОМИНО

Циљ: изражавање поседовања/непоседовања, тј. употребе номинатива и генитива именица.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Наставник доноси на час тридесетак домина са по две сличице од којих се неке понављају (слично као што се бројеви понављају, с тим што број понављања сличица може бити мањи). Наставник ставља домине на сто,

изводи групу од десет ученика који именују предмете на сликама и окрећу домине наопако. Сваки играч узима по две домине. Наставник узима једну домину, изговори називе предмета на њој и ставља је на средину стола. Уколико ученик лево од наставника има на својој домини један од та два предмета, он каже његов назив и ставља је уз наставникову домину, на пример: *Э́то пласты́рь и шприц. У меня́ есть шприц.* Уколико играч нема тражени предмет, он каже *У меня́ нет пластыря́, нет шпри́ца*. Следећи играч са леве стране наставља игру.

2. Радна свеска

Циљ: увежбавање генитива именица, као и питања за генитив.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбу 10 у *Радној свесци*.

3. Игра ПЕРЕПУ́ТАННЫЕ ОТВЕ́ТЫ

Циљ: обнављање датива именица.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник дели ученицима по два комада папира. На једном папирићу ученици треба да напишу што чудније питање које да почиње са *Кому́*? Уколико је разред слабији, па наставник процени да ученици не могу то да ураде, он ће сам припремити питања. На другом папирићу треба написати једну реч која означава биће. Наставник узима сва питања и све одговоре и измеша их . Сваки играч извлачи по једно питање и по један одговор и наглс их чита. Именицу која означава биће употребљава у дативу. На пример: *Кому́ нужны́ мои́ боти́нки?Кому́ хо́чется есть?* Као одговори могу бити употребљени и називи за животиње, јер тада долази до смешних ситуација, на пример: *Кому́ нужны́ мои́ боти́нки? Ко́шке.*

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање датива именица, као и питања за датив.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбе 8 и 13 у *Радној свесци*.

5. Игра МЫ СТРО́ИМ ПРЕДЛОЖЕ́НИЕ

Циљ: обнављање лексике научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игра је описана на претходном часу дате лекције. Осмислити још реченица за превођење са матерњег језика.

6. Домаћи задатак

Задати ученицима да обнове писање редних бројева од 1 до 20. Урадити вежбу 11 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање: игра ДОМИНО́

Циљ: изражавање поседовања/непоседовања, тј. употребе номинатива и генитива именица.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру загревања на претходном часу.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 73 и саопштава да ће слушати текст о девојчици која се разболела и мислила како се њени другови купају и скупљају камење на реци, а на њу су заборавили. Затим пушта аудио-снимак текста «Речны́е ка́мешки».

3. Препричавање

Циљ:

– увежбавање препричавања,
– усвајање нових речи и израза.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици читају и меморишу нове речи и исказе из текста (страна 73). Затим уз помоћ наставника одговарају на питања и препричавају текст. Наставник поставља питања, а ученици одговарају.

4. Презентација

Циљ: усвајање промене одричних заменица *никто́* и *ничто́* са предлогом и без предлога.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на страну 74. Ученици одговарају на питања наставника читајући редом кратке исказе који представљају парадигму одричних заменица, на пример: *Кто пришёл? Никто́ не пришёл. Кого́ ви́дишь? Никого́ не ви́жу. Кому́ отвеча́ешь? Никому́ не отвеча́ю.* На исти начин, користећи питања, обрадити парадигму одричних заменица са предлозима, на пример: *От кого они́ убежа́ли? Ни от кого́. К кому́ они́ подошли́? Ни к кому́. С кем они́ гуля́ют? Ни с кем*. После овакве презентације урадити вежбе 1 и 2 на страни 75 у *Уџбенику*.

5. Радна свеска

Циљ: утврђивање парадигме одричних заменица *никто́* и *ничто́*.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде 14. вежбу у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање и препричавање текста «Речны́е ка́мешки».

8. час

1. Загревање: игра МЫ СТРО́ИМ ПРЕДЛОЖЕ́НИЕ

Циљ: обнављање лексике научене на претходним часовима.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Игру играти као и на претходним часовима. Осмислити неколико реченица за превођење са матерњег језика.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативне функције именовања различитих временских прилика,
– тражење и пружање информације о временским условима,

– усвајање комуникативне функције именовања годишњих доба,
– усвајање комуникативне функције именовања боја,
– обнављање језичких структура:
  – директивних исказа са императивом глагола,
  – упитних исказа,
  – модалне сложене личне реченице са глаголом ***добáвить*** у кондиционалу: *Я добáвила бы немнóго сúнего по голубóму,*
  – присвојних конструкција са предлогом ***у*** *(У тебя́ отлúчно получáется.).*

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 76. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на страни 76. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: деца су у градском парку. Пролеће је. Маша носи штафелај, жели да нацрта за изложбу цртеж „Пролеће у граду“. Време је лепо. У парку су и Саша и Вова. Они желе да фотографишу чворке на дрвету такође за изложбу. Деца су пресрећна јер је дошло пролеће, а са њим и лепо време.

Предлажемо репертоар питања и одговора:

Где нахóдятся Мúла и Мáша? Мúла и Мáша нахóдятся в городскóм пáрке. Какóе э́то врéмя гóда? Э́то веснá. Почемý Мúла не садúтся на скамéйку? Потомý что скáмейки покрáшены. Что Мáша хóчет дéлать? Мáша хóчет нарисовáть веснý в пáрке.

Где Мáша и Мúла?Мáша и Мúла сидя́т на скамéйке. Что рисýет Мáша? Мáша рисýет весéнний пруд. Какóго цвéта водá? Водá голубóго цвéта. Какúм оттéнком Мáша передаёт цвет воды́? Мáша передаёт цвет воды́ голубы́м оттенкóм. Что Мúла совéтует Мáше? Мúла говорúт, что хорошó бы́ло бы добáвить немнóго сúнего по голубóму – как тéни по водé.

Где Вóва и Сáша? Сáша и Вóва тóже в городскóм пáрке. Что в рукáх у Вóвы? В рукáх у Вóвы фотоаппарáт. Вóва лю́бит фотографúровать? Да, Вóва лю́бит фотографúровать. Что он фотографúрует? Вóва фотографúрует скворцóв на дéреве.

Где дéти? Дéти в городскóм пáрке. Где они сидя́т? Дéти сидя́т на скамéйке. Дéтям нрáвится рисýнок Мáши? Да, дéтям óчень нрáвится её рисýнок.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на *Уџбеник*, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима већ понуђена питања или слична питања и помоћи им да правилно одговоре, употребљавајући што више нових речи.

3. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе.

4. Презентација

Циљ:

– упознавање с руским сликарима пејзажистима, А. Саврасовом и И. Грабарем
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура,
– упознавање с руским обичајима за време пролећне равнодневице.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на странама 77. и 78. Наставник показује слике руских сликара и поставља ученицима питања у циљу описа слика: *Кто нарисова́л э́ту карти́ну? В како́м году́ нарисо́вана карти́на? Како́е вре́мя го́да изображено́ на э́той карти́не? Каки́ми кра́сками передаётся весна́?* Искористите питања испод текста „Март ка́пельник“.

Потребно је употребити у опису призора прилоге за место *сле́ва, спра́ва,* као и локативне конструкције *в це́нтре, на фо́не.*

Пре слушања аудио-снимка текста поставите ученицима нека питања која су у вези са текстом, али и са оним што би ученици требало да знају: *Когда́ начина́ется весна́? Что весно́й случа́ется со сне́гом? Что случа́ется с дере́вьями, траво́й? Какие пе́рвые ве́стники весны? Како́го числа́ день весе́ннего равноде́нствия? Вы зна́ете, что в Росси́и де́лают в э́тот день?* Испричајте ученицима о обичају печења шева, тј. хлепчића у облику шева са сувим грожђем уместо очију на дан пролећне равнодневице. Коначно, пређите на слушање аудио-снимка текста.

5. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Прећи на слушање аудио-снимка текста „Март капельник“.

6. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник позива боље ученике да прочитају текст В. Бианкија «Март капельник». Док једни ученици читају, други се труде да уоче грешке и да их исправе.

7. Домаћи задатак

Вежба 15 у *Радној свесци.*

9. час

1. Загревање: игра ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН

Циљ: утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру 4. часа треће лекције. Уместо исказа предложених у 4. часу 3. лекције, обухватити исказе у вези са датом темом.

2. Презентација

Циљ:

– обнављање комуникативне функције исказивања датума,
– обнављање комуникативне функције именовања дана у недељи и месеца у години,
– обнављање редних бројева у номинативу и генитиву једнине.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник бира три боља ученика који читају текст из табеле *Запо́мни* (страна 80. у *Уџбенику*). Наставник поставља питање: *Како́е число́?* Први ученик говори дан у недељи, други – редни број, а трећи – месец у години. На исти начин обрађује се десни део табеле, тако што наставник поставља питање *Како́го числа́?* Наставник указује ученицима на разлику у именовању датума у руском и српском језику. После читања наставник поставља ученицима питања из табеле.

3. Игра КАКО́Е ЧИСЛО́ – КАКО́ГО ЧИСЛА́?

Циљ: утврђивање обновљених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Поделите разред у две екипе од по десет ученика. Ученици стоје један иза другог на линији испред наставника. Наставник поставља питања из 1. вежбе са 81. стране у *Уџбенику* (из табеле *Запо́мни*) на која ученици треба да дају што је могуће бржи одговор. Када одговоре на питање, ученици стају на крај реда. Екипа која брже да тачан одговор добија два поена, а екипа која је спорија (али ипак да тачан одговор) добија један поен. Побеђује она екипа која има више поена. Два ученика на табли бележе поене свакој екипи.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање обновљених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде вежбе 18 и 19 у *Радној свесци*.

5. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Ученици читају текст о дечаку Вови и његовој првоаприлској шали. Док једни ученици читају, остали уочавају грешке у изговору и исправљају их.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање текста.

10. час

1. Загревање: игра КАКОЕ ЧИСЛО – КАКОГО ЧИСЛА?

Циљ: утврђивање обновљених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру претходног часа исте лекције.

2. Презентација

Циљ: обнављање придевске парадигме у једнини и множини.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник саопштава ученицима да постоје два типа придевске промене у руском језику. Један је тип *зелёный* (исписује га на табли), тј. тврда придевска промена. Ученике можете питати да ли је тврда или мека промена. Други је тип *синий* – мека придевска промена. Питати ученике знају ли неке разлике у наставцима мушког рода једнине код тврде промене, може ли бити неки други наставак осим *-ый*. Упознати их с придевима типа *голубóй.*

Одиграти са ученицима следећу игру: наставник поређа ученике укруг, док сам стоји у центру круга и добацује лопту. Када баци неком ученику лопту, изговара придев и падеж. Ученик треба да ухвати лопту и каже исправан облик у одговарајућем падежу. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

3. Игра КТО БЫСТРÉЕ, КТО ТОЧНÉЕ

Циљ: утврђивање придевске парадигме.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде 1. и 2. вежбу на 82. страни у *Уџбенику* у виду такмичења, описаног и у претходним лекцијама. Остали ученици исписују придеве у тачном облику у своје свеске.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање придевске парадигме.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде вежбе 22 и 23 у *Радној свесци*.

5. Слушање аудио-снимка

Циљ:

– усвајање исправног изговора,
– утврђивање придевске парадигме.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Радну свеску* на страни 47 (20. вежба), и пушта ученицима аудио-снимак духовитог текста у функцији обнављања придевске парадигме.

6. Радна свеска

Циљ: утврђивање придевске парадигме.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Ученици раде вежбе 20 и 21 у *Радној свесци*

7. Домаћи задатак

Увежбати читање текста у оквиру 20. вежбе у *Радној свесци*..

11. час

1. Загревање

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Начин обављања активности: појединачно.

Опис активности:

Ученици читају текст из *Радне свеске*.

2. Понављање

Циљ: обнављање писања наставака после шуштавих сугласника *ж, ш, ч, щ* у зависности од места акцента.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник подсећа ученике на писање придевских наставака после шуштавих сугласника у зависности од тога да ли је акценат на основи или на наставку. Ученици раде вежбу у дну 82. стране. Вежба се може радити и као игра «Кто быстрée, кто точнée?».

3. Презентација

Циљ:

– усвајање исправног изговора,
– усвајање нових речи и израза.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 70 и саопштава им да ће слушати текст о могућности људског утицања на временске прилике. Ученици слушају текст.

4. Препричавање

Циљ:

– увежбавање препричавања,
– усвајање нових речи и израза.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици читају изразе из текста (страна 84). Затим уз помоћ наставника одговарају на питања и препричавају текст.

5. Пословица

Циљ: усвајање руске пословице и правилног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник чита деци пословицу. Ученици меморишу текст пословице.

6. Превођење

Циљ: активно коришћење нове лексике, комуникативних функција, као и граматичких структура усвојених у оквиру ове лекције.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално и групно.

Опис активности:

Ученици уз наставникову помоћ раде вежбу 28 у *Радној свесци*. Писмено превођење с руског језика на српски и са српског на руски у циљу је синтезе новоусвојених комуникативних функција, граматичких структура и лексичког фонда у једну целину.

7. Домаћи задатак

Урадити вежбу 27 у *Радној свесци*. Увежбати читање текста «Мóжно ли управля́ть погóдой».

12. час

1. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора, провера домаћег задатка.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Ученици читају текст «Мóжно ли управля́ть погóдой».

2. Песма за певање

Циљ: упознавање с једном од веома популарних песама чувене руске рок-групе ДДТ (дэ-дэ-тэ).

Трајање: око 30 минута.

Опис активности:

Наставник доноси ученицима одштампан и копиран текст песме «*Óсень*». Пре него што започне семантизацију предлажемо да наставник исприча ученицима (и по могућству покаже фотографије чланова) нешто о овој популарној групи, која је 2009. године прославила 25 година постојања (крунисано исте године концертном турнејом по Русији). Вођа, аутор песама и мелодија, гитариста и певач ове групе јесте чувени музичар Јуриј Шевчук (*Ю́рий Шевчу́к*). Упознати се подробније с историјатом групе на сајту http://www.ddt.ru/. Пустити ученицима аудио-снимак песме која је дата под индексом 56 аудио-диска.

О́СЕНЬ (ЧТО ТАКО́Е О́СЕНЬ)

Что тако́е о́сень – э́то не́бо,
Пла́чущее не́бо под нога́ми.
В лу́жах разлета́ются
Пти́цы с облака́ми,
О́сень, я давно́ с тобо́ю не́ был.
В лу́жах разлета́ются
Пти́цы с облака́ми,
О́сень, я давно́ с тобо́ю не́ был.

О́сень, в не́бе жгут корабли́,
О́сень, мне бы прочь от земли́.
Там, где в мо́ре то́нет печа́ль,
О́сень - тёмная даль.

Что тако́е о́сень – э́то ка́мни,
Ве́рность над черне́ющей Нево́ю.
О́сень вновь напо́мнила душе́
О са́мом гла́вном,
О́сень, я опя́ть лишён поко́я.
О́сень вновь напо́мнила душе́
О са́мом гла́вном,
О́сень, я опя́ть лишён поко́я.

О́сень, в не́бе жгут корабли́,
О́сень, мне бы прочь от земли́.
Там, где в мо́ре то́нет печа́ль,
О́сень - тёмная даль.

Что тако́е о́сень – э́то ве́тер
Вновь игра́ет рва́ными цепя́ми.
О́сень, доползём ли,
Долети́м ли до отве́та
Что же бу́дет с Ро́диной и с на́ми.
О́сень, доползём ли,
Долети́м ли до рассве́та,
О́сень, что же бу́дет за́втра с на́ми.

О́сень, в не́бе жгут корабли́,
О́сень, мне бы прочь от земли́.
Там, где в мо́ре то́нет печа́ль,
О́сень - тёмная даль.

О́сень, в не́бе жгут корабли́,
О́сень, мне бы прочь от земли́.
Там, где в мо́ре то́нет печа́ль,
О́сень - тёмная даль.

Та́ет ста́ей го́род во мгле,
О́сень, что я знал о тебе́.
Ско́лько бу́дет рва́ться листва́,
О́сень ве́чно права́.

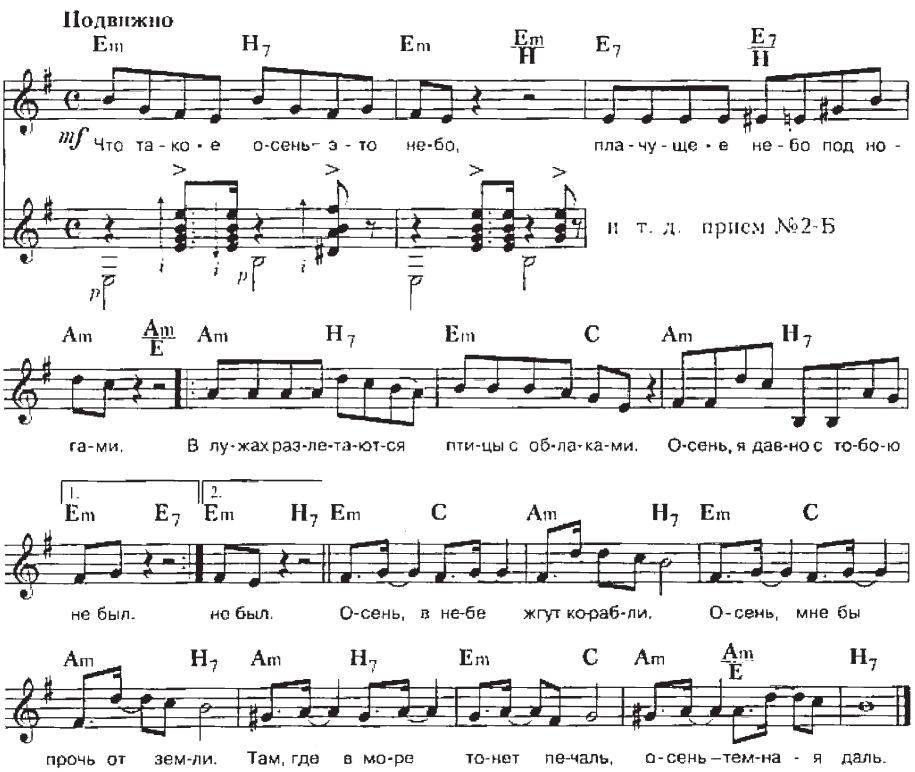

3. Презентација

Циљ: усвајање исказа у циљу разумевања временске прогнозе.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на страну 84 у *Уџбенику*. Наставник ученицима чита временску прогнозу из табеле. Пожељно би било да наставник припреми

и донесе на час пиктограме (може се послужити Интернетом) који симболизују одређен тип времена (променљиво облачно, кишовито, сунчано...). Наставник показује пиктограм, именује тип времена на руском језику и бележи на табли. Ученици понављају, труде се да запамте исказе. Коначно, наставник може залепити неколико пиктограма на таблу, додајући уз сваки пиктограм прилог *у́тром, днём, но́чью*. Ученици исписују у свеске речима временску прогнозу у складу са понуђеним моделом на табли.

4. Домаћи задатак

Урадити вежбу 24 у *Радној свесци*.

13. час

1. Загревање

Циљ: обнављање усвојених исказа у вези са временском прогнозом.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: појединачно.

Опис активности:

Ученици читају домаћи задатак, наставник исправља грешке, а поједине исказе исписује на табли.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: појединачно.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Песма за певање

Циљ: обнављање песме «О́сень».

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: групно.

Опис активности:

Наставник пушта ученицима аудио-снимак песме. Наставник и ученици у хору певају песму.

Уро́к 5. «*НАЧНЁМ С ПОНЕДЕ́ЛЬНИКА*»

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
– Усвајање исказа у функцији слагања са саговорником – Усвајање исказа у функцији неслагања са саговорником – Усвајање исказа у функцији изражавања претпоставке – Изражавање времена – Захтевање и пружање информације о датуму и тачном времену – Утврђивање функције претварања директног говора у индиректни – Утврђивање исказа у функцији описа дневних обавеза (*распорядок дня*) – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – интеракције на улици (захтевање информације о тачном времену), – туристичког путовањеа. – Именовање функција на руском језику: *Как выразить несогласие? Как подтвердить согласие с чьим--либо мнением? Как высказать предположение?*	– Именице 3. деклинације – Одређивање именичке деклинације – Прилози за време (формална обележја и значење) – Средства за изражавање временских односа: – прилози за време, – предложно-падежне конструкције, – сложене синтаксичке конструкције са везницима *когда, пока* и сл. – Обнављање основних бројева	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско--геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у *Радној свесци*. – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Функције меког знака (*разделительный мягкий знак; мягкий знак – показатель мягкости согласных*).

РЕЧНИК

Сейча́с, вчера́, за́втра, всегда́, иногда́, тогда́, ра́но, по́здно, ле́том, о́сенью, весно́й, зимо́й, никогда́, вре́мя от вре́мени, кру́глые су́тки, с утра́ до ве́чера, с понеде́льника.

Сейча́с две́надцать часо́в/по́лдень; пять мину́т второ́го; че́тверть / пятна́дцать мину́т седьмо́го; полови́на девя́того; без двадцати́ (мину́т) во́семь; без пяти́ (мину́т) четы́ре.

Часы́ иду́т по моско́вскому вре́мени; экску́рсия на носу́; то́лько бы не проспа́ть! Завести́ буди́льник; встать пора́ньше; верну́ться к восьми́ часа́м ве́чера.

Ну-ка угада́й! Как же нет! Да нет! Так чего́ же всё-таки нет? Я не согла́сен (не согла́сна). Ты не прав (не права́). Я так не счита́ю. С э́тим нельзя́ согласи́ться. У меня́ друго́е мне́ние. Я ду́маю, я у́верен(а); мне ка́жется. Я согла́сен (согла́сна).

Ты прав (права́). И я так счита́ю.

Коне́чно, разуме́ется, безусло́вно, мо́жет быть, возмо́жно, вероя́тно.

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Обры́в; шаловли́вый; дёрнуть за коси́чки; переливáться со́лнечными бли́ками; таи́нственный; существо́; незаме́тный; стано́виться; огонёк; проно́ситься; серебри́стая тень; исчеза́ть.

Взять хотя́ бы после́дний ме́сяц; ну что же; как сквозь зе́млю провали́лся; тру́дности закаля́ют си́лу во́ли.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима; лопта.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Златни прстен Русије. Градови *Су́здаль, Росто́в, Влади́мир, Смоле́нск*.

Истакнуте личности руске историје: *Влади́мир Мономáх, Ю́рий Долгору́кий, Алекса́ндр Не́вский*, *Андре́й Рублёв.*

Песма: И. Токмакова «И́ва».

Песма за певање «Мохна́тый шмель» из филма «Жесто́кий рома́нс».

Песма за певање «Пе́сня о дру́ге» Владимира Висоцког.

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози (стране 88. и 89).

Дијалози (страна 90).

Текст: «Чего́ нет в ко́мнате?» (страна 95).

Песма: И.Токмакова «И́ва» (страна 98).

Текст: «Начну́ с понеде́льника» (102).

Текст: «Как распоряди́ться свобо́дным вре́менем» (страна 104).

Песма за певање «Мохна́тый шмель» (компакт-диск, страна 145 у *Приручнику*).

Песма за певање «Пе́сня о дру́ге» (компакт-диск, страна 143 у *Приручнику*).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(11 часова)

1.час

1. Загревање: игра ИСПО́РЧЕННЫЙ ТЕЛЕФО́Н

Циљ:

– увежбавање интонације упитне реченице,

– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Пар ученика имитира телефонски разговор. Један ученик изговара реченицу са потврдном интонацијом, док други понавља исту реченицу са упитном, као, на пример:

– Алло́.

– Алло́?

– Говори́т Ми́лан.

– Говори́т Ми́лан?

– У нас уро́к ру́сского языка́.

– У нас уро́к ру́сского языка́? итд.

На следећој етапи игре пожељно је да ученици при понављању реченица замењују заменице и личне облике глагола 1. лица заменицама и глаголским облицима у 2. лицу, на пример:

– Меня́ зову́т Дра́гана.

– Тебя́ зову́т Дра́гана?

– Я звоню́ свое́й подру́ге.

– Ты звони́шь свое́й подру́ге?

2. Презентација

Циљ:

– обнављање комуникативних функција захтевања и пружања информације о датуму и тачном времену,

– усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама:

  – интеракције на улици (захтевање информације о тачном времену),

  – туристичког путовања,

– утврђивање исказа у функцији описа дневних обавеза (*распорядок дня*),

– обнављање лексике из тематске групе „називи месеца и дана у недељи“,

– изражавање временских односа,

– обнављање језичких структура:

  – директивних исказа са императивом глагола,

  – упитних исказа,

  – исказа са интенцијом претпоставке,

  – исказа са интенцијом неслагања,

  – исказа са глаголом ***собираться*** и предлогом ***в*** (*собира́ться в доро́гу*),

  – исказа са глаголом ***путешествовать*** и предлогом ***по*** (*путешествовать по Золотому кольцу*).

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 88. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 88. и 89. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: ученици су на часу руског језика. Саша и Вова у Сашиној соби траже распоред часова. На распореду Саша је записао датум школске екскурзије по Златном прстену Русије. Дечаци налазе распоред испод макете ракете, на полици са књигама. Екскурзија ће бити 18. 11, јер је тај датум заокружен у распореду црвеном оловком. Вова се спрема на екскурзију. Пошто се бави фотографијом, купује све што му је неопходно за сликање: филм и батерије за фото-апарат.

Вова уочи поласка дуго се спрема на пут. Мама га подсећа да је већ касно. Он навија будилник да се не успава.

На дан поласка сви су се окупили поред аутобуса. Мила се распитује колико се путује до Владимира, она никад није била у Владимиру. Маша је била у Владимиру пре три године. Наставница говори да ће се вратити предвече.

Предложени репертоар питања и одговора:

Где нахо́дятся Са́ша и Во́ва? Они́ в ко́мнате Во́вы. Что де́лают ма́льчики? Они́ и́щут расписа́ние уро́ков. Заче́м им расписа́ние? На расписа́нии Са́ша записа́л да́ту экску́рсии. Где расписа́ние? Оно́ на по́лке, под маке́том раке́ты. Са́ша увлека́ется моделі́рованием. Когда́ де́ти пое́дут на экску́рсию? Они́ пое́дут в суббо́ту, двадца́того ноября́. Э́тот день Са́ша обвёл кра́сным карандашо́м. Како́й день сего́дня? Сего́дня среда́, семна́дцатое ноября́, а како́й день был вчера́? Вчера́ был вто́рник, шестна́дцатое ноября́ – День шко́лы.

Что де́лает Во́ва? Во́ва заво́дит буди́льник. За́втра ему́ ра́но встава́ть. За́втра он е́дет на экску́рсию во Влади́мир. Во́ва до́лго собира́лся. Уже́ полови́на двена́дцатого. Что уложи́л Во́ва в рюкза́к? Он уложи́л фотоаппара́т. Во́ва увлека́ется фотогра́фией.

Где де́ти? Де́ти у авто́буса. Они́ е́дут на экску́рсию. Кто ещё у авто́буса? У авто́буса кла́ссная руководи́тельница. Что спра́шивает Ми́ла? Она спра́шивает, как до́лго е́хать до Влади́мира. Ми́ла никогда́ ра́ньше не была́ во Влади́мире. Кто был во Влади́мире? Ма́ша была́ во Влади́мире с роди́телями. Когда́ Ма́ша побыва́ла во Влади́мире? Она́ там была́ три го́да наза́д. Как до́лго е́хать до Влади́мира? На авто́бусе – два часа́, на по́езде – три часа́. Когда́ де́ти верну́тся в Москву́? Они верну́тся к ве́черу.

Потребно је скренути пажњу ученицима на изражавање временских односа помоћу речи *сего́дня, вчера́, за́втра, в понеде́льник, в суббо́ту.* Такође треба истаћи разлику у наставцима редних бројева у конструкцијама: *сего́дня шестна́дцатое ноября́* и *в суббо́ту, двадца́того ноября́*.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и када су у питању ученици. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена питања или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације треба прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Током њиховог слушања скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања

ових дијалога упутити ученицима питања о томе како се формулишу различити искази у комуникативним ситуацијама захтевања и пружања информације о тачном времену. Објаснити ученицима речи и изразе *солнцестоя́ние, високо́сный год, кру́глые су́тки*.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да користећи мини-дијалоге налик понуђеним у *Уџбенику* прикажу различите комуникативне ситуације:

– на улици (између пролазника),
– на часу (извињење ученика због кашњења),
– на часу географије (одговари на питања о летњој дугодневици, преступној години и временским разликама).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима.

5. Игра ХЛОП – ШЛЁП

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације, насликане у главном стрипу 2. лекције. Уколико их именује исправно, ученици пљескају и кажу: «Хлоп». Када наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају рукама по коленима и изговарају: «Шлёп!».

На пример: *Са́ша с Во́вой и́щут расписа́ние*. – «*Хлоп*!»
Са́ша смастери́л маке́т корабля́. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 90. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. Усвајање нових речи и исказа помоћу илустрованог речника на страни 91. Вежбе 1 и 2 у *Радној свесци*.

2.час

1. Загревање: игра НЕДЕ́ЉКА

Циљ:

– обнављање лексике из семантичке групе „дани у недељи“.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Испред табле излази седморо ученика. Они добијају картице са бројевима. Наставник командује: «Понеде́льник!». Ученици се ређају од понедељка налево, свако заузима положај у складу са својим редним бројем. Чим се поређају, ученици именују дан у недељи, чији број имају. Ко погреши – излази из игре, а његово место заузима други ученик. Затим се недеља ређа поново. Овај пут наставник може да да команду: «Среда́!» или било који други дан у недељи од којег почиње одбрајавање дана.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог по улогама. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они, који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником раде вежбе у *Уџбенику* на странама 89. и 90: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут извођењем.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да користећи мини-дијалоге налик понуђеним у *Уџбенику* прикажу различите комуникативне ситуације:

– на школском часу (између наставника и ученика: позивање на таблу, одређивање задатка, оцењивање),
– између родитеља и ученика.

5. Игра ПУ́ТАНИЦА

Циљ:

– увежбавање разликовања тврдих и меких сугласника,
– уочавање функције меког знака.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник доноси на час комад вате и камен. Ученик добија картице са речима у којима има тврдих и меких сугласника [л] – [л'], [р] – [р'], [м] – [м'], [с] – [с'] итд. Мекоћу сугласника обавезно обележава меки знак. На пример: *олень, ложка, тень, нос, сельдь, день, дым, наш, веселье, ночью, осень, лук, лопата, сад, сядь, открытка, лень, парк* и сл. Задатак такмичара је да распореде картице у низу тако да испод вате буду речи са меким сугласницима, а испод камена – са тврдим сугласницима.

Игра се одвија између двеју екипа. Ради обављања задатка наизменично се позивају представници екипа (редова). Почетак игре може да изгледа као позив да се помогне ученику да разврста тврде и меке сугласнике.

Такмичари не само што разврставају речи, већ их и изговарају. За сваку исправно смештену картицу и изговорену реч добија се један бод. За неисправан изговор одузима се пола бода. Побеђује екипа са више бодова.

6. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа помоћу илустрованог речника на страни 91. Вежбе 3 и 4 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра КОТО́РЫЙ ЧАС

Циљ: утврђивање исказа у функцији захтевања и пружања информације о тачном времену.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Две екипе се такмиче, при чему свака од екипа има по један велики картонски сат са казаљкама које се померају. Представник једне екипе намешта стрелице сата и пита: «Кото́рый час?» Представник друге екипе одговара које време показује сат. Затим се парови мењају. Побеђује екипа са више исправно формулисаних исказа.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за руску историју и културу (Златни прстен Русије),
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 92, на којој наставник показује фотографије руских градова. Наставник објашњава да су то стари руски градови, од којих су неки старији и од Москве. Они улазе у састав Златног прстена Русије, који је добио назив због лепоте и културног богатства ових градова. У састав Златног прстена, осим наведених градова у *Уџбенику*, такође улазе Алекса́ндров, Влади́мир, Гусь-Хруста́льный, Ивано́во, Каля́зин, Кострома́, Москва́, Пересла́вль-Зале́сский, Росто́в Вели́кий, Рыби́нск, Се́ргиев Поса́д, Су́здаль, У́глич, Ю́рьев-По́льский, Яросла́вль.

Наставник показује ученицима шему Златног прстена Русије, као и фотографије осталих градова које је претходно припремио за час. Затим наставник прелази на слушање аудио-снимака текстова о Владимиру, Суздељу, Ростову и Смоленску. После сваког краћег одломка наставник прави паузу, објашњава ученицима непознате речи и исказе и говори о историјским личностима које се помињу у тексту.

Тако, на пример, после слушања текста о Владимиру неопходно је објаснити да је Владимир Мономах био последњи чувени владар велике средњовековне државе Источних Словена Кијевске Русије, која се састојала од бројних кнежевина. Владао је у 12. веку и био је последњи велики владар у доба успона ове државе. После његове смрти држава је почела слабити због међусобних ратова локалних кнежева. У 13. веку држава је уништена под монголско-татарском најездом. Године 1240. пао је Кијев – престоница средњовековне руске државе.

Андреј Рубљов – руски калуђер и сликар, био је зачетник московске иконописне школе. Живео је у другој половини 14. и почетком 15. века (око1360– око1430). Сликао је фреске и иконе за Благовештенску саборну цркву у Кремљу, Успенску саборну цркву у Владимиру, Тројицку цркву Тројицко-Сергијевског манастира, одакле потиче његова најчувенија икона „Тројица“ насликана 20-их година 15. века.

Александар Невски – новгородски и владимирски кнез, изданак је лозе великих кијевских кнежева. Победио је Швеђане у чувеној бици на реци Неви 15.7.1240., а 1242. године победио је витезе тевтонског реда на залеђеном Чудском језеру. Захваљујући тим победама Руси су сачували излаз на Балтичко море и задржали су трговачке везе са Европом. Због својих подвига кнез Александар добио је надимак Невски и проглашен је за свеца. Веома је поштован у православном свету. Једна од највећих београдских цркава носи његово име. Ушао је у светску историју као један од најбољих војсковођа свих времена.

На сличан начин обрадити и преостале текстове.

Затим ученици одговарају на питања наставника у вези са текстовима о градовима Златног прстена Русије.

3. Игра ЭКСКУРСОВОД

Циљ:

– активно усвајање функције презентовања туристичких атракција,
– усвајање предложно-падежних конструкција са именицама, заменицама и заменичким прилозима.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Сваки ученик покушава да објасни садржај илустрације или фотографије коју је донео. У циљу јачања лудичког елемента игре пожељно је објаснити ученицима како уобличити разгледање града. Прву «экскурсию» води сам наставник. Он каже: «Здра́вствуйте. Меня́ зову́т... Сего́дня я бу́ду ва́шим экскурсово́дом по Влади́миру. Влади́мир – стари́нный ру́сский го́род, он вхо́дит в Золото́е кольцо́ Росси́и. Перед ва́ми стари́нная кре́пость – кремль.

В дре́вние времена́ сте́ны кремля́ защища́ли жи́телей от нападе́ний враго́в. Сле́ва Успе́нский собо́р...». Затим ученици преузимају «разгледање», користећи информацију из текстова на страни 92 и 93. Најбоље „водиче“ наставник одликује добром оценом.

4. Домаћи задатак

Вежба 5 у *Радној свесци*. Запамтити нове речи и исказе.

4. час

1. Загревање: игра СТАРИ́К-ГОДОВИ́К

Циљ: обнављање лексике из семантичке групе називи месеца.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Испред табле излази дванаест ученика. Они добијају картице са бројевима. Један од ученика је стари́к–годови́к, он командује месецима: «Янва́рь!». Ученици се ређају од јануара налево, свако заузима положај у складу са својим редним бројем. Чим се поређају, ученици именују месеце, чији број имају. Ко погреши – излази из игре, а његово место заузима други ученик. Затим се месеци ређају поново. Овај пут старик–годовик може да да команду «Ию́нь!» или да назове било који други месец од којег почиње одбрајање осталих месеца у години.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање исказа у функцији описа изгледа и карактерних особина човека,

– усвајање начина и средстава претварања директног говора у индиректни,

– усвајање начина препричавања текста.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Почети причу слушањем аудио-снимка текста «Чего́ нет в ко́мнате?». Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе. Затим наставник обраћа пажњу ученицима на одричне конструкције. Ученици преписују

из текста именице, а затим читају реченице са глаголима *стои́т, лежи́т, виси́т*. Ученици одговарају на питања о томе где треба да се налазе одређене ствари у соби.

Наставник настоји да постави питања тако да добије негативан одговор. Наставник помаже ученицима да искажу неслагање и скреће пажњу на одговарајућу рубрику у *Уџбенику*.

Затим следи на исти начин обрађена презентација исказа у функцији слагања са саговорником и исказивања претпоставке. Одговарајуће исказе наставник илуструје примерима из текста «Чего́ нет в ко́мнате?». Обратити пажњу на интонацију при формулисању реченица са илокуцијом претпостављања.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 8 минута.

Опис активности:

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама исписане су интенције (нпр. *Как вы́разить согла́сие?* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Игра изгледа као игра картама. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

Неопходно је искористити у игри како карте са новим интенцијама, тако и са већ познатим, усвојеним у оквиру претходних лекција.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 98 и саопштава да ће слушати песму о жалосној врби. Песма садржи исказе са интенцијом претпоставке, па је неопходно обратити на њих посебну пажњу ученицима.

5. Читање

Циљ:

– увежбавање исправног изговора,
– утврђивање модалних речи за исказивање претпоставке.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Ученици читају песму И.Токмакове „Ива“.

6. Домаћи задатак

Научити напамет песму И.Токмакове «Ива». Вежбе 9 и 10 у *Радној свесци*.

5. час

1. Загревање: игра ИСПО́РЧЕННЫЙ ТЕЛЕФО́Н

Циљ:
– увежбавање интонације упитне реченице,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Пар ученика разговара телефоном. Један ученик изговара реченицу са потврдном интонацијом, док други понавља исту реченицу са упитном, на пример:

– Алло.
– Алло?
– Говорит Милан.
– Говорит Милан?
– У нас урок русского языка.
– У нас урок русского языка? итд.

У следећој етапи игре пожељно је да ученици за време понављања реченица замењују заменице и личне облике глагола 1. лица заменицама и глаголским облицима у 2. лицу, на пример:

– Меня зовут Драгана.
– Тебя зовут Драгана?
– Я звоню своей подруге.
– Ты звонишь своей подруге?

2. Провера домаћег задатка

Циљ:
– увежбавање исправног изговора и интонације,
– утврђивање начина и средстава исказивања претпоставке.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици рецитују песму И.Токмакове «Ива». Неопходно је обухватити све ученике овом врстом активности. Рецитовање текста се оцењује.

3. Презентација

Циљ:

– усвајање промене именица 3. деклинације у једнини,

– усвајање питања која се постављају за падежне облике,

– усвајање назива падежа,

– усвајање предлога који се користе са одговарајућим падежима,

– обнављање промене придева женског рода,

– обнављање деоне функције меког знака.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник бира боље ученике да прочитају текст о компјутерском мишу на стр. 38 са издвојеним падежним облицима именица 3. деклинације. Затим ученици читају недовршене реченице у табели испод текста, а други ученици постављају питања на која им остали ученици одговарају. На пример: један ученик чита: *Механическая бывает...* Други ученик пита: *Что?* Разред (сви заједно) *компьютерная мышь* итд. Наставник скреће пажњу на предлоге у***, к, с, в, на, о*** који се користе са појединим падежима.

Наставник скреће пажњу на улогу деоног меког знака у инструменталу именица 3. деклинације. Затим наставник подсећа ученике на формална обележја именица 1. и 2. деклинације и заједно са ученицима анализира табелу на страни 99.

После презентације наставник прелази на израду вежби у *Радној свесци*.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање промене именица 3. деклинације.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбе 11 и 12 у *Радној свесци*.

6. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене личних заменица.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник ређа ученике укруг, а сам стоји у центру круга и добацује лопту. Када баци неком ученику лопту, изговара именицу 3. деклинације и падеж. Ученик треба да ухвати лопту и да каже исправан облик у одговарајућем падежу. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање промене именица 3. деклинације у множини,
– усвајање питања која се постављају за падежне облике,
– усвајање назива падежа,
– усвајање предлога који се користе са одговарајућим падежима,
– обнављање промене придева женског рода.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник бира боље ученике да прочитају текст о компјутерском мишу на страни 100 са издвојеним падежним облицима именица 3. деклинације. Затим ученици читају недовршене реченице у табели испод текста, а други ученици постављају питања на која им остали ученици одговарају. На пример: један ученик чита: *Возро́с интере́с к...* Други ученик пита: *Чему́?* Разред (сви заједно) *к инфракра́сным мыша́м* итд.

Наставник скреће пажњу на облике именица 3. деклинације у акузативу множине, који зависе од анимантности или инанимантности именица.

После презентације наставник прелази на израду вежби у *Радној свесци*.

3. Радна свеска

Циљ: увежбавање промене именица 3. деклинације.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Ученици самостално раде вежбу 17 у *Радној свесци*.

4. Презентација

Циљ:

– усвајање основних података о прилозима за време,
– усвајање формалних и семантичких карактеристика прилога за време,
– усвајање начина изражавања временских односа.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима на која питања се одговара употребом прилога за време у руском језику, као и како се формирају прилози за време.

5. Понављање

Циљ:

– утврђивање промене именица 3. Деклинације,
– утврђивање прилога за време,
– утврђивање начина исказивања временских односа.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником раде вежбу на страни 101 *Уџбеника* – «Море ночью».

6. Игра СКАЖИ́ НАОБОРО́Т

Циљ: увежбавање усвојених прилога.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник стоји у кругу са лоптом. Он добацује једном од ученика лопту и изговара прилог, нпр., *сегодня*. Ученик хвата лопту и баца је назад изговарајући супротни по смислу прилог за време, нпр. *вчера*.

Користе се такође парови: *летом – зимой, весной – осенью, днём – ночью, утром – вечером* итд.

7. Домаћи задатак

Вежбе 13 и 14 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање промене личних заменица.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник ређа ученике укруг, а сам стоји у центру и добацује лопту. Када баци неком ученику лопту, изговара личну заменицу и падеж. Ученик треба да ухвати лопту и да каже исправан облик у одговарајућем падежу. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 40 и објашњава да ће слушати текст о дечаку који је покушавао да исправи своје пропусте у организацији времена тако што је сваки пут одлагао решење проблема за следећи понедељак. Ученици слушају аудио-снимак текста «Начну́ с поне-де́льника».

3. Препричавање

Циљ:

– увежбавање препричавања,
– усвајање нових речи и исказа.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици читају и меморишу нове речи и исказе из текста (страни 31). Затим уз помоћ наставника одговарају на питања и препричавају текст. Наставник поставља питања, а ученици одговарају.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 15 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Наставник презентује ученицима како описати своје дневне обавезе и излет уз помоћ понуђених образаца у *Уџбенику* (страна 41). Затим наставник бира парове бољих ученика и помаже им да користећи мини-дијалоге на обрађене теме, прикажу различите комуникативне ситуације:

а) интеракција међу друговима у школи (договарају се о заједничким активностима после школе), на пример:

– Что ты де́лаешь по́сле шко́лы?
– По́сле шко́лы я иду́ домо́й, пото́м обе́даю, отдыха́ю и занима́юсь.
– Дава́й, встре́тимся у меня́ в четы́ре часа́!
– Давай!

б) прича о екскурзији:

– Ты был(а́) на экску́рсии в суббо́ту?
– Был(а́).
– Куда́ вы е́здили?
– Мы е́здили в ....

5. Домаћи задатак

Вежба 15 у *Радној свесци*. Увежбати читање и препричавање текста «Начну́ с понеде́льника».

8. час

1. Загревање: игра КОТО́РЫЙ ЧАС?

Циљ: утврђивање исказа у функцији захтевања и пружања информације о тачном времену.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Две екипе се такмиче. Свака од екипа има по један велики картонски сат са казаљкама, које се померају. Представник једне екипе намешта стрелице сата и пита: «Который час?» Представник друге екипе одговара које време показује сат. Затим се парови мењају. Побеђује екипа са више исправно формулисаних исказа.

2. Презентација

Циљ:

– утврђивање лингвокултуролошких чињеница везаних за руску историју и културу (Златни прстен Русије),
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 30 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 94. Наставник, а затим и ученици читају распоред посете градовима у оквиру Златног прстена Русије. Пожељно би било да се дати час одржи у кабинету у коме је доступан компјутер прикључен на Интернет, тако да наставник сликом прати знаменитости које се помињу у тексту. Тако, на пример, при помињању Свято-введенской островно́й пусты́ни наставник ученицима показује слике са сајта http://sobory.ru/photo/index.html?photo=18949, причајући о женском манастиру који се налази на острву. Или, говорећи о Музеју кристала, показује фотографије са сајта http://www.travelled.ru/russia/goos_khrustalny/guide.shtml где се могу видети неки експонати изложени у музеју. Саме фотографије знаменитости најлакше се могу наћи на претраживачу www.yandex.ru, када се одабере опција *Картинки*.

3. Радна свеска

Циљ: усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за културу Србије.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици читају кратак текст о екскурзији по Београду у оквиру 20. вежбе у *Радној свесци* и одговарају на питања.

4. Радна свеска

Вежбе 21 и 22 у *Радној свесци*. Увежбати читање и препричавање текста «Начну́ с понеде́льника».

9. час

1. Читање и препричавање

Циљ:

– увежбавање исправног изговора и интонације,
– увежбавање препричавања,
– утврђивање усвојених речи и исказа.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Наставник оцењује читање и препричавање текста «Начну с понедельника».

2. Песма за певање

Циљ: упознавање песме «Пе́сня о дру́ге», једне од веома познатих песама Владимира Висоцког, чувеног руског кантаутора и глумца.

Трајање: око 30 минута.

Опис активности:

Наставник доноси ученицима одштампан и копиран текст песме «*Пе́сня о дру́ге*». Пре него што започне семантизацију предлажемо да наставник преприча ученицима садржај песме и да по могућству покаже фотографију Владимира Висоцког. Овај чувени руски глумац и кантаутор, култна личност совјетске Русије, рођен је 1938. године, а умро је од срчаног удара 1980. године у време Летње олимпијаде у Москви. Био је члан трупе «Теа́тра на Тага́нке» и прославио се улогом Хамлета. Написао је преко 600 песама, писао је и приповетке и романе. Најпознатији је по својим песмама за које је писао музику. Ово је једна од песама из филма «Вертика́ль», у коме је глумио Владимир Висоцки и за који је писао музику. За живота Висоцког није била одштампана ниједна његова песма, није био дозвољен ниједан отворен концерт. После смрти Висоцког био је издат зборник песама „Нерв“ (1981), који је саставио Роберт Рождественски. Године 1988. изашла је књига песама «Избранное», у којој је његово песничко стваралаштво најпотпуније приказано: «Братские могилы», «Песня о друге», «Про йогов», «Прощание», «Спасите наши души!», «Москва – Одесса», «07», «Банька по-белому», «Охота на волков», «Диалог у телевизора» и многе друге. Више о Владимиру Висоцком можете наћи на сајту http://www.kulichki.com/vv/.

ПЕ́СНЯ О ДРУ́ГЕ

Влади́мир Высо́цкий

Е́сли друг
Оказа́лся вдруг
И не друг, и не враг,
а так;
Если сра́зу не разберёшь,
Плох он или хоро́ш, -
Па́рня в го́ры тяни́ -
рискни́! -
Не броса́й одного́
его́:
Пусть он в свя́зке в одно́й
с тобо́й -
Там поймёшь, кто тако́й.

Если па́рень в гора́х -
не ах,
Если сра́зу раски́с -
и вниз,
Шаг ступи́л на ледни́к -
и сник,
Оступи́лся - и в крик, -

Зна́чит, ря́дом с тобо́й -
чужо́й,
Ты его не брани́ -
гони́:
Вверх таки́х не беру́т
и тут
Про таки́х не пою́т.

Если ж он не скули́л,
не ныл,
Пусть он хмур был и зол,
но шёл,
А когда́ ты упал
со скал,
Он стона́л,
но держа́л;
Если шёл он с тобо́й
как в бой,
На верши́не стоя́л
- хмельно́й, -
Зна́чит, как на себя́ самого́
Положи́сь на него́!
1966

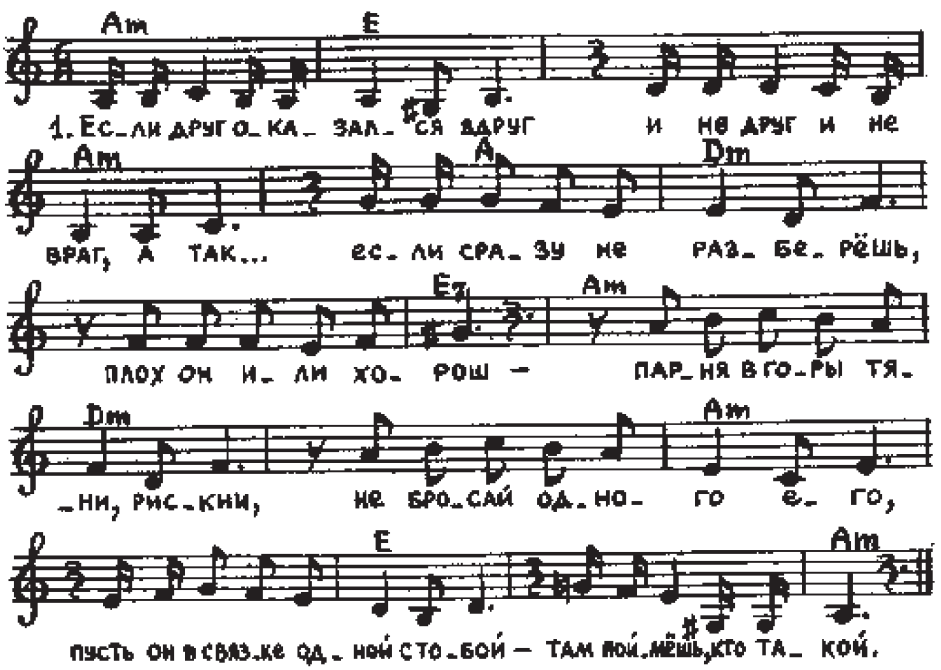

10. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама исписане су интенције (нпр., *Как выразить согласие?* итд.), а на другим се налазе искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Игра изгледа као игра картама. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

Неопходно је искористити у игри како карте са новим интенцијама, тако и са већ познатим, усвојеним у оквиру претходних лекција.

2. Песма за певање

Циљ: упознавање с ауторском песмом «Мохнатый шмель» из филма «Жестокий романс».

Трајање: око 30 минута.

Опис активности:

Наставник доноси ученицима одштампан и копиран текст песме «*Мохнатый шмель*». Пре него што започне семантизацију предлажемо да наставник исприча ученицима о популарности ове песме. Речи за песму је написао Радјард Киплинг (препевао Г. Кружков), док је аутор музике А. Петров.

Мохнатый шмель

Dm Am Dm B7 E7 Am
Am Dm
Мохна́тый шмель – на души́стый хмель,
G7 C A7/C#
Ца́пля се́рая – в камыши́,
Dm Dm/C Dm/H Am
А цыга́нская дочь – за люби́мым в ночь,
H7 E7 3 E7
По родству́ бродя́жьей души́.

Припев:

E7 Dm
Так вперёд – за цыга́нской звездо́й кочево́й –
G7 C A7/C#
На зака́т, где дрожа́т паруса́
A7 Dm Am
И глаза́ глядя́т с бесприю́тной тоско́й
H7 E7
В багрове́ющие небеса́

E7
И вдвоём по тропе́ – навстре́чу судьбе́,
Не гада́я, в ад или в рай.
Так и на́до идти́, не страша́сь пути́,
Хоть на край земли́, хоть за край

Припев:

Так вперёд – за цыга́нской звездо́й кочево́й –
На свида́нье с зарёй на восто́к,
Где, тиха́ и нежна́, розове́ет волна́,
На рассве́тный вполза́я песо́к.

Так вперёд - за цыга́нской звездо́й кочево́й –
До реву́щих ю́жных широ́т,
Где свире́пая бу́ря,
Как бо́жья метла́,
Океа́нскую пыль метёт.

Am
Так вперёд.

Мохнатый шмель

из кинофильма "Жестокий романс"

А. Петров

52

Вар.

3. Домаћи задатак

Вежбе 24 и 25 у *Радној свесци*.

11. час

1. Загревање

Циљ: - утврђивање усвојених комуникативних функција.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Наставник и ученици слушају аудио-снимак духовитог текста у оквиру 16. вежбе у *Радној свесци*. Ученици читају текст и обнављају називе професија на руском језику.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Превођење

Циљ: активно коришћење нове лексике, комуникативних функција, као и граматичких структура, усвојених у оквиру ове лекције.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално и групно.

Опис активности:

Ученици уз наставникову помоћ раде вежбу 27 у *Радној свесци*. Писмено превођење с руског језика на српски и са српског на руски у циљу је синтезе новоусвојених комуникативних функција, граматичких структура и лексичког фонда у једну целину.

СЦЕНА́РИЙ *ЭКСУ́КРСИИ В ПОДМОСКО́ВЬЕ*

Е́сли би зна́ли вы, как мне дороги́, подмоско́вные вечера́…
и́ли туристи́ческое путеше́ствие выходно́го дня.

Циљ манифестације:

1. упознавање учесника са историјским, културним и духовним наслеђем Подмосковља,
2. развијање љубави према домовини уз помоћ пропаганде књижевних дела у вези са културно-историјским коренима Московске области,
3. развој стваралачких и интелектуалних способности ученика.

Претходна припрема:

1. израда маршруте путовања;
2. одабир песама за рецитовање и певање у вези с темом приредбе,
3. претрага Интернетом у вези са фотографијама на тему путовања,
4. вежбање и пробе са учесницима,
5. припрема слајдова манифестације у програму Power Point,
6. писање ребуса, укрштених речи и занимљивих питања у вези с темом манифестације.

Потребни реквизити:

1. карта Московске области,
2. компјутер,
3. капа попа,
4. качкет Тиквана (Тикван = Балда́),
5. папири с ребусим и укрштеним речима.

У току целе приредбе текст водитеља прате одговарајући слајдови на екрану; одломак из бајке А. С. Пушкина «О попе́ и рабо́тнике его́ Балде» чита један читач, мењајући улоге, стављајући на главу час капу, час качкет.

Веду́щий: …Ты́сячи люде́й с рюкзака́ми собира́ются у при́городных электри́чек. Э́то тури́сты выходно́го дня. Они́ давно́ зна́ют друг дру́га и прихо́дят це́лыми се́мьями, с детьми́, чтобы пройти́ по но́вому маршру́ту, посети́ть за́поведные уголки́, о кото́рых мно́гие и не слы́шали. Заро́сшая траво́й се́льская церкву́шка, лесна́я тропи́нка, ста́рая дворя́нская уса́дьба – всё им до́рого интере́сно!… Сего́дня и мы соверши́м путеше́ствие по вполне́ реа́льному туристи́ческому маршру́ту, то́лько … зао́чное.

Ита́к, все гото́вы?

Наш маршру́т начина́ется на Белору́сском вокза́ле. Се́ли в электри́чку, кото́рая повезёт на за́пад Моско́вской о́бласти. Ну, пое́хали…

Пе́сня «Доро́жная» (1 куплет)

Ста́нция Голи́цыно. Впра́во от ста́нции мы прохо́дим по мо́стику через ре́чку Вя́земку и подня́вшись на при́горок к Преображе́нской це́ркви попада́ем в Большие́ Вя́зьмы. В конце́ 16 ве́ка Большие́ Вя́зьмы принадлежа́ли Бори́су Годуно́ву. И́менно он постро́ил о́коло 1600 г це́рковь «Преображе́ния» и зво́нницу – ре́дкие и выдаю́щиеся па́мятники ру́сской ка́менной архитекту́ры, сохрани́вшиеся и до на́ших дней.

От Вя́зем наш путь лежи́т на се́веро-за́пад че́рез Шараповку в сто́рону За́харово, располо́женное в двух киломе́трах от Вя́зем на берегу́ ре́чки. ***Исто́рия да́нного села́ свя́зана с и́менем вели́кого ру́сского поэ́та Алекса́ндра Серге́евича Пу́шкина.***

Чтец:

Не лу́чше ли в дере́вне да́льней,
И́ли в смирённом городке́,
Вдали́ столи́ц, забо́т и гро́ма,
Укры́ться в ми́рном уголке́,
С кото́рым ро́скошь незнако́ма,
Где мо́жно в пра́здник отдохну́ть!
Моё За́харово; оно´
С забо́рами в реке́ волни́стой
С мосто́м и ро́щею тени́стой
Где ста́рых клёнов тёмный ряд
Возно́сится до небосклона,
И глу́хо то́поли шумя́т –
Туда́ зарёю поспеша́ю...

Э́ти стро́чки принадлежа́т А.С. Пу́шкину.

В 1804 г. За́харово бы́ло ку́плено ба́бушкой Пу́шкина – М.А. Ганнибо́л. Ка́ждое ле́то в тече́ние шести́ лет Пу́шкин вме́сте со свое́й ба́бушкой, ня́ней Ари́ной Родио́новной и бра́том Никола́ем выезжа́л в э́то име́ние. Здесь Пу́шкин познако́мился с ру́сским наро́дным тво́рчеством:

Ученици инсценирају одломак из Пушкинове бајке «Сказка о попе и его работнике Балде».

Чтец: Жил-был поп,
Толоко́нный лоб.
Пошёл поп по база́ру
Посмотре́ть кой-како́го това́ру.
На встре́чу ему́ Балда́
Идёт, сам не зна́я куда́.
«Что, ба́тька, так ра́но подня́лся?
Чего́ ты взыска́лся?»

Поп ему́ в отве́т: «Ну́жен мне рабо́тник:
По́вар, ко́нюх и пло́тник.
А где найти́ мне тако́го
Служи́теля не сли́шком дорого́го?»
Балда́ говори́т: «Бу́ду служи́ть тебе́ сла́вно.
Усе́рдно и о́чень испра́вно,
В год за три щелка́ тебе́ по лбу,
Есть же мне дава́й варёную по́лбу».
Призаду́мался поп,
Стал себе́ почёсывать лоб.
Щёлк щёлку ведь розь.
Да понаде́ялся он на ру́сской аво́сь.
Поп говори́т Балде́: «Ла́дно.
Не бу́дет нам обо́им накла́дно.
Поживи́-ка на моем подво́рье,
Окажи́ своё усе́рдие и прово́рье».
Живёт Балда́ в попо́вом до́ме,
Спит себе́ на соло́ме,
Ест за четверы́х,
Рабо́тает за семеры́х;
До светла́ всё у него́ пля́шет,
Ло́шадь запря́жет, по́лосу вспа́шет,
Печь зато́пит, всё загото́вит, заку́пит,
Яи́чко испечёт да сам и облу́пит.
Попадья́ Балдо́й не нахва́лится,
Попо́вна о Балде́ лишь и печа́лится,
Попёнок зовёт его тя́тей;
Ка́шу зава́рит, ня́нчится с дитя́тей.
То́лько поп оди́н Балду́ не лю́бит,
Никогда́ его́ не приголу́бит,
О распла́те ду́мает часте́нько;
Вре́мя идёт, и срок уж близе́нько.
Поп ни ест, ни пьёт, но́чи не спит:
Лоб у него́ зара́не трещи́т.

Ведущий: В связи́ с поступле́нием Са́шей Пу́шкиным в лице́й, Заха́рово бы́ло про́дано.

В настоя́щее вре́мя сам дом, в кото́ром жил Пу́шкин, не сохрани́лся, оста́лось то́лько о́зеро и веко́вые е́ли с ли́пами в па́рке, кото́рые должны́ по́мнить А.С. Пу́шкина.

Но не то́лько с и́менем Пу́шкина свя́заны селе́ния на́шего маршру́та. ***Вели́кие лю́ди Росси́и ча́сто посеща́ли э́ти прекра́снейшие места́, проводи́ли здесь свой о́тдых. Кто ещё?***

Выхо́дим на автомагистра́ль и автосто́пом добира́емся до Истры́. Истра́ располо́жена в краси́вейшем ме́сте Подмоско́вья на реке́ Больша́я Истра́. Го́род и окре́стности Истры́ свя́заны с и́менем а́втора расска́за «***Каштáнка». Кто написáл э́тот расскáз?*** Пра́вильно, Анто́н Па́влович Че́хов. Око́нчив в 1884 году́ университе́т по специа́льности… ***Какáя специáльность былá у Чéхова?***

Погляди́те на карти́нку и попро́буйте по предме́там догада́ться, кем рабо́тал А.П. Че́хов.

(на слици нацртани: топломер, лекови и слично)

ОТВЕ́Т: врач.

Бу́дущий писа́тель посели́лся в Истре́ у своего́ бра́та Ива́на Па́вловича. ***Кем рабóтал И.П. Чéхов?***

(сличица: обична оловка, књига, показивач и др.)

ОТВЕ́Т: учи́телем.

Гуля́я по окре́стностям го́рода Че́хов познако́мился и подружи́лся с челове́ком, кото́рый был та́кже стра́стно влюблён в подмоско́вный пейза́ж. ***Кем был э́тот человéк и как его́ фами́лия***?

(на сличици: боје, четкица и репродукција слике «Золотая осень»)

ОТВЕ́Т: худо́жник Левита́н

Каки́е карти́ны принадлежа́щие ки́сти Левитáна вы знáете?

Ответ: «Март», «Су́мерки. Стога», «Весна́. Больша́я вода», «Вече́рний звон», «Ле́тний ве́чер», «Берёзовая ро́ща» и др.

В окре́стностях го́рода Истры́ мы остана́вливаемся на ночле́г. Ве́село потре́скивают дрова́, ва́рится чай в котелке́, и́скры улета́ют вверх, в чёрное не́бо.… Так и хо́чется спеть. Ну что же, дава́йте споём…

Песня «*Ве́чер бро́дит по лесны́м доро́жкам*»

Наступа́ет у́тро но́вого дня. И пре́жде чем дви́гаться да́льше, необходи́мо подкрепи́ться.

Подмоско́вные леса́ бога́ты гриба́ми и я́годами...

Найди́те в венге́рском кроссво́рде как мо́жно бо́льше назва́ний я́год и грибо́в, расту́щих в на́ших леса́х:

З	Е	**М**	И	Н	А	И	Н	О
С	М	А	Л	Д	О	С	И	В
Ы	Л	Я	П	О	К	О	К	Ч
Р	О	Н	И	К	Т	С	Р	Е
Ж	Е	***Г***	О	А	Я	Б	Н	И
К	А	У	Л	К	Н	О	Р	К
К	И	Б	Н	О	И	К	О	А
А	С	Л	Е	С	Н	А	В	И
М	А	Б	Р	У	И	К	А	К

(Дају се листићи с укрштеним речима.)
ОТВЕТЫ:

- Земляни́ка
- Мали́на
- Сыроéжка
- Брусни́ка
- Подосино́вик
- Костяни́ка
- Борови́к
- Черни́ка
- Маслёнок
- Голуби́ка

И пока́ у нас прива́л, чтобы было не ску́чно, на́до спеть пе́сню.

Исполня́ется пе́сня «А в Подмоско́вье во́дятся ле́щи.»

Отдохну́ли, подкрепи́лись и сно́ва дви́нулись в путь. Вот мы попада́ем в Середниково. Эта уса́дьба, кото́рой бо́лее двухсо́т лет, когда́ то принадлежа́ла Столы́пину – бра́ту ба́бушки ***вели́кого ру́сского поэ́та Ле́рмонтова.***

Молодо́й поэ́т жил здесь два ле́та – 1830 и 1831 гг., когда учи́лся в Моско́вском университе́те.

До на́ших дней сохрани́лся краси́вый уса́дебный дом 18 века. В тени́стом па́рке мно́го алле́й для прогу́лок и о́тдыха. Здесь у ста́рой це́ркви был люби́мый уголо́к Ле́рмонтова, где он написа́л мно́гие произведе́ния. Послу́шайте одно́ из них.

Чтец:

ЖЕЛА́НИЕ

Заче́м я не пти́ца, не во́рон степно́й,
Пролете́вший сейча́с на́до мной?
Заче́м не могу́ в небеса́х я пари́ть
И одну́ лишь свобо́ду люби́ть?

... После́дний пото́мок отва́жных бойцо́в
Увяда́ет среди́ чужды́х снего́в;
Я здесь был рождён, но незде́шний душо́й...
О! Заче́м я не во́рон степно́й?..

29 июля 1831, Сере́дниково.

По́сле осмо́тра до́ма и па́рка краси́вой лесно́й доро́гой, ориенти́руясь по компа́су и ка́рте, мы де́ржим направле́ние на Новоподре́зково и отту́да электри́чкой прибыва́ем в Москву́, но уже́ на Ри́жский вокза́л.

На́ше небольшо́е путеше́ствие зако́нчилось. И е́сли вам оно понра́вилось, то когда́ подрастёте, вы са́ми смо́жете соверши́ть его́, но уже́ по настоя́щему. Смо́жете уви́деть всю красоту́ и все истори́ческие места́ Подмоско́вья свои́ми глаза́ми. Ведь на́ше Подмоско́вье сла́вится не то́лько живопи́сной приро́дой, но и дре́вней ку́льтурой, замеча́тельными людьми́, вели́кими поэ́тами, писа́телями, музыка́нтами и худо́жниками, кото́рые жи́ли и твори́ли здесь.

Чтец:

Прозра́чно Подмоско́вье, как роси́нка
на кро́хотном берёзовом листе́.
В роси́нке отража́ется Росси́я
во всей свое́й прозра́чной чистоте́.

Прозра́чно ёлок си́нее сия́нье.
Прота́лины прозра́чны и ручьи́.
И пе́сни, что слага́ют россия́не.
И пе́рвые весе́нние грачи́.

Идёшь ли по грибы́ и́ли на лы́жах,
прямы́м путём и́ли тропи́нкой вкось,—
ряби́нника, снежи́нка, ка́ждый ры́жик
просве́чивают стёклышком наскво́зь.

И челове́к, что был глухи́м, незря́чим,
Стано́вится вдруг све́тел и прозра́чен.
И я сама́ были́нкою свечу́сь,
Бесстра́шию откры́тости учу́сь.

Гляжу́сь, как в ре́чку де́рево,
в Росси́ю,
где у луго́в и вод – как у огня́,
где я пройду́ сквозь ка́ждую оси́нку
и ка́ждая оси́нка – сквозь меня́.

И, сло́вно э́то я леса́ расти́ла,
Луга́ коси́ла, ста́вила дома́,
во мне Росси́я, будто я – Росси́я,
и я в Росси́и – как она́ сама́.

(Ри́мма Казако́ва. По́мню.)
И в конце́ на́шего путеше́ствия я хочу́ предложи́ть вам всем вме́сте спеть пе́сню, ста́вшую пои́стине ги́мном Подмоско́вья.

Все́ми прису́тствующими исполня́ется под караоке пе́сня «Подмоско́вные вечера́»

Конец

Приложение

Доро́жная

Бежи́т, бежи́т, бежи́т доро́га не конча́ется,
В пути́ то ма́ки, то тюльпа́ны нам встреча́ются,
Они кача́ются и улыба́ются
Нам сло́вно ста́рые и до́брые друзья́.
А в не́бе со́лнце золото́е и лучи́стое,
А не́бо здесь тако́е ро́вное и чи́стое,
Что так и хо́чется руко́й дотро́нуться -
Оно ведь ря́дом, а доста́ть его́ нельзя́, ря́дом, а нельзя́.

Вот и нам ча́сто всем сча́стье, ка́жется ря́дом совсе́м
А идти́ до него́ далеко́, далеко́, далеко́…

Подмоско́вные вечера́

Не слышны́ в саду́ да́же шо́рохи
Всё здесь замерло́ до утра́.
Е́сли б зна́ли вы, как мне до́роги,
Подмоско́вные вечера́.

Ре́чка дви́жется и не дви́жется,
Вся из лу́нного серебра́,
Пе́сня слы́шится и не слы́шится
В э́ти ди́вные вечера́.

Что ж ты ми́лая смо́тришь и́скоса,
Ни́зко го́лову наклоня́,
Тру́дно вы́сказать и не вы́сказать
Всё, что на́ сердце у меня́

А рассве́т уже́ все заме́тнее…
Так, пожа́луйста, будь добра́,
Не забу́дь и ты, э́ти ле́тние,
Подмоско́вные вечера́.

А в Подмоско́вье во́дятся ле́щи

Со́лнце све́тит я́рким све́том
Над Москво́ю и вокру́г.
Почему́ же лю́ди ле́том
Отправля́ются на юг?
Припе́в:
А в Подмоско́вье ло́вятся ле́щи,
Во́дятся грибы́, я́годы, цветы́.
Лу́чше ме́ста да́же не ищи́,
То́лько вре́мя зря потра́тишь ты!
А на ю́ге – про́сто го́ре
И в тени́ плюс три́дцать пять,
Чтоб попла́вать в си́нем мо́ре,
На́до о́чередь заня́ть.
Припе́в.
Укрепля́ют на́ши не́рвы

Во́здух сре́дней полосы́.
И карто́шка, и консе́рвы,
И два круга́ колбасы́
Припев:
А в Подмоско́вье ло́вятся ле́щи,
Во́дятся грибы́, я́годы, цветы́.
Лу́чше ме́ста да́же не ищи́,
То́лько вре́мя зря потра́тишь ты!

Уро́к 6. «*ЧЕМ ТЫ ИНТЕРЕСУ́ЕШЬСЯ?*»

Комуникативне функције	**Језичке структуре**	**Активности**
– Идентификација различитих врста продавница (књижара, продавница играчака, продавница обуће) – Тражење услуга у књижари – Тражење и пружање информације о омиљеним књигама – Упознавање занимљивих делова књижара у Русији – Упознавање с најпознатијим европским писцима бајки – Упознавање с јунацима руских народних бајки – Усвајање правилног читања стихова – Усвајање комуникативних вербалних образаца у ситуацијама: – интеракција купац – продавац – Именовање функција на руском језику: *Как вы́разить, что тебе́ что-то не нра́вится? Как узна́ть мне́ние собесе́дника?* – Идентификација забавног парка – Именовање објеката који путују у космос – Именовање објеката за вожњу у забавном парку – Упознавање с првим руским космонаутима – Упознавање Москве –идентификација ВВЦ – *Всероссийский выставо- чный центр*, идентификација телевизијске куле *Останкино* – Упознавање с личношћу и делом Костантина Циолковског – Упознавање с халама *ВВЦ*. – Именовање различитих професија	– Промена глагола *покупать и купить* у прошлом, садашњем и будућем времену (простом и сложеном), као и у императиву – Безлична употреба глагола *нравиться: Мне нравится...* – Обнављање именичке парадигме – Акузатив једнине именица: – питања за номинатив *(Кого?, Что? Куда́?)* – основна значења акузатива (предмет или лице) на које је усмерена радња – *ви́жу стол/ ма́льчика,* правац радње – *пошёл в шко́лу,* место – *положи́л на по́лку* – предлози с акузативом (*в, на, за, с, по, под, про, об, обо*) – Инструментал једнине именица: – питања за генитив (*Кем? Чем?)* – основна значења инструментала (предмет којим се врши радња – *рису́ю карандашо́м*, место – *лежи́т под столо́м,* лице с којим се врши радња – *иду́ с ма́мой*) – предлози с инструменталом:*(с, под, за, над, между, перед)* – Локатив једнине именица: – питања за локатив: *(О ком?, О чём?, Где?)* – основна значења локатива: – лице, предмет о коме се говори (*расска́зываю одру́ге*) – место *(лежи́т в портфе́ле)* – предлози с локативом *(о, в, на, при)*	– Аудирање и усвајање кратких дијалога – Читање дијалога – Одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – Увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – Извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – Фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – Игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – Игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – Игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – Вежбање у радној свесци – Слушање и меморисање песмица са аудио-касете – Рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Обнављање деоне функције меког и тврдог знака у руском језику. Руски вокали *я, е, ё, ю* на апсолутном почетку речи или после вокала.

РЕЧНИК

Обло́жка (твёрдая, мя́гкая); лист; страни́ца; строка́; закла́дка; коре-шо́к; поля́.

Ба́ба Яга́, Кощ́ей Бессме́ртный.

Гастроно́м, О́вощи-фру́кты, кни́жный магази́н, магази́н игру́шек, обув-но́й магази́н, лото́.

Мне нра́вится/мне не нра́вится, я люблю́, я не люблю́.

А ты как ду́маешь? Ты ду́маешь по-друго́му? У тебя́ друга́я то́чка зре́ния? А ты как счита́ешь? Ве́рно? Так ведь? Не так ли?

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Я не собира́юсь с ними разгова́ривать, взве́шивать, заводно́й мишка, испо́ртиться, вы́йти из мо́ды.

Осторо́жно, разверну́ли, нацара́пан, запи́ска, сраже́ние, вса́дник, гра́-мотность, распространён, пове́дать.

Любо́й, давны́м-давно́, на расстоя́ние, жест, враг, разжига́ть, ды́мный костёр, вождь пле́мени, Кита́й.

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета, лопта, исписана на малим комадима хартије имена јунака руских бајки, руских градова и производа који се купују (књиге, намирнице, одећа). Два цртежа по избору за игру *Нарисуй картинку*.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Упознавање врста продавница у Русији.

Јунаци руских бајки: *Кощ́ей Бессме́ртный* и *Ба́ба-Яга́*.

Први писани споменици у Русији: *Берестяны́е гра́моты*.

Песма А. А. Фет «Чу́дная карти́на».

Песма С. Марша́к «Ры́хлый снег».

Песма за певање «Конь» групе *Любэ*.

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози (стране 108 и 109).

Дијалози (страна 110).

Текст «Берестяны́е гра́моты» (страна 112).

Текст «У́чимся чита́ть стихи́» (страна 114).

Песма А. Фет «Чу́дная карти́на» (страна 114).

Мини-дијалози «Де́лу – вре́мя, поте́хе –час» (страна 118).

Текст «Константи́н Циолко́вский» (страна 119).

Одговори космонаута на питање «Что вам помогло́ стать космона́втом?» (страна 121).

Дијалози «Как пройти́ к зоомагази́ну» (страна 124).

Песма «Госте́й встреча́ем хорошо́» (страна 126).

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(14 часова)

1. час

1. Загревање: игра МЫ СТРОИМ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Циљ: обнављање лексике научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игру играти као и на претходним часовима. Осмислити нове реченице за превођење с матерњег језика.

2. Презентација

Циљ:

– идентификација различитих врста продавница (књижара, продавница играчака, продавница обуће),
– усвајање исказа у циљу тражења услуга у књижари,
– усвајање исказа у циљу тражења и пружања информације о омиљеним књигама.
– упознавање занимљивих делова књижара у Русији,
– упознавање с најпознатијим европским писцима бајки,
– обнављање језичких структура:
– номинативних реченица с показном речцом ***это***,
– локатива с предлогом ***в, о, на***,
– упитних исказа,

– конструкција са предлозима ***от, из, в, на, к***,
– конструкција с предикатом ***находится***,
– промене глагола ***покупать*** *и* ***купить***.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 108. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације основног стрипа на странама 108 и 109. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: Мила, Саша и Вова се налазе у великој московској књижари. Они траже рођендански поклон за Машу. Свако од деце има своју омиљену литературу – Милу интересују бајке, Вову – књиге о фотографисању, а Сашу – биологија и он бира књигу *Ретке птице*. Деца обилазе још неке делове књижаре, као што је соба бајки у којој купци могу погледати филмове по мотивима омиљених бајки.

Предложени репертоар питања и одговора:

Где нахо́дятся Ми́ла, Во́ва и Са́ша? Они нахо́дятся в кни́жном магази́не. Э́то большо́й кни́жный магази́н? Да, это са́мый большо́й магази́н де́тской кни́ги в го́роде. Де́тям нра́вятся кни́ги? Да, де́тям о́чень нра́вятся кни́жки. Каки́е кни́ги интересу́ют Са́шу? Са́шу интересу́ют кни́жки о пти́цах. Кни́жки о пти́цах на специа́льной вы́ставке.

Где нахо́дятся де́ти? Де́ти нахо́дятся в кни́жном магази́не, в ко́мнате ска́зок. Что мо́жно де́лать в ко́мнате ска́зок? В ко́мнате ска́зок мо́жно посмотре́ть фи́льмы по моти́вам люби́мых ска́зок.

Каки́е кни́ги рассма́тривают де́ти? Де́ти рассма́тривают кни́ги о ра́зных профе́ссиях. Каку́ю кни́гу де́ржит Ми́ла? Она́ де́ржит кни́гу о бале́те. Каку́ю кни́гу нашёл Са́ша? Са́ша нашёл кни́гу о фотогра́фии. Кто увлека́ется фотогра́фией? Во́ва увлека́ется фотографи́ей.

Где де́ти? Де́ти в ка́ссе кни́жного магази́на. Каку́ю кни́гу купи́л себе́ Са́ша? Са́ша вял альбо́м «Ре́дкие пти́цы». Каку́ю кни́гу де́ти взя́ли Ма́ше ко дню рожде́ния? Они́ взя́ли кни́гу о бале́те. Каку́ю кни́гу купи́ла себе́ Ми́ла? Ми́ла купи́ла кни́гу «Ру́сские наро́дные ска́зки». А Во́ва? Как называ́ется кни́га, кото́рую он себе́ купи́л? Его́ кни́га называ́ется Волше́бный мир фотогра́фии.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање – одговор када се ради о *Уџбенику*, а затим и у раду са ученицима. Пожељно је постављати ученицима понуђена питања или слична питања и помоћи им да исправно одговоре, користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Током слушања сваког од дијалога скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања дијалога упутити ученицима питања о томе како се формулишу различити искази у комуникативним ситуацијама у различитим врстама продавница.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да изговарајући мини-дијалоге налик на понуђене у *Уџбенику,* прикажу различите комуникативне ситуације:

– у продавници прехрамбених производа (између продавца и купца),
– у продавници воћа и поврћа, на пример:
– *Мой ма́льчик купи́л килогра́мм я́блок, а ве́сы пока́зывют полкилогра́мма.*
– *А вы взве́шивали ва́шего ма́льчика?*
– у продавници играчака,
– у продавници обуће.

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо: робу о којој се ради (воће, поврће, месо, играчка, обућа). Поразговарати са ученицима о дијалозима, и проверити да ли разумеју хумор у сваком од дијалога.

5. Игра ХЛОП – ШЛЁП

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник именује ситуације приказане у главном стрипу 6. лекције. Уколико их именује исправно, ученици пљескају и кажу: «Хлоп». Када наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају рукама по коленима и кажу: «Шлёп!».

На пример: *Де́ти нахо́дятся в кни́жном магази́не. «Хлоп»*

Во́ва увлека́ется биоло́гией. – «*Шлёп*!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање дијалога на странама 108 и 109. у *Уџбенику*. Ученицима се могу поделити улоге, тако да свако од њих увежба свој део текста. Обновити нове речи и исказе.

2.час

1. Загревање: игра НАРИСУ́Й КАРТИ́НКУ

Циљ:

– описивање цртежа, постављање питања,
– употреба предлога.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Један ученик излази пред таблу и леђима се окреће разреду. Наставник показује осталим ученицима цртеж који је припремио за час (или задужио неког од ученика да га за овај час нацрта). Ученик пред таблом треба да нацрта исти такав цртеж према упутствима ученика који ланчано описују цртеж, на пример: *Нарису́й сле́ва одноэта́жный дом. На до́ме три окна́ и дверь. Спра́ва от до́ма нахо́дится большо́е де́рево. На де́реве нарису́й ли́стья и я́блоки.* Што су упутства прецизнија, цртеж ће бити сличнији наставниковом. На цртежу не би требало да буде више од десет детаља. Уколико је такав договор, ученик пред таблом може постављати и питања о појединостима на цртежу које му нису јасне. Када је цртеж готов, упоређује се са наставниковим цртежом и онда се разговор може повести о сличностима и разликама. На тај начин може се обнављати лексика с претходног часа, на тему *Магази́н*. На пример: *Э́то кни́жный магази́н. На пра́вой стене́ висит пять по́лок. На пе́рвой по́лке стои́т де́сять книг. На второ́й по́лке лежа́т три кни́ги. Сле́ва от по́лок нахо́дится большо́й стол. За столо́м сиди́т ма́льчик. Ма́льчик чита́ет кни́гу*.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу.

Опис активности:

Ученици читају дијалог по улогама. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир при оцењивању читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама 108 и 109: *СМО́ТРИМ, СЛУ́ШАЕМ, ОТВЕЧА́ЕМ.* С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике, како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута.

Начин извођења: у паровима.

Опис активности:

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да изговарајући мини-дијалоге налик на понуђене у *Уџбенику,* прикажу различите комуникативне ситуације.

– у продавници деликатеса,
– у књижари,
– у продавници воћа и поврћа.

5. Игра Э́ХО

Циљ:

– увежбавање фонематске рецепције,
– утврђивање градива о слоговној структури речи и наглашеном слогу,
– обнављање редукције вокала,
– утврђивање исправног акцентовања и изговора речи.

Трајање: око 3 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Наставник предлаже деци да слушају речи и понављају само наглашени слог као одјек (*э́хо*). На пример: у речи *школа* ученици понављају слог *шко-*, у речи *городá* – слог *да*.

Пожељно је да се у низу бирају речи једне тематске групе, на пример: *кни́га, по́лка, магази́н, бале́т, ска́зка, ко́мната, фи́льмы, фотогра́фия, кни́жный, литерату́ра, пти́цы, пода́рок, наро́дный, Бурати́но, Ива́н Царе́вич, Ба́ба-Яга́, Кощéй Бессме́ртный.*

Улогу одјека може да преузме један ученик, екипа (такмичење). Побеђују они који направе мање грешака.

6. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа помоћу илустрованог речника на страни 110. Вежбе 1, 2 и 3 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра ВИ́СЕЛИЦА

Циљ: утврђивање имена јунака руских бајки.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: групно.

Опис активности:

Игра *„Виселица“* идентична је као наша игра *„Вешала“*. Наставник је „џелат“ – *„палач“* црта на табли вешала и испод њих празне цртице у зависности од тога колико слова има реч. Предлажемо да обрадите и имена јунака руских бајки. Помените и оне јунаке које су ученици помињали прошле године (*Кра́сная Ша́почка, Снегу́рочка, Кот в сапога́х, Мальви́на*). Ученике поделите на две екипе које погађају о ком јунаку бајке се ради задајући наставнику наизменично по једно слово. Уколико се слово садржи у датој речи, наставник га уписује на линију. Уколико слова нема, наставник црта детаљ на вешалима: прво главу, очи, уста, нос, тело, једну руку, другу руку, једну и другу ногу. Екипа која погоди реч добија један поен, а наставник поставља следећу реч.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за историју руске писмености,
– утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 112. Наставник упознаје ученике с текстом препричавајући делимично текст *Берестяны́е гра́моты*,и упознајући ученике с историјом словенске писмености уопште. Питајте ученике да ли знају ко су били Ћирило и Методије и у ком веку су Словени добили писмо. «Берестяны́е гра́моты» су писма и документи писани на древном руском језику из XI – XV века. Прве «грамоте» су пронађене у Новгороду, 1951. године. Укупно је пронађено око 500 «грамота». Аутори «грамота» нису само представници племства, већ међу њима има и сељака који се буне против феудалне експлоатације, што доказује да су у древној Русији били писмени не само представници племства и свештенства већ и људи из нижих социјалних слојева. Слова су урезивана на специјално припремљеној брезовој кори металном или коштаном оштром писаљком.

По упознавању ученика са овим споменицима староруске културе прочитати текст. После наставника ученици читају текст и одговарају на наставникова питања у вези са текстом.

3. Презентација

Циљ:

– усвајање облика глагола *покупа́ть* и *купи́ть* у прошлом и будућем времену,
– усвајање императивних облика глагола *покупать* и *купи́ть*,
– усвајање императивних функција глагола *дава́ть*.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник објашњава ученицима особине промене глагола *покупать* и *купить* у презенту. Неопходно је скренути пажњу ученика да глагол *покупать* припада 1. конјугацији (тематски вокал *е* у наставцима личних

облика), а глагол *купить* 2. конјугацији (тематски вокал *и* у наставцима личних облика). Набројати неколико других глагола, већ познатих ученицима, 1. конјугације са суфиксом а- у презенту: *читать, работать, знать* и сл.

Извести са ученицима следећу вежбу: наставник говори личну заменицу, а ученик на кога указује треба да каже исправан блик обрађиваног глагола. На пример: наставник - *ты*; ученик – *покупа́ешь*.

Затим наставник презентује ученицима свршене облике прошлог времена и облике простог футура (свршеног презента). Ученици упоређују облике простог и сложеног будућег времена, уочавају разлике међу њима. Такође је потребно истаћи да у простом будућем времену глагола *купить* долази до гласовне промене у 1. лицу једнине – *п*: *пл'* (упоредити те промене са променама у облицима презента српског глагола *купити*). Ученици треба да обрате пажњу да се за градњу простог футура у руском језику користи искључиво облик свршеног презента. Скренути пажњу на начин грађења свршених облика – у овом случају помоћу суфикса.

Наставник изводи вежбу: изговара реченицу са једним од обрађиваних глагола у инфинитиву, затим показује на ученика и говори: *настоя́щее вре́мя/ прошéдшее вре́мя/ бу́дущее вре́мя.* Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу, Као на пример– наставник: *О́ля – покупа́ть – кни́гу*; *бу́дущее вре́мя*!, ученик: *О́ля бу́дет покупа́ть кни́гу.*

4. Игра

Циљ:

– утврђивање промене глагола *писа́ть* и *отвеча́ть* у презенту,
– утврђивање облика глагола *писа́ть* и *отвеча́ть* у прошлом и будућем времену.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник ређа ученике укруг, а сам стоји у центру круга и добацује лопту. Када баци неком ученику лопту, изговара заменицу или лично име и глаголско време. Ученик треба да ухвати лопту и да каже исправан облик глагола *покупа́ть* или *купи́ть* у одговарајућем времену. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

5. Домаћи задатак

Вежбе 4 и 5 у *Радној свесци*.

4. час

1. Загревање: игра МЫ СТРО́ИМ ПРЕДЛОЖЕ́НИЕ

Циљ: обнављање лексике научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Игру играти као и на претходним часовима. Осмислити нове реченице за превођење са матерњег језика.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ:
– увежбавање руске интонације при читању стихова,
– уочавање разлике у интонацији између упитне и изјавне реченице.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Пожељно је почети причу слушањем аудио-снимка текста «Учимся читать стихи». Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе. Ученици затим читају текст. Наставник скреће пажњу на интонацију, поготово када се ради о упитној реченици без упитне речи или о стиховима.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора и интонације.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 114 и каже да ће слушати песму А. Фета «Чу́дная карти́на». Указати на кретање мелодијског тона.

4. Читање

Циљ:
– увежбавање исправног изговора,
– увежбавање пожељне интонације.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Наставник позива ученике на читање песмице А. Фета «Чу́дная карти́на».

5. Игра УГАДА́Й ЗНАЧЕ́НИЕ СЛО́ВА

Циљ: објашњавање значења неких међујезичких хомонима.

Трајање: око 8 минута.

Опис активности:

Наставник исписује на табли реч која је за већину ученика непозната, а веома је погодно задавати речи истог корена, али различитог значења у руском и српском језику, на пример *хи́трый, чу́дный, кра́сный, вре́дный*... Задатак ученика је да напишу реченице, стављајући задату реч у одговарајући контекст. Када заврше, ученици размењују свеске и свако наглас чита примере свог друга из клупе. Затим наставник на табли напише право значење речи, што изазива чуђење и смех ученика. Ученици објашњавају своје асоцијације у вези са задатим речима.

6. Презентација

Циљ: усвајање комуникативне функције исказивања допадања/недопадања.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник чита реченице на страни 115 у *Уџбенику,* у вези с комуникативном функцијом допадања/недопадања. Сви искази почињу са *Мне нра́вится*... После наставника ученици читају исте исказе и сваки исказ замењују личном облицима *Я люблю́*... После читања исказа ученици одговарају на питања и исписују их у свеске.

7. Домаћи задатак

Научити напамет песму А. Фета «Чу́дная карти́на». Урадити 6. вежбу у *Радној свесци*.

5. час

1. Загревање

Циљ: увежбавање исправног изговора и интонације.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици рецитују песму А. Фета «Чудная картина». Неопходно је обухватити све ученике овом врстом активности. Рецитовање се оцењује.

2. Презентација

Циљ:

– обнављање акузатива једнине именица,
– обнављање питања која се употребљавају са инструменталом,
– усвајање основних значења инструментала.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник уводи ученике у граматички материјал упућујући их на 113. страну у *Уџбенику* и постављајући им питања: *Ско́лько падеже́й в ру́сском языке́? Как называ́ется измене́ние существи́тельных по падежа́м?* Када заједно с ученицима одговори на ова питања и понови неколико пута, наставник бира два боља ученика који читају понуђени граматички материјал на следећи начин: први ученик чита назив падежа, питања за падеже, значења, а други ученик чита примере. Остали ученици наглас у хору понављају примере. Наставник скреће пажњу на предлоге који се користе с акузативом и који су посебно издвојени. Када се овако пређе граматички материјал, предлажемо израду вежби за акузатив на истој страни у *Уџбенику*.

3. Понављање: игра КТО БЫСТРЕ́Е, КТО ТОЧНЕ́Е

Циљ: утврђивање облика акузатива једнине именица свих родова.

Трајање: око 7 минута.

Опис активности:

Вежба се може извести у виду игре. Разред се дели на две екипе, а два ученика се изводе пред таблу подељену на два дела. Ученици исписују из текста именице у акузативу. Уколико нису сигурни, консултују своју екипу. Побеђује екипа која брже уради задатак и која има више тачних одговора. Ученици истовремено пишу вежбу у свеске.

4. Презентација

Циљ:

– обнављање инструментала једнине именица,
– обнављање питања која се употребљавају са инструменталом,
– усвајање основних значења инструментала.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник поново поставља ученицима питања: *Ско́лько падеже́й в ру́сском языке́? Как называ́ется измене́ние существи́тельных по падежа́м?*

Када заједно са ученицима одговори на ова питања и понови их неколико пута, наставник их пита: *Как называ́ется пя́тый паде́ж в ру́сском языке? На каки́е вопро́сы отвеча́ет твори́тельный паде́ж?* Затим наставник бира два боља ученика који читају понуђени граматички материјал на следећи начин: први ученик чита назив инструментала, питања за инструментал, значења инструментала, а други ученик чита примере. Остали ученици наглас у хору понављају примере. Наставник скреће пажњу на предлоге који се користе са инструменталом и који су посебно издвојени. Када се овако пређе граматички материјал, предлажемо израду вежбе за инструментал на истој страни у *Уџбенику*.

5. Понављање: игра КТО БЫСТРЕЕ; КТО ТОЧНЕЕ

Циљ: утврђивање облика инструментала једнине именица свих родова.

Трајање: око 8 минута

Опис активности:

Вежба се изводи у виду игре. Разред се дели на две екипе, а два ученика се изводе пред таблу подељену на два дела. Ученици пишу синтагме с инструменталом једну испод друге. Уколико нису сигурни, консултују своју екипу. Побеђује екипа која брже уради задатак и која има више тачних одговора. Ученици истовремено пишу вежбу у свеске.

6. Загонетке

Циљ: усвајање правилног изговора и решавање руских загонетака.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник чита ученицима загонетке и објашњава њихов смисао. Ученици проналазе решења за загонетке.

7. Домаћи задатак

Урадити вежбе 8, 9 и 10 у *Радној свесци*.

6. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање именичке деклинације.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Загревање се изводи у виду игре. Наставник ређа ученике укруг, а сам стоји у центру круга и добацује лопту. Када баци неком ученику лопту, говори именицу и падеж. Ученик треба да ухвати лопту и да каже исправан облик у одговарајућем падежу. Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

2. Презентација

Циљ: усвајање комуникативне функције сазнавања мишљења сабеседника.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник чита упитне исказе на страни 116 у *Уџбенику* «Как узна́ть мне́ние собесе́дника?». После наставника ученици читају исте исказе. Ученици допуњују питања дата на истој страни.

3. Презентација

Циљ:

– обнављање локатива једнине именица,
– обнављање питања која се употребљавају са локативом,
– усвајање основних значења локатива.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник поново поставља ученицима питања: *Сколько падеже́й в ру́сском языке́? Как называ́ется измене́ние существи́тельных по падежа́м?* Када заједно с ученицима одговори на ова питања и понови их неколико пута, наставник пита: *Как называ́ется после́дний паде́ж в ру́сском языке́? На каки́е вопро́сы отвеча́ет предло́жный паде́ж?* Затим наставник бира два способнија ученика који читају понуђени граматички материјал на следећи начин: први ученик чита назив локатива, питања за локатив, значења локатива, а други ученик чита примере. Остали ученици наглас у хору понављају примере. Наставник скреће пажњу на предлоге који се употребљавају са локативом и који су посебно издвојени. Када се овако пређе граматички материјал, предлажемо израду вежбе за локатив на истој страни у *Уџбенику*.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање облика локатива једнине именица свих родова.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају кратак текст (вежба 11 у *Радној свесци*), а затим раде вежбу. Урадити и вежбу 12.

5. Загонетка

Циљ: усвајање исправног изговора и решавање загонетке.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности

Ученици читају загонетку и њено решење.

6. Игра КТО? С КЕМ ? КУДА́? ЗА ЧЕМ?

Циљ:

– обнављање падежних наставака у једнини,
– обнављање имена јунака руских бајки,
– обнављање назива руских градова.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

На малим листовима хартије написати осам имена јунака руских бајки, називе за четири руска града и четири производа која се купују у продавници. Децу поделити у четири екипе са по четири ученика. Два ученика добијају имена јунака из бајки, а по један назив града и производа који се купује. Сваки тачан одговор на наставниково питање доноси по један поен екипи.

Наставник: – *Кто?*
Ученик 1: *Кощéй Бессмéртный.*
Наставник: *С кем?*
Ученик 2: *С Бáбой-Ягóй.*
Наставник: *Кудá?*
Ученик 3: *В Санкт-Петербýрг.*
Наставник: *За чем?*
Ученик 4: – *За кни́гой.*

7. Домаћи задатак

Писмено урадити вежбу 2 на 117. страни у *Уџбенику* (ученици су их допуњавали на овом часу). Урадити вежбу 7 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање игра КТО? С КЕМ ? КУДА́? ЗА ЧЕМ?

Циљ:

– обнављање падежних наставака у једнини,
– обнављање имена јунака руских бајки,
– обнављање назива руских градова.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру претходног часа исте лекције.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативне функције идентификације забавног парка,
– усвајање комуникативне функције именовања објеката који путују у космос,
– усвајање комуникативне функције именовања објеката за вожњу у забавном парку,
– упознавање Москве, идентификација ВВЦ, идентификација телевизијске куле *Останкино*,
– упознавање хала *ВВЦ*.
– обнављање језичких структура:
– упитних исказа,
– сложених суперлатива: *самый высокий, самый большой*,
– локативних конструкција са предлозима ***в, до, на***.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 118. Користећи поступак питање – одговор, опишите илустрације, именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: деца иду у ВВЦ – *Всероссийский выставочный центр*. ВВЦ поседује велики забавни парк, различите изложбе у многим халама, као,

на пример, што је фотоизложба (коју Вова воли да посећује). Деца уживају, возећи се на разним справама – на панорами, одакле се види цела Москва, а изнајмљују и возе ролере. Увече се уморни и радосни враћају кући.

Предложени репертоар питања и одговора:

Куда́ пришли́ де́ти? Де́ти пришли́ во ВВЦ. Что тако́е ВВЦ? Э́то сокраще́ние – Всероссийский вы́ставочный центр. В како́м павильо́не де́ти? Де́ти нахо́дятся о́коло павильо́на, в кото́ром мо́жно ви́деть сре́дства косми́ческих иссле́дований. Де́тям нра́вится э́та вы́ставка? Да, де́тям нра́вится вы́ставка.

Где Ми́ла и Ма́ша? Ми́ла и Ма́ша на прока́тном пу́нкте. Где сидя́т де́вочки? Де́вочки сидя́т у фонта́на. Что они едя́т? Они́ едя́т моро́женое. Что мо́жно сде́лать на прока́тном пу́нкте? На прока́тном пу́нкте мо́жно взять на прока́т велосипе́ды и́ли ро́ллеры. Что беру́т Ми́ла и Ма́ша? Ми́ла и Ма́ша беру́т ро́ллеры.

На чём ката́ются де́ти? Де́ти ката́ются на чёртовом колесе́. Они́ высоко́? Да, они́ о́чень высоко́. Что ви́дно с чёртова колеса́? С чёртова колеса́ видна́ телеба́шня О́станкино. Телеба́шня высо́кая? Да, телеба́шня в О́станкино о́чень высо́кая, э́то са́мая вы́кая в ми́ре телеба́шня. Что ещё ви́дно с чёртова колеса́? С чёртова колеса́ видна́ вся Москва́. Москва́ – как на ла́дони.

Что де́лают де́ти на после́днем рису́нке? Де́ти едя́т блины́ с дже́мом. Кто испа́чкал дже́мом руба́шку? Са́ша испа́чкал дже́мом руба́шку. Са́ша испа́чкал то́лько ру́башку? Нет, Са́ша испа́чкал и брю́ки то́же. Кто ему́ даёт плато́чек? Ма́ша даёт Са́ше плато́чек.

Пожељно је применити поступак питање–одговор када се ради о *Уџбенику*, као и у раду са ученицима. Такође треба постављати ученицима овде понуђена или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим треба прећи на слушање аудио-снимка мини-дијалога. Током слушања дијалога скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију.

4. Презентација

Циљ:

– усвајање лингвокултуролошких чињеница везаних за историју руске космонаутике,
– упознавање са личношћу Константина Циолковског,
– усвајање локатива и генитива редних бројева у циљу усвајања комуникативне функције исказивања датума.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 119, и питати их да ли знају ко је био Јуриј Гагарин. Испричајте ученицима да ће слушати текст о Константину Циолковском, оцу космонаутике, који је био први конструктор ракете која може да лети у космос и извео формулу њеног лета. Многим савременицима чинило се да је Циолковски само сањар, али се са развојем науке показало да је Циолковски био велики научник. Написао је и неколико књига. Ученици слушају аудио-снимак текста о К. Циолковском.

5. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник позива боље ученике да читају тескт о К. Циолковском.

6. Радна свеска

Циљ: утврђивање локатива и генитива редних бројева у циљу усвајања комуникативне функције исказивања датума.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде вежбе 13 и 14 у *Радној свесци*.

7. Домаћи задатак

Написати две-три реченице о првом лету у космос Јурија Гагарина.

8. час

1. Загревање: игра В КАКО́М ГОДУ́?

Циљ: утврђивање локатива и генитива редних бројева у циљу усвајања комуникативне функције исказивања датума.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности

Наставник припрема на листовима хартије исписане датуме. На неким листовима дате су само године, а на другим године, дани и месеци. Ученике дели у неколико екипа, у којима ученици наизменично извлаче лист хартије. Када извуче лист, ученик (у зависности од тога да ли на листу пише само година или дан месец и година) поставља питање *В како́м году́?* или *Како́го числа́ како́го го́да?* и одговара на руском. Исправно постављено питање и одговор доносе ученику два поена за екипу. Можете ученику дозволити право на помоћ – од стране учесника његове екипе. Побеђује екипа која сакупи већи број бодова.

2. Презентација

Циљ: усвајање комуникативне функције исказивања жеље када се ради о будућој професији.

Трајање: око 8 минута.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 121. Ученици читају исказе *Как отве́тить на вопро́с «Кем ты хо́чешь стать?»* тако што свако формира свој исказ у складу са оним што жели да буде када порасте. Проверите да ли су ученицима позната значења свих наведених послова. Затим треба прећи на следећу комуникативну функцију: *Как отве́тить на вопро́с «Почему́ ты хо́чешь стать?»,* па на слушање аудио-снимка о руским космонаутима.

3. Слушање аудио-снимка и читање

Циљ:

– утврђивање комуникативне функције исказивања жеље када је у питању будућа професија,
– упознавање са руским космонаутима.

Трајање: око 15 минута.

Опис активности:

Ученици слушају текст о руским космонаутима и о томе како су они одлучили да постану космонаути. После слушања ученици читају текст о космонаутима, замењујући прво лице једнине – трећим, а затим одговарају усмено на наставникова питања *Что помогло́ Алексе́ю Лео́нову стать космона́втом?*

4. Игра СТАРИ́К–ГОДОВИ́К

Циљ: обнављање лексике из семантичке групе називи месеца.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру 2. часа 1. лекције.

5. Писмени састав

Циљ: увежбавање руске ортографије, граматике и обрађених конструкција.

Трајање: око 6 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици пишу кратак састав од 5 до 6 реченица на тему *Кем я ста́ну, когда́ вы́расту.* У овоме ће им помоћи питања у оквиру 4. вежбе на 122. страни у *Уџбенику*.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање делова интервјуа са руским космонаутима на страни 121 у *Уџбенику*.

9. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање локатива и генитива редних бројева у циљу усвајања комуникативне функције исказивања датума.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици читају изјаве руских космонаута на страни 121 у *Уџбенику*. Ученици читају табелу «Как назва́ть да́ту?». После тога писмено одговарају на питања у врху 123. стране у *Уџбенику*.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање промене броја *тре́тий* у сва три рода и у множини,
– усвајање питања која се постављају за падежне облике,
– усвајање назива падежа.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике на 123. страну у *Уџбенику*. Изаберите неколико бољих ученика који ће презентовати промену редног броја *тре́тий* на следећи начин: један ученик чита назив падежа, други – питање за падеж, трећи – облик редног броја у датом падежу. Обрадити на тај начин све родове и множину. Затим ученици читају кратак текст о трећем мају на истој страни.

3. Читање

Циљ:

– усвајање исправног изговора,
– обнављање исказивања времена (дан, месец, година).

Трајање: око 10 минута.

Опис активности:

Ученици читају текст «Пе́рвые косми́ческие раке́ты» на 124. страни у *Уџбенику*. Наставник скреће пажњу на начин на који је исказано време. Ученици затим исписују датуме у свеску словима као што је у тексту и цифрама поред сваког датума појединачно.

4. Презентација

Циљ: усвајање падешке промене сложених редних бројева.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Обрадити сложене редне бројеве на начин на који је обрађен и редни број *тре́тий*.

5. Игра: ИСПО́РЧЕННЫЙ ТЕЛЕФО́Н

Циљ:

– утврђивање сложених редних бројева,
– генитив и локатив једнине сложених редних бројева.

Трајање: око 5 минута.

Начин извођења активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Ученике поделите у две екипе. Ученици шапућу једни другима реченицу коју им каже наставник. Реченица треба исправна да дође до последњег ученика. Користити реченице: *Пе́рвый полёт в ко́смос был в 1957 году. 12 апре́ля 1961 го́да Ю́рий Гага́рин полете́л в ко́смос.*

6. Домаћи задатак

Обновити множину придевске промене у женском и мушком роду. Исећи и залепити на картон (направити флеш-картице) слике дивљих и домаћих животања.

10. час

1. Загревање: игра ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН

Циљ: утврђивање обрађене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин извођења активности: групно.

Опис активности:

Игра је описана у оквиру претходног часа дате лекције.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативне функције именовања продавнице за продају кућних љубимаца,
– усвајање комуникативне функције именовања дивљих и домаћих животиња,
– усвајање комуникативне функције именовања мужјака и женке,
– усвајање комуникативне функције оријентације у простору,
– усвајање комуникативне функције тражења помоћи од пролазника ради боље оријентације у простору,
– усвајање исказа у циљу куповине малог кућног љубимца,
– усвајање комуникативне функције именовања објеката за становање и исхрану малих кућних љубимаца,
– обнављање језичких структура:
  – упитних исказа,
  – исказа са глаголом *стать (учи́телем)*,
  – локативних конструкција са предлозима ***в, во́зле, на***,
  – усвајање исказа са глаголом *идти́/пройти́.*

Трајање: око 15 минута.

Начин извођења активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на страни 124. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у дијалогу: деца иду у продавницу кућних љубимаца, у којој је највећи избор животиња. Пошто не знају тачно где се продавница налази, они питају пролазника који их упућује и кажу да је продавница у улици паралелној са оном у којој се они налазе. Улица у којој је продавница животиња назива се Ботаничка. У продавници је много животиња. Деца у продавници виде разне животиње: морско прасе, хрчка. Вова жели да купи два хрчка и то мужјака и женку. Он купује и кавез са мердевиницама и точком који хрчак воли да врти. Продавац га упућује да се хране два-три пута на дан. Вова узима и храну за хрчке.

Предложени репертоар питања и одговора:

Кудá идýт дéти? Дéти идýт в зоомагазúн. Как они идýт тудá? Онú éдут на автóбусе, а потóм идýт до зоомагазúна пешкóм. Что говорúт Сáша, как нáдо идтú к зоомагазúну? К зоомагазúну нáдо идтú прямо, на перекрёстке свернýть напрáво и идтú до концá ýлицы.

Дéти в зоомагазúне? Нет, дети ещё не прошлú к зоомагазúну. Где онú? Онú нахóдятся на ýлице. С кем они разговáривают? С прохóжим. Что онú у негó спрáшивают? Дéти спрáшивают, как пройтú к зоомагазúну. Что им отвечáет прохóжий? Прохóжий говорúт, что зоомагазин находится на параллéльной ýлице, на Ботанúческой.

Где дéти? Дéти в зоомагазúне. В магазúне мнóго живóтных? Да, в магазúне большóй вы́бор живóтных. Какúх живóтных вы вúдите на рисýнке? На рисýнке видны́ собáки, ры́бки, кóшки. Откýда так мнóго живóтных в зоомагазúне? В зоомагазúне мнóго живóтных, потомý что он в то же врéмя и питóмник – мéсто, в котóром развóдят живóтных.

Когó хóчет купúть Вóва? Вóва хóчет купúть хомячкóв – самцá и сáмку. Дéти вúдят хомячкóв? Не срáзу. Кто пéрвым вúдел клéтку с хомячкáми? Мúла. Где нахóдятся хомячкú? Хомячкú нахóдятся вóзле клéтки с морскóй свúнкой.

Скренути пажњу ученицима да је у руском језику исправна конструкција *нахóдиться на ýлице*, док је у српском *у улици*.

После презентације пређи на слушање аудио-снимка.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 5 минута.

Опис активности:

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање аудио-снимка дијалога.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 7 минута.

Начин извођења активности: појединачно.

Опис активности:

Ученици раде 16. и 17. вежбу у *Радној свесци*.

5. Игра «НАЗОВИ́ ЖИВО́ТНОЕ»

Циљ: утврђивање лексике за именовање животиња.

Трајање: 8 минута

Начин извођења: групно.

Опис активности:

Наставник узима од ученика слике животиња које су донели. За сваки случај треба понети и флеш-картице са сликама животиња. Ученике поделити у две екипе. Наставник подиже слике, а екипе одговарају наизменично, и то сваки пут други ученик из екипе. Уколико тачно именују животињу, ученици доносе по један поен својој екипи. Када ученици добро науче називе животиња, игра се може проширити и на састављање једноставнијих реченица о животињама, на пример: *Э́то живо́тное лю́бит молоко́. Э́то живо́тное кори́чневого цве́та. У э́того живо́тного четы́ре ноги́*... Побеђује екипа која сакупи више поена.

6. Домаћи задатак

Урадити 15. вежбу у *Радној свесци*.

11. час

1. Загревање: игра: НАЙДИ́ СЛО́ВО

Циљ: активно усвајање обрађене лексике.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Поделите ученике у две екипе. Испишите речи на посебном комаду хартије (можете их ставити у одвојене коверте да не би било забуне), на пример: *пои́лка, корму́шка, хомячо́к, морска́я сви́нка, колесо́, черепа́ха*. Поделите екипама коверте да саме спајају речи, водећи рачуна да свака екипа има реч с подједнаким бројем слова. Екипа која брже састави реч добија поен. Игра се наставља док се не саставе све предвиђене речи. Побеђује екипа са већим бројем поена.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативне функције оријентације у простору,
– обнављање прилога за правац: *напра́во, нале́во, пря́мо*.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на странама 126 и 127. Обрадите именовање функција *Как спроси́ть доро́гу?* и *Как показа́ть доро́гу?* Наставник позива боље ученике да прочитају прву табелу *Как спроси́ть доро́гу?* Неколико ученика чита, свако формулише по један исказ у складу с табелом. На исти начин обрадити и табелу *Как показа́ть доро́гу?* Када обрадите све могуће типове исказа, пређите на обраду шеме на 127. страни у циљу утврђивања обрађених комуникативних функција. Један ученик је туриста, а други је домаћин. Туриста поставља питања која су дата испод шеме, на пример: *Прости́те, как пройти́ к библиоте́ке? Вам на́до свернýть нале́во, дойти́ до перекрёстка, сесть на трамва́й но́мер пять, прое́хать однý остано́вку и перейти́ ýлицу. Там нахо́дится библиоте́ка*. Наставник може да напише на листовима хартије ова питања и да ученици извлаче питања (у складу са шемом) и на њих одговарају. Полазиште је железничка станица: *Прости́те, вы не подска́жете, как пройти́ к гости́нице?* Ученик формира одговор у складу са схемом: *Вам на́до идти́ пря́мо, зате́м свернýть нале́во, дойти́ до перекрёстка, свернýть напра́во и зате́м нале́во. Тут нахо́дится гости́ница.*

3. Слушање аудио-снимка

Циљ:

– усвајање исправног изговора,
– утврђивање комуникативних функција *Как спроси́ть доро́гу?* и *Как показа́ть доро́гу?*

Трајање: око 3 минута.

Опис активности:

Ученици слушају песму „Госте́й встреча́ем хорошо́“ на 126. страни. Наставник обраћа пажњу ученика на лексику која се односи на комуникативну функцију оријентације у простору.

4. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Ученици читају песму «Госте́й встреча́ем хорошо́», а наставник исправља грешке у изговору и интонацији.

5. Радна свеска

Циљ: утврђивање комуникативне функције оријентација у простору.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде 18. вежбу у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Увежбати изражајно читање «Гостéй встречáем хорошо». Задужите ученике да размисле на који начин би се могла драматизовати песма.

12. час

1. Загревање: игра КАКÓЕ Э́ТО ЖИВÓТНОЕ?

Циљ: обнављање лескике за именовање животиња, делова тела, хране, боја.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Поделите разред у две екипе. Нека свака екипа изабере свој назив по некој животињи. Ученици треба да стоје један иза другог на линији испред наставника. Наставник формулише тврдње на које ученици треба да дају што је могуће бржи одговор. Када одговоре на питање, ученици стају на крај реда. На сваку тврдњу може се дати више од једног тачног одговора, тако да екипа која је дала бржи тачан одговор добија два поена, а екипа која је спорије одговорила на питање добија један поен. Ево понуђених тврдњи:

– *У э́того живóтного четы́ре ногí.*
– *У э́того живóтного большúе у́ши.*
– *Э́то живóтное корúчневого цвéта.*
– *Э́то живóтное ест мя́со.*
– *Э́то живóтное в чёрно-бéлую полóску.*
– *Э́то живóтное лю́бит гру́ши.*
– *Э́то живóтное ест банáны.*
– *У э́того живóтного две ногí.*
– *Э́то живóтное зелёного цвéта.*
– *У э́того живóтного есть кры́лья.*
– *Э́то живóтное ест ры́бу.*
– *Э́то живóтное мáленькое.*
– *Э́то жúвотное опáсное.*
– *У э́того живóтного есть хвост.*
– *Э́то живóтное сéрого цвéта.*
– *Э́то живóтное лю́бит молокó.*

2. Презентација

Циљ: именовање комуникативне функије *Как извини́ться?*

Трајање: око 5 минута.

Опис активности:

Наставник позива ученике да прочитају исказе у вези са комуникативном ситуацијом извињења.

3. Понављање

Циљ: утврђивање комуникативне функције извињења.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности:

Наставник припрема две врсте карата. На једним картама су искази *Извини́ за то, что я не смог/ла вы́полнить твою про́сьбу. Прошу́ проще́ния (извине́ния) за то, что я забы́л принести́ тебе́ кни́гу*, а на другим картама дати су искази са решењем првих картица, на пример: *У меня́ бы́ло мно́го обя́занностей*, *Мой брат ещё не прочита́л кни́гу*. Игра наликује на игру картама. Ученици извлаче карту с првим делом извини (обе екипе истовремено) и покушавају да пронађу одгор. Свакој карти са *Извини́* одговара само једна карта са одговором. Сваки пар доноси по један поен. Побеђује екипа која је за краће време направила више карата.

4. Презентација

Циљ:

– глаголи 1. и 2. Конјугације,
– писање меког знака у другом лицу презента и простог будућег времена,
– писање меког знака у инфинитиву повратних глагола пред постфиксом *–ся,*
– одређивање припадности глагола 1. или 2. конјугацији према суфиксу у инфинитиву.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик, мини-дијалози, рад у групама.

Опис активности:

Наставник упућује ученике да отворе 129. страну у *Уџбенику* и указује на особености 1. и 2. конјугације (с акцентом на основи и на наставку). Затим наставник пита ученике шта примећују код облика другог лица једнине и

посебно указује на писање меког знака у другом лицу једнине свих глагола у садашњем и простом будућем времену. Наставник потом задаје ученицима да промене један повратни глагол у презенту. Једног ученика може извести на таблу да напише глагол у инфинитиву и целу промену. Наставник пита ученике како се изговара инфинитивни суфикс *ться*, као и треће лице једнине презента *тся*. Када закључи да се потпуно исто изговарају (као једно дуго тврдо ***ц*** са неодређеним вокалом у другом степену редукције после њега), наставник пита ученике у чему се огледа разлика у писању инфинитива и трећег лица једнине. Затим наставник прелази на обрађивање табеле у дну 129. стране, у којој су набројани глаголи по инфинитивним суфиксима (можемо одредити по томе којој конјугацији припадају). Ученици читају глаголе, наставник тражи од њих да познате глаголе промене у садашњем/простом будућем времену.

5. Игра КТО БЫСТРЕ́Е, КТО ТОЧНЕ́Е

Циљ: утврђивање обрађених језичких структура.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално.

Опис активности:

Ученици раде 2. вежбу на 130. страни у *Уџбенику* у виду такмичења, описаног и у претходним лекцијама. Остали ученици исписују глаголе у тачном облику у своје свеске.

6. Домаћи задатак

Вежба 21 у *Радној свесци*.

13. час

1. Загревање: игра ПРОСПРЯГА́Й

Циљ: обнављање глаголске парадигме и одређивање глаголске коњугације.

Трајање: око 7 минута.

Начин обављања активности: групно и појединачно.

Опис активности:

Наставник дели ученике у неколико група. Свака група пише по неколико облика глагола у инфинитиву на комадима хартије. Сви комади хартије се стављају на наставников сто (окренути су тако да се не виде). Представници сваке групе излазе и извлаче по један лист. Њихов задатак је да промене глагол и да кажу којој конјугацији припада. Уколико то тачно ураде, освајају три поена за своју екипу. Можете ученицима дозволити и право на помоћ коју ће добити од чланова своје екипе. Ученици листове хартије извлаче наизменично. Побеђује екипа која има највећи број поена.

2. Понављање

Циљ:

– обнављање глаголске конјугације,
– обнављање глаголске промене,
– обнављање употребе и промене глагола *идти* и *ходить*.

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања активности: групно и појединачно.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на 130. страни и урадите с њима прву вежбу. Вежбу можете извести у облику игре «Кто быстрée, кто точнée», или је ученици могу индивидуално радити у својим свескама. Затим се треба подсетити промене глагола *идти́* и *ходи́ть*, а начин њихове употребе обновити читањем табеле на 130. страни. Осмислити неколико реченица за вежбу у вези са употребом датих глагола.

3. Шала

Циљ: обнављање значења глагола *ходи́ть*.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно и појединачно.

Опис активности:

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на 131. страни, одељак *Весёлый уголо́к*.

4. Загонетке

Циљ: усвајање руских загонетки и њихово решавање.

Трајање: око 5 минута.

Опис активности

Наставник чита деци загонетке на 131. страни, док ученици проналазе решења.

5. Песма за певање

Циљ: упознавање једне од веома популарних песама чувене руске групе *Любэ*.

Трајање: око 20 минута.

Опис активности:

Наставник доноси ученицима одштампан и копиран текст песме «*Конь»*. Пре него што започне семантизацију предлажемо да наставник исприча ученицима (и по могућству покаже фотографије чланова) нешто о овој популарној групи. Група Любэ је 2009. године прославила двадесетогодишњицу постојања. Идеју

за оснивање групе реализовао је продуцент и композитор Игор Матвијенко. Певач и лидер групе је Николај Расторгујев. У свом ставралаштву они користе елементе рок-музике, шансоне, руску народну музику и ауторске песме, па је групу Любэ тешко сврстати у одређени музички стил. Више информација о групи можете наћи на сајту http://www.matvey.ru/lubeh/.

Любэ́

Вы́йду но́чью в по́ле с конём

Am | F | E
Вы́йду но́чью в по́ле с конём
Am | C | E
Но́чкой тёмной ти́хо пойдём
| Dm |G | C | F
Можно вместо C ставить E
Мы пойдём с конём по по́лю вдвоём \
| Dm | E | Am 2 раза
Мы пойдо́ле зарю́

Ай брусни́чный цвет, а́лый да рассве́т
А́ли есть то ме́сто али его́ нет.

По́люшко моё родняки́
Ба́бы, ребятня́, мужики́
Золота́я рожь да кудря́вый лён
Я влюблён в тебя́ Росси́я влюблён.

Бу́дет до́брым год ём с конём по по́лю вдвоём /
Но́чью в по́ле звёзд благода́ть
В по́ле никого́ не вида́ть
То́лько мы с конём по по́лю идём

То́лько мы с конём по по́лю идём.
Ся́ду я верхо́м на коня́
Ты неси́ по по́лю меня́
По бескра́инему по́лю моему́
По бескра́инему по́лю моему́.

Дай-ка я разо́к посмотрю́
Как рожда́ет пхлеборо́д
Вся́кое дурно́е уйдёт
Пой злата́я рожь пой кудря́вый лён
Пой о том как я в Росси́ю влюблён.

Конь

муз. И. Матвиенко
сл. А. Шаганов

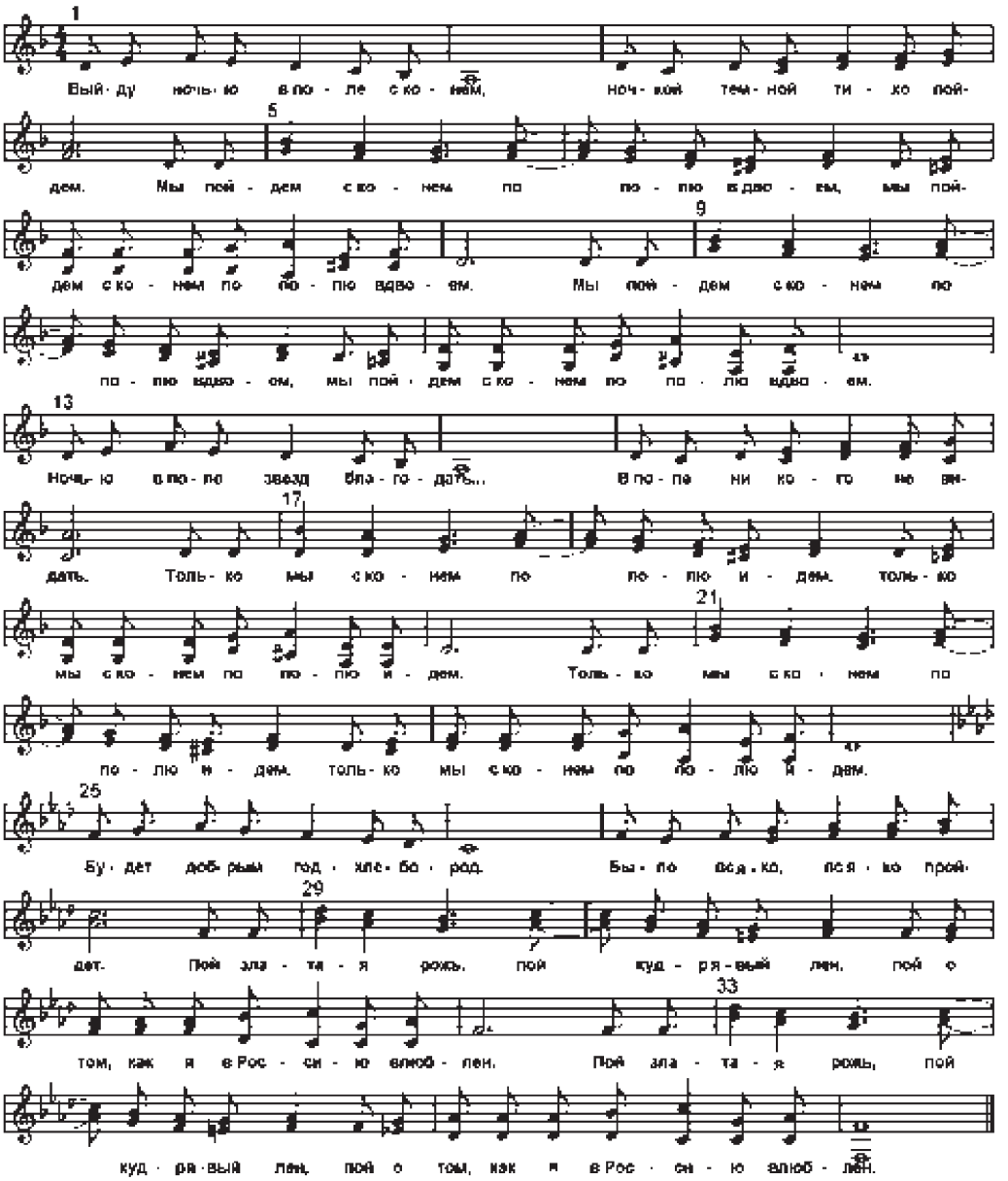

6. Домаћи задатак

Урадити 22. вежбу у *Радној свесци*.

14. час

1. Загревање

Циљ: обнављање песме за певање «Конь» групе *Любэ*.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: појединачно.

Опис активности:

Наставник прво пушта аудио-снимак песме, а затим заједно са ученицима пева песму.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције.

Трајање: око 20 минута.

Начин обављања активности: појединачно.

Опис активности

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Превођење

Циљ: активно коришћење нове лексике, комуникативних функција, као и граматичких структура усвојених у оквиру ове лекције.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активности: индивидуално и групно.

Опис активности:

Ученици уз наставникову помоћ раде вежбу 28 у *Радној свесци*. Писмено превођење с руског језика на српски и са српског на руски у циљу је синтезе новоусвојених комуникативних функција, граматичких структура и лексичког фонда у једну целину.

Др Људмила Поповић
мр Јелена Гинић

РОДНИЧОК 7

Руски језик за 7. разред основне школе
Седма година учења

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

Прво издање, 2009. година

Издавач
Завод за уџбенике
Београд, Обилићев венац 5
www.zavod.co.rs

Ликовни уредник
Аида Спасић

Лектор
Олга Минић

Коректор
Душанка Торбица

Графички уредник
Милан Мркобрад

Припрема за штампу
Агенција „ЛАСЕР“

Обим: 12 штампарских табака
Формат: 16,5 × 23,5 cm
Рукопис предат у штампу септембра 2009. године.
Штампање завршено октобра 2009. године.
Штампа „МЛАДОСТ ГРУП“, Лозница